

**Δημόσια διαβούλευση της ΕΕΤΤ για τον ορισμό,
την ανάλυση, και τις προτεινόμενες κανονιστικές
υποχρεώσεις αναφορικά με τις αγορές δημοσίως
διαθέσιμων τοπικών, εθνικών και διεθνών
τηλεφωνικών υπηρεσιών που παρέχονται σε σταθερή
θέση (αγορές υπ. αρ. 3,4,5 και 6, της Σύστασης της
Ευρωπαϊκής Επιτροπής)**

Ιούλιος, 2006

Μαρούσι

Πίνακας Περιεχομένων

1.Εισαγωγή	4
1.1.Στόχοι βάσει του Νέου Κανονιστικού Πλαισίου Επικοινωνιών	4
1.2.Κανονιστικό Πλαίσιο	4
1.3.Η Διαδικασία της ΕΕΤΤ	6
1.4.Δημόσια Διαβούλευση	8
1.5.Δομή του Κειμένου της Διαβούλευσης	8
2.Ορισμός Σχετικής Αγοράς	10
2.1.Πλαίσιο	10
2.2.Πεδίο Εξέτασης	11
2.3.Η Δομή της Αγοράς	14
2.4.Σχετικές αγορές προϊόντων δημόσιων υπηρεσιών τηλεφωνίας που παρέχονται σε σταθερή θέση	17
2.5.Υποκαταστασιμότητας μεταξύ των υπηρεσιών σταθερής πρόσβασης και των υπηρεσιών τηλεφωνικών κλήσεων	19
2.5.1. Υποκαταστασιμότητα από την πλευρά της ζήτησης	19
2.5.2. Υποκαταστασιμότητα από την πλευρά της προσφοράς	21
2.6.Υποκαταστασιμότητας μεταξύ των υπηρεσιών σταθερής και των υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας	23
2.6.1. Υποκαταστασιμότητα από πλευράς ζήτησης	25
2.6.2. Υποκαταστασιμότητα από πλευράς προσφοράς	31
2.7.Αποτελούν οι αστικές και υπεραστικές κλήσεις διακριτές αγορές προϊόντων;	34
2.7.1. Υποκαταστασιμότητα από πλευράς ζήτησης	34
2.7.2. Υποκαταστασιμότητα από πλευράς προσφοράς	39
2.8.Αποτελούν οι κλήσεις από σταθερό σε κινητούς διακριτή αγορά προϊόντων;	40
2.8.1. Υποκαταστασιμότητα από πλευράς ζήτησης	40
2.8.2. Υποκαταστασιμότητα από πλευράς προσφοράς	44
2.9.Αποτελούν οι κλήσεις προς μη γεωγραφικούς σταθερούς αριθμούς διακριτή αγορά προϊόντων;	45
2.9.1. Υποκαταστασιμότητα από πλευράς προσφοράς	46
2.10.Ανήκουν οι κλήσεις VoIP σε ξεχωριστή σχετική αγορά;	47
2.10.1. Υποκαταστασιμότητα από την πλευρά της ζήτησης	48
2.11.Αποτελούν οι διεθνείς κλήσεις από σταθερό διακριτή αγορά προϊόντων;	50
2.11.1. Υποκατάσταση από πλευράς Ζήτησης	51
2.11.2. Υποκατάσταση από πλευράς προσφοράς	54
2.12.Εξέταση του εάν υπάρχουν διακριτές αγορές για τους οικιακούς και μη-οικιακούς χρήστες	55
2.12.1. Υποκατάσταση από πλευράς Ζήτησης	55
2.12.2. Υποκατάσταση από πλευράς προσφοράς	57
2.13.Η Σχετική Γεωγραφική Αγορά	58

2.14.Γενικά Συμπεράσματα	59
3.Ανάλυση Αγοράς.....	62
3.1.Ιστορικό	62
3.2.Η δομή της Αγοράς.....	63
3.3.Μερίδια Αγοράς.....	64
3.4.Δυνητικός Ανταγωνισμός και Φραγμοί Εισόδου και Επέκτασης.....	67
3.5.Έλλειψη Αντισταθμιστικής Αγοραστικής Ισχύος	70
3.6.Αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές.....	71
3.7.Εκπλήρωση των κριτηρίων που επιβάλλουν την «εκ των προτέρων» ρύθμιση σύμφωνα με το νέο Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Κανονιστικό Πλαίσιο	74
3.8.Αρχικά Συμπεράσματα	80
4.Προτεινόμενες Ρυθμιστικές Υποχρεώσεις – Αγορές Λιανικών Κλήσεων.....	82
4.1.Κανονιστικό Πλαίσιο.....	82
4.2.Η ανάγκη <i>Ex ante</i> Ρύθμισης	83
4.3.Προβλήματα Ανταγωνισμού.....	85
4.3.1. Δεσπόζουσα Θέση	86
4.3.2. Κάθετη <i>Επέκταση</i>	86
4.3.3. Οριζόντια <i>Επέκταση</i>	88
4.4.Δυνατές Κανονιστικές Υποχρεώσεις.....	88
4.4.1. Κανονιστικές Υποχρεώσεις Σύμφωνα με την Οδηγία για την Πρόσβαση	89
4.4.2. Κανονιστικές Υποχρεώσεις σύμφωνα με την Οδηγία για την Καθολική Υπηρεσία	89
4.5.Υφιστάμενες Κανονιστικές Υποχρεώσεις	91
4.6.Κατευθύνσεις για την επιλογή Υποχρεώσεων.....	97
4.7.Ρυθμιστικές Υποχρεώσεις που έχουν ήδη προταθεί για τις σχετικές αγορές.....	99
4.8.Προτεινόμενες Ρυθμιστικές Υποχρεώσεις.....	100
5.Ερωτήσεις Διαβούλευσης.....	116

1. Εισαγωγή

1.1. Στόχοι βάσει του Νέου Κανονιστικού Πλαισίου Επικοινωνιών

Το Άρθρο 8 της Οδηγίας Πλαίσιο θέτει ως στόχους πολιτικής που διέπουν την δράση της ΕΕΤΤ κατά την άσκηση των καθηκόντων της στον τομέα παροχής δικτύων ή/και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών:

- την προώθηση του ανταγωνισμού
- τη συμβολή στην ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς και,
- την προώθηση των συμφερόντων των χρηστών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η παρούσα ανάλυση συνάδει με τους ανωτέρω στόχους, καθώς η ΕΕΤΤ επιδιώκει να προωθήσει τον ανταγωνισμό διασφαλίζοντας το μέγιστο όφελος για τους τελικούς χρήστες σε επίπεδο τιμής, επιλογών και ποιότητας.

1.2. Κανονιστικό Πλαίσιο

Σύμφωνα με το νέο κανονιστικό πλαίσιο για τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών και δικτύων¹, η ΕΕΤΤ καλείται να ορίσει σχετικές αγορές στον τομέα των

¹ Το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο για τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, το οποίο αποτελείται από την Οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, (“η *Οδηγία Πλαίσιο*”), Ε.Ε. 2002 L 108/33, και τέσσερις άλλες Οδηγίες (συλλογικά αναφέρονται ως οι “*Ειδικές Οδηγίες*”), που είναι οι εξής: Οδηγία 2002/20/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την Αδειοδότηση των δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, (“η *Οδηγία για την Αδειοδότηση*”), ΕΕ 2002 L 108/21, Οδηγία 2002/19/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την πρόσβαση σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφείς ευκολίες, καθώς και με τη διασύνδεσή τους (“η *Οδηγία για την Πρόσβαση*”), ΕΕ 2002 L 108/7, Οδηγία 2002/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, (“η *Οδηγία για την Καθολική Υπηρεσία*”), ΕΕ 2002 L 108/51, και η Οδηγία 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, (“η *Οδηγία για την Ιδιωτική Ζωή και τις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες*”), ΕΕ 2002 L 201/37. Τέσσερις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σχετικά με τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, τέθηκαν

ηλεκτρονικών επικοινωνιών λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές συνθήκες, ιδίως να ορίσει τις σχετικές γεωγραφικές αγορές στην Ελληνική επικράτεια, ακολουθώντας τη διαδικασία ορισμού αγορών όπως αυτή τίθεται στην *Οδηγία Πλαίσιο*.² Επιπλέον, η ΕΕΤΤ καλείται να διεξάγει ανάλυση των σχετικών αγορών προκειμένου να εκτιμήσει κατά πόσον υφίσταται ή όχι σε αυτές αποτελεσματικός ανταγωνισμός.³ Εφόσον διαπιστώσει ότι η σχετική αγορά δεν είναι επαρκώς ανταγωνιστική (δηλαδή εφόσον μια ή περισσότερες επιχειρήσεις διαθέτουν σημαντική ισχύ στην εν λόγω αγορά ('ΣΙΑ'), η ΕΕΤΤ οφείλει σύμφωνα με την Οδηγία Πλαίσιο να καθορίσει τις επιχειρήσεις με ΣΙΑ στην αγορά αυτή και να επιβάλει σε αυτές τις κατά περίπτωση ενδεδειγμένες ειδικές ρυθμιστικές υποχρεώσεις.⁴

Στην περίπτωση όπου διαπιστώνει ότι η σχετική αγορά είναι επαρκώς ανταγωνιστική, με βάση την Οδηγία Πλαίσιο η ΕΕΤΤ δεν επιβάλλει νέες ρυθμιστικές υποχρεώσεις σε κάποια επιχείρηση στην αγορά αυτή, ενώ σε περίπτωση που έχει επιβάλει στο παρελθόν ρυθμιστικές υποχρεώσεις σε επιχειρήσεις στη σχετική αυτή αγορά, αίρει αυτές.⁵

Σύμφωνα με την Οδηγία Πλαίσιο, η διαδικασία ανάλυσης της αγοράς σύμφωνα με το Άρθρο 16 πρέπει να ακολουθεί χρονικά τον ορισμό της σχετικής αγοράς, ο οποίος λαμβάνει χώρα το συντομότερο δυνατό μετά την υιοθέτηση, ή τη μεταγενέστερη αναθεώρηση της Σύστασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις Σχετικές Αγορές.⁶ Κατά

σε ισχύ στις 24 Απριλίου του 2002. Το τελευταίο τμήμα του Ευρωπαϊκού Κανονιστικού πακέτου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, η Οδηγία για την Προστασία της Ιδιωτικής Ζωής στις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες, ετέθη σε ισχύ την 31η Ιουλίου 2002.

² Οδηγία Πλαίσιο, Άρθρο 15.

³ Οδηγία Πλαίσιο, Άρθρο 16.

⁴ Οδηγία Πλαίσιο, Άρθρο 16(4).

⁵ Οδηγία Πλαίσιο, Άρθρο 16(3).

⁶ Οδηγία Πλαίσιο, Άρθρο 15.

τον ορισμό των σχετικών αγορών και τη διεξαγωγή της ανάλυσης του ανταγωνισμού επί αυτών, η ΕΕΤΤ καλείται να λάβει υπόψη στο μέγιστο δυνατό βαθμό τη Σύσταση για τις Σχετικές Αγορές καθώς και τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.⁷

1.3. Η Διαδικασία της ΕΕΤΤ

Για τις ανάγκες της διαδικασίας ορισμού και ανάλυσης αγορών, η ΕΕΤΤ χρησιμοποίησε στοιχεία από εσωτερικές και εξωτερικές πηγές, συμπεριλαμβανομένων στοιχείων χρηστών και παρόχων δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Η ΕΕΤΤ πραγματοποιεί τον ορισμό και την ανάλυση της αγοράς σύμφωνα με το Νόμο 3431/2006 ‘Περί Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Άλλες Διατάξεις’ [ΦΕΚ 13 /03.02.2006] (ο «Νόμος») που αποτελεί το νέο Ελληνικό Νόμο για τις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες που τέθηκε σε ισχύ την 3^η Φεβρουαρίου, 2006⁸. Ο Νόμος μεταφέρει στην Ελληνική νομοθεσία τη δέσμη Οδηγιών της ΕΕ του 2002 (Οδηγίες 2002/19/ΕΚ, 2002/20/ΕΚ, 2002/21/ΕΚ, 2002/22/ΕΚ και 2002/77/ΕΚ).

Το Άρθρο 12 παρ.1 (α) του Νόμου παρέχει στην ΕΕΤΤ τη γενική αρμοδιότητα σχετικά με την ανάλυση αγορών (συμπεριλαμβανομένου του ορισμού των σχετικών αγορών προϊόντων/υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, της ανάλυσης της αποτελεσματικότητας του ανταγωνισμού, καθώς και τον Ορισμό των Παρόχων με ΣΙΑ και την επιβολή κανονιστικών υποχρεώσεων σε μια ορισμένη σχετική αγορά), σύμφωνα με τις διατάξεις του.

⁷ Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ανάλυση της Αγοράς και την Εκτίμηση Σημαντικής Ισχύος, ΕΕ 2002 C 165/3,

⁸ Για τη διεξαγωγή του ορισμού και της ανάλυσης αγορών, η ΕΕΤΤ έχει συλλέξει επίσης στοιχεία δυνάμει του προϊσχύοντος Νόμου Τηλεπικοινωνιών (Νόμος 2867/2000 ‘Οργάνωση και Λειτουργία των Τηλεπικοινωνιών και Λοιπές Διατάξεις’ [ΦΕΚ273/19.12.2000, Τεύχος Α]), (άρθρα, 3 παρ. 14, 15 και 19).

Το Άρθρο 12 παρ.1 (ι) και (ιβ) παρέχει στην ΕΕΤΤ την αρμοδιότητα να διενεργεί δημόσιες διαβουλεύσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας εθνικής και Κοινοτικής νομοθεσίας, τόσο σε εθνικό όσο και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, με άλλα Κράτη Μέλη της ΕΕ και την Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 7 της Οδηγίας Πλαίσιο.

Το Άρθρο 12 παρ.1 (ιστ) σε συνδυασμό με το άρθρο 64 παρ.1 παρέχει στην ΕΕΤΤ ευρείες αρμοδιότητες σχετικά με τη συλλογή στοιχείων, τόσο για τους σκοπούς ex ante ρύθμισης του τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όσο και για ex post έρευνα και εφαρμογή. Ειδικότερα, το άρθρο 64 παρ.1 του Νόμου επιβάλλει σε όλες τις επιχειρήσεις που παρέχουν δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών υπό καθεστώς Γενικής Άδειας να παρέχουν όλες τις πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοοικονομικών πληροφοριών που απαιτούνται προκειμένου η ΕΕΤΤ να διασφαλίζει τη συμμόρφωση με τις διατάξεις ή τις αποφάσεις που εκδίδονται σύμφωνα με τη νομοθεσία για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, συμπεριλαμβανομένων (άρθρο 64 παρ.1, εδ.(στ)) όλων των πληροφοριών που απαιτούνται για την ανάλυση αγοράς και τον προσδιορισμό των επιχειρήσεων με ΣΙΑ. Σύμφωνα με το άρθρο 64 παρ.4 του Νόμου, οι επιχειρήσεις αυτές θα πρέπει να παρέχουν τις αιτούμενες πληροφορίες άμεσα κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματος, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα και το βαθμό λεπτομέρειας που καθορίζει η ΕΕΤΤ και εφόσον δεν ορίζεται άλλη προθεσμία, εντός είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από το αίτημα. Ο Νόμος ορίζει ένα ελάχιστο χρονικό διάστημα πέντε (5) εργάσιμων ημερών για την παροχή πληροφοριών.

Επίσης, σύμφωνα με το Άρθρο 12 παρ.1(στ) του Νόμου, οι αρμοδιότητες σχετικά με το δίκαιο του Ανταγωνισμού όσον αφορά τον τομέα των Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών ανήκει στην ΕΕΤΤ και όχι στην Επιτροπή Ανταγωνισμού. Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της σχετικά με το δίκαιο του ανταγωνισμού, το άρθρο 14 του Νόμου παρέχει στην ΕΕΤΤ ευρείες αρμοδιότητες σχετικά με τη συλλογή στοιχείων που είναι απαραίτητα για την εφαρμογή του Νόμου 703/1977, συμπεριλαμβανομένης της εξουσίας ελέγχου βιβλίων και άλλων εγγράφων των τηλεπικοινωνιακών παρόχων και της έρευνας των στα γραφεία και λοιπές εγκαταστάσεις τους.

1.4. Δημόσια Διαβούλευση

Όλες οι παρατηρήσεις επί της Διαβούλευσης αυτής είναι ευπρόσδεκτες. Ωστόσο, θα διευκόλυνε το έργο της ΕΕΤΤ που συνίσταται στην ανάλυση των απαντήσεων, εάν οι παρατηρήσεις υποβάλλονται με παραπομπή στον αριθμό της σχετικής ερώτησης του παρόντος εγγράφου στην ενότητα «Ερωτήσεις Διαβούλευσης». Η παρούσα διαβούλευση εκκινεί στις **27/07/2006** έως τις **28/08/2006 και ώρα 10:00 π.μ.** Οι ενδιαφερόμενοι καλούνται να υποβάλλουν τις παρατηρήσεις τους εγγράφως και επώνυμα στη διεύθυνση της ΕΕΤΤ (Λεωφ. Κηφισίας 60, 15125 – Μαρούσι Αθήνα) καθώς και ηλεκτρονικά (σε επεξεργάσιμη μορφή) στη διεύθυνση market.analysis@eett.gr, μέχρι τις **28/08/2006 και ώρα 10:00 π.μ.**

Η ΕΕΤΤ εκτιμά ότι πολλά από τα ζητήματα που τίθενται στο παρόν έγγραφο πιθανόν να απαιτούν από κάποιους την παροχή εμπιστευτικών πληροφοριών προς υποστήριξη των παρατηρήσεών τους. Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να προσδιορίζουν σαφώς το τμήμα των απαντήσεων που είναι εμπιστευτικό, και εάν είναι εφικτό, να το παρέχουν σε χωριστό παράρτημα της απάντησής τους. Η ΕΕΤΤ θα διαχειριστεί τις πληροφορίες αυτές ως αυστηρά εμπιστευτικές. Σημειώνεται ότι οποιεσδήποτε απαντήσεις πέραν της καταληκτικής ημερομηνίας ή/ και τροποποιήσεις απαντήσεων στη δημόσια διαβούλευση δεν θα γίνονται δεκτές.

1.5. Δομή του Κειμένου της Διαβούλευσης

Η Ενότητα 2 της παρούσας διαβούλευσης παρουσιάζει το μεθοδολογικό πλαίσιο του ορισμού των σχετικών αγορών δημόσια διαθέσιμων τηλεφωνικών υπηρεσιών που παρέχονται σε σταθερή θέση, και ορίζει το πεδίο της εξέτασης. Στη συνέχεια παρουσιάζει τα αρχικά συμπεράσματα της ΕΕΤΤ σχετικά με τον ορισμό των αγορών δημόσια διαθέσιμων υπηρεσιών τηλεφωνίας που παρέχονται σε σταθερή θέση

Η Ενότητα 3 της παρούσας Διαβούλευσης αποτελείται από την ανάλυση των σχετικών αγορών προϊόντων δημόσιων υπηρεσιών τηλεφωνίας που παρέχονται σε σταθερή θέση.

Η Ενότητα 4 παρουσιάζει την αξιολόγηση της ΕΕΤΤ σχετικά με τις κατάλληλες υποχρεώσεις που θα πρέπει να επιβληθούν σε επιχειρήσεις που έχουν οριστεί ότι έχουν ΣΙΑ (βλ. Ενότητα 4).

Η Ενότητα 5 του κειμένου της Διαβούλευσης παρουσιάζει τις ερωτήσεις της Διαβούλευσης της ΕΕΤΤ αναφορικά με τον ορισμό αγοράς, την ανάλυση αγοράς και τις κανονιστικές υποχρεώσεις που προτείνονται στις Ενότητες 2, 3 και 4 της παρούσας Διαβούλευσης.

2. Ορισμός Σχετικής Αγοράς

2.1. Πλαίσιο

Η ΕΕΤΤ καλείται, σύμφωνα με την Οδηγία Πλαίσιο, να ορίσει σχετικές αγορές στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές συνθήκες, ιδίως να ορίσει τις σχετικές γεωγραφικές αγορές στην Ελληνική επικράτεια, ακολουθώντας τη διαδικασία ορισμού αγορών όπως αυτή τίθεται στην Οδηγία Πλαίσιο. Η υποχρέωση αυτή αφορά τόσο τις σχετικές αγορές που προσδιορίζονται στη Σύσταση όσο και τυχόν πρόσθετες σχετικές αγορές που δύναται να ορίσει η ΕΕΤΤ. Σύμφωνα με την Οδηγία Πλαίσιο, η ΕΕΤΤ διεξάγει τον ορισμό αγορών σύμφωνα με τις αρχές του δικαίου του ανταγωνισμού λαμβάνοντας ιδιαίτερος υπόψη τη Σύσταση, καθώς και τις Κατευθυντήριες Γραμμές.⁹

Η διαδικασία ορισμού αγορών στοχεύει στο να προσδιορίσει με συστηματικό τρόπο τις ανταγωνιστικές πιέσεις που υφίστανται οι πάροχοι υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών για την αποτελεσματική ανάλυση της αγοράς. Μια σχετική αγορά προϊόντων αποτελείται από το σύνολο των προϊόντων ή υπηρεσιών που είναι επαρκώς εναλλάξιμα ή υποκατάστατα κατά την αντίληψη των καταναλωτών, όχι μόνο από την άποψη των αντικειμενικών χαρακτηριστικών τους, της τιμής ή της επιδιωκόμενης χρήσης τους, αλλά και τις συνθήκες ανταγωνισμού ή/ και τη διάρθρωση της προσφοράς και της ζήτησης στην εν λόγω αγορά.¹⁰

Ο ορισμός της σχετικής αγοράς προσδιορίζει τους περιορισμούς στην πρακτική καθορισμού τιμών των παρόχων που προκύπτουν από τη δυνατότητα υποκατάστασης από πλευράς ζήτησης και προσφοράς. Για το σκοπό ορισμού της σχετικής αγοράς, η

⁹ Οδηγία Πλαίσιο, Άρθρο 15.

¹⁰ Βλ., παραδείγματος χάριν, Υπόθεση *Michelin v. Commission* [1983] ECR 3461, Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τον ορισμό σχετικών αγορών για τους σκοπούς του Κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού (“Η Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τον Ορισμό Αγορών”), ΕΕ 1997 C 372/3, και τις Κατευθυντήριες Γραμμές.

ΕΕΤΤ λαμβάνει υπόψη μια σειρά μεθοδολογιών κατά την αξιολόγηση της υποκατάστασης από πλευράς ζήτησης και προσφοράς, συμπεριλαμβανομένου του τεστ SSNIP όπου είναι πρακτικά δυνατό να εφαρμοσθεί.¹¹ Με βάση το εν λόγω τεστ, μια συγκεκριμένη υπηρεσία ή ένα σύνολο υπηρεσιών συνιστά χωριστή σχετική αγορά εάν ένας υποθετικός μονοπωλιακός πάροχος μπορούσε να επιβάλει μια μικρή αλλά ουσιώδη (έως και 10%), μη προσωρινή αύξηση τιμής πάνω από το ανταγωνιστικό επίπεδο, χωρίς να μειωθούν οι πωλήσεις, με συνέπεια η αύξηση της τιμής να αποδειχτεί ότι είναι κερδοφόρος.¹² Ο ορισμός της σχετικής αγοράς εξετάζει την πιθανή ανταγωνιστική ανταπόκριση μιας ομάδας (μη οριακού αριθμού) πελατών, δηλαδή όχι απαραίτητως της πλειοψηφίας των πελατών.¹³

Μια σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή όπου οι σχετικές επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στην παροχή και προμήθεια των σχετικών προϊόντων ή/και υπηρεσιών, στην οποία οι συνθήκες του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς και διακριτές από γειτονικές περιοχές, όπου οι συνθήκες του ανταγωνισμού είναι ουσιαστικά διαφορετικές.

2.2.Πεδίο Εξέτασης

Η Σύσταση για τις Σχετικές Αγορές εξετάζει τη σχέση μεταξύ χρήσης πρόσβασης και κλήσεων, σημειώνοντας ότι, ενώ συνήθως παρέχονται ως ένα πακέτο, ορισμένοι τελικοί χρήστες επιλέγουν εναλλακτικούς παρόχους για την παροχή κλήσεων. Κατά συνέπεια, ένας πάροχος που θα επιχειρούσε να αυξήσει την τιμή των εξερχόμενων κλήσεων άνω του ανταγωνιστικού επιπέδου θα αντιμετώπιζε την βέβαιη πιθανότητα οι τελικοί χρήστες να μεταπηδούσαν μεταξύ των εναλλακτικών παρόχων. Η χρήση κωδικών επιλογής (Carrier Selection (CS)) και προεπιλογής φορέα (Carrier PreSelection

¹¹ Βλέπε την Ανακοίνωση της Επιτροπής για τον Ορισμό Αγορών και τις Κατευθυντήριες Γραμμές .

¹² Βλέπε την Ανακοίνωση της Επιτροπής για τον Ορισμό Αγορών και τις Κατευθυντήριες Γραμμές .

¹³ Βλέπε, παραδείγματος χάρη, Υπόθεση, *Hoffman-La Roche & Co. A. G. v. Commission* [1979] ECR 461 and *Ahmed Saeed Flugreisen v. Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs* [1989] ECR 803.

(CPS)) διευκολύνει την παροχή υπηρεσιών από εναλλακτικούς παρόχους. Επίσης, ενώ οι πάροχοι πρόσβασης ανταγωνίζονται στην παροχή κλήσεων, δεν φαίνεται ότι οι πάροχοι που παρέχουν κλήσεις μέσω του CPS/CS θα εισέρχονταν συστηματικά στην αγορά πρόσβασης συνεπεία μιας μικρής αλλά σημαντικής μη παροδικής αύξησης της τιμής της πρόσβασης.

Στη συνέχεια, η Σύσταση συμπεραίνει ότι οι αστικές/τοπικές¹⁴, εθνικές¹⁵ και διεθνείς κλήσεις δεν υποκαθίστανται μεταξύ τους από την πλευρά της ζήτησης. Ωστόσο, από την πλευρά της προσφοράς, σημειώνει ότι μια αύξηση στις τιμές σε μία από αυτές τις κατηγορίες κλήσεων θα μπορούσε να ενθαρρύνει τους παρόχους προκειμένου να προμηθευτούν τις αναγκαίες υποδομές/υπηρεσίες για να ξεκινήσουν να παρέχουν σε μια από τις άλλες κατηγορίες (αναγνωρίζοντας την πιθανότητα συγκεκριμένων περιορισμών στην απόκτηση των αναγκαίων υποδομών/υπηρεσιών για τις διεθνείς υπηρεσίες). Επίσης, για κλήσεις από σταθερό σε κινητό, η υποκαταστασιμότητα είναι πιθανό να διευρύνει το πεδίο της αγοράς πέρα από τα στενά όρια που φαίνεται να υποδεικνύουν οι παράγοντες της ζήτησης (ομοίως υποθέτοντας ότι οι αναγκαίες υποδομές/υπηρεσίες χονδρικής είναι διαθέσιμες).

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συμπεραίνει ότι, με βάση την υποκαταστασιμότητα από την πλευρά της προσφοράς, θα ήταν κανονικά σωστό να οριστεί μια ευρεία λιανική αγορά για εξερχόμενες κλήσεις. Ωστόσο, σημειώνει ότι ο στενότερος ορισμός των αγορών μπορεί να είναι ορθότερος όταν δεν είναι δυνατή η υποκατάσταση από την πλευρά της προσφοράς.

Επίσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξετάζει την καταλληλότητα ορισμού χωριστών αγορών οικιακών και μη οικιακών χρηστών για τις αγορές πρόσβασης και κλήσεων. Δηλώνει ότι είναι συνήθης αυτός ο διαχωρισμός, επειδή οι συμβατικοί όροι παροχής μπορεί να διαφέρουν. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεωρεί επίσης απίθανο να ανταποκριθεί ένας πάροχος

¹⁴ Οι τοπικές κλήσεις σε γεωγραφικούς αριθμούς

¹⁵ Για τους σκοπούς της παρούσας ανάλυσης, ως εθνικές ορίζονται οι υπεραστικές κλήσεις προς γεωγραφικούς αριθμούς, οι κλήσεις προς μη γεωγραφικούς κινητούς αριθμούς και οι κλήσεις προς παρόχους υπηρεσιών

στην αγορά μη οικιακών χρηστών σε αυξήσεις τιμών στην αγορά οικιακών *χρηστών*, διότι οι οικονομίες εξυπηρέτησης των διαφορετικών κατηγοριών πελατών μπορεί να διαφέρουν σημαντικά. Κατά συνέπεια, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαπιστώνει ότι είναι ορθό να οριστούν χωριστές κατηγορίες οικιακών και μη οικιακών πελατών για τις αγορές προϊόντων που ορίζονται.

Η αξιολόγηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή της παροχής δεδομένων και άλλων σχετικών υπηρεσιών επιβεβαιώνει ότι η πρόσβαση PSTN και η πρόσβαση μέσω γραμμών ISDN εξακολουθούν να είναι οι πιο συνήθεις μορφές πρόσβασης για τη λήψη/ αποστολή *δεδομένων* για οικιακούς χρήστες και μικρές επιχειρήσεις. Σημειώνει ότι οι πελάτες που απαιτούν πρόσβαση υψηλότερης χωρητικότητας (που επιτρέπει ταχύτερη μετάδοση μεγάλου όγκου δεδομένων) μπορούν να αποκτήσουν ευρυζωνική πρόσβαση (που είναι πιο ακριβή). Η *Σύσταση για τις Σχετικές Αγορές* στη συνέχεια εξετάζει τις διαφορές ανάμεσα στις υπηρεσίες στενής ζώνης και στις ευρυζωνικές υπηρεσίες δεδομένων, σημειώνοντας τις λειτουργικές διαφορές (*δηλαδή*, οι ευρυζωνικές συνδέσεις είναι πάντοτε συνδεδεμένες ('always on'), παρέχουν υψηλότερη χωρητικότητα και μπορούν να υποστηρίξουν πρόσθετες υπηρεσίες με λειτουργικότητα που απαιτεί μεγαλύτερη χωρητικότητα), τις τιμολογιακές διαφορές (*δηλαδή*, η χρέωση ευρυζωνικών υπηρεσιών είναι κατά κανόνα με πάγιο (*δηλαδή* η τιμή δεν επηρεάζεται από τη χρήση) και πιο ακριβή από τις βασικές υπηρεσίες dial-up) και τις διαφορές στην ποιότητα της υπηρεσίας.

Η *Σύσταση για τις Σχετικές Αγορές* της Επιτροπής ορίζει τις ακόλουθες τέσσερις σχετικές αγορές προϊόντων:

- Δημόσιες τοπικές και/ή εθνικές τηλεφωνικές υπηρεσίες που παρέχονται σε σταθερή θέση για οικιακούς πελάτες
- Δημόσιες διεθνείς τηλεφωνικές υπηρεσίες που παρέχονται σε σταθερή θέση για οικιακούς πελάτες
- Δημόσιες τοπικές και/ή εθνικές τηλεφωνικές υπηρεσίες που παρέχονται σε σταθερή θέση για μη οικιακούς πελάτες, και
- Δημόσιες διεθνείς τηλεφωνικές υπηρεσίες που παρέχονται σε σταθερή θέση για μη οικιακούς πελάτες

Η ΕΕΤΤ εξέτασε την καταλληλότητα αυτών των ορισμών αγοράς και την κατάλληλη οριοθέτηση μεταξύ των σχετικών αγορών για την Ελλάδα.

2.3. Η Δομή της Αγοράς

Ο ΟΤΕ λειτουργεί ένα εθνικό δίκτυο ηλεκτρονικών επικοινωνιών πλήρους κάλυψης. Παρά το γεγονός ότι το Δεκέμβριο 2005 υπήρχαν 16 αδειοδοτημένοι πάροχοι δημόσιων σταθερών δικτύων στην Ελλάδα, σύμφωνα με εκτίμηση της ΕΕΤΤ λιγότερο από το 1% των συνδέσεων σταθερής τηλεφωνίας παρέχονταν από παρόχους δικτύου εκτός του ΟΤΕ. Ενώ οι περισσότεροι εναλλακτικοί πάροχοι έχουν σημεία παρουσίας ανά την Ελλάδα, η εναλλακτική υποδομή τοπικής πρόσβασης είναι περιορισμένη. Οι περισσότεροι εναλλακτικοί παρέχουν πρόσβαση και υπηρεσίες χρησιμοποιώντας αδεσμοποίητους τοπικούς βρόχους, μισθωμένες γραμμές και συνδέσεις σταθερής ασύρματης πρόσβασης.

Το Σεπτέμβριο 2005, υπήρχαν 24 πάροχοι με άδεια παροχής υπηρεσιών φωνητικής τηλεφωνίας,¹⁶ 12 εκ των οποίων ήταν ενεργοί στην παροχή υπηρεσιών Επιλογής και Προεπιλογής Φορέα μέσω μισθωμένου ή ιδιόκτητου δικτύου.¹⁷ Βάσει των λιανικών εσόδων όλων των σταθερών κλήσεων (δηλαδή κλήσεων στο Internet¹⁸, τοπικών, υπεραστικών, διεθνών και κλήσεων σε κινητά), το μερίδιο αγοράς του ΟΤΕ το 2004 ήταν 75,6%,¹⁹ το οποίο μειώθηκε σε 73,4% το πρώτο εξάμηνο του 2005.

¹⁶ Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions 'European Electronic Communications Regulation and Markets 2005 (11th Report)' [SEC(2006)193] - *εφεξής καλούμενη '11^η Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής'*, Παράρτημα, Τόμος II, σελ.9. Σημειώνεται ότι ο ορισμός της Επιτροπής εξαιρεί τους απλούς μεταπωλητές, π.χ. τους παρόχους υπηρεσιών τηλεφωνίας μέσω προπληρωμένων καρτών.

¹⁷ 11^η Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Παράρτημα, Τόμος II, σελίδες 24-25 και Τόμος I, σελ.120.

¹⁸ Εξαιρουμένων των κλήσεων 801 στο Internet.

¹⁹ 11^η Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Παράρτημα, Τόμος II, σελ.18.

Τα στοιχεία της ΕΕΤΤ σχετικά με την διάδοση της Επιλογής και της Προεπιλογής Φορέα από το 2001, παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα:

Συνολικός Αριθμός Πελατών CS και CPS που αναφέρθηκαν (ως είχαν στο τέλος του εξαμήνου)

	2001		2002		2003		2004		2005
	30/06/2001	31/12/2001	30/06/2002	31/12/2002	30/06/2003	31/12/2003	30/06/2004	31/12/2004	30/06/2005
CS ^{1,2}	1.489	4.568	193.574	459.019	961.004	1.157.192	1.069.097	1.134.080	514.474
CPS ²					13.775	175.629	395.622	475.900	547.375

¹ Τα στοιχεία πελατών, έως και το 2004, παρουσιάζουν κάποιες ανακολουθίες, που προέκυψαν κυρίως από το γεγονός ότι μερικοί πάροχοι συμπεριέλαβαν και στις δύο κατηγορίες πελατών (CS και CPS) τους πελάτες τους με ταυτόχρονη δυνατότητα χρήσης και της προεπιλογής και της επιλογής, όπως συμπεριέλαβαν και κάποιους μη-ενεργούς συνδρομητές ή ανέφεραν αριθμούς συμβολαίων αντί για αριθμούς πελατών.

² Οι μεταβλητές για το 2005 ορίστηκαν με μεγαλύτερη σαφήνεια ώστε να αφορούν συγκεκριμένα τον αριθμό των πελατών (και όχι τον αριθμό των συμβολαίων) και πιο συγκεκριμένα τον αριθμό των ενεργών συνδρομητών που ήταν εγγεγραμμένοι (για τις εν λόγω υπηρεσίες) στο τέλος του εξαμήνου (ένας συνδρομητής ορίστηκε ως «ενεργός» εάν είχε τιμολογηθεί τουλάχιστον μία φορά στους τελευταίους 3 μήνες του εξαμήνου). Επίσης, για την αποφυγή διπλομετρήσεων, συνδρομητής με τουλάχιστον μία γραμμή CPS (άσχετα αν είχε και γραμμές CS), έχει αναφερθεί μόνο ως συνδρομητής CPS.

Επίσης, βάσει των στοιχείων της ΕΕΤΤ, ο όγκος της εξερχόμενης κίνησης των έμμεσα συνδεδεμένων συνδρομητών (δηλαδή συνδρομητών μέσω CS και CPS) αυξήθηκε από 57 εκατ. λεπτά το πρώτο εξάμηνο του 2002, σε 1,196 και 2,560 δις τα πρώτα εξάμηνα του 2003 και 2004 αντίστοιχα και έφτασε τα 3,047 δις λεπτά το πρώτο εξάμηνο του 2005 (βλ. πίνακα κατωτέρω). Αυτό αντιπροσωπεύει μια αύξηση κατά 53 φορές στον όγκο αυτής της κίνησης.

Από τα ανωτέρω έπεται ότι τόσο ο ρυθμός αύξησης των πελατών CS/CPS όσο και του εξερχόμενου όγκου κίνησης μέσω CS/CPS, υπήρξαν σημαντικοί.

Όπως φαίνεται στον κατωτέρω πίνακα, ο εξερχόμενος όγκος κίνησης από σταθερό στην Ελλάδα ανήλθε το πρώτο εξάμηνο του 2005 σε 17,472 δις λεπτά. Εξ αυτών, 8,064 δις αφορούσαν τοπικές κλήσεις, 1,433 δις υπεραστικές, 1,244 δις κλήσεις σε κινητά, 285 εκατ. διεθνείς και 6,447 δις λεπτά κλήσεις στο Internet²⁰ (βλ. και «Εξέλιξη του όγκου κλήσεων» στην Ενότητα 2.6).

²⁰ Εξαιρουμένων των κλήσεων 801 στο Internet.

Εξερχόμενος όγκος κίνησης από σταθερό²¹

	2002		2003		2004		2005
	H1	H2	H1	H2	H1	H2	H1
Κίνηση άμεσα συνδεδεμένων συνδρομητών	16.353.981.550	15.886.917.493	16.424.861.488	15.316.115.819	15.812.145.646	14.252.621.004	14.425.154.466
Κίνηση έμμεσα συνδεδεμένων συνδρομητών	56.963.818	316.981.875	1.195.823.369	1.984.678.691	2.560.077.584	2.603.202.114	3.046.861.835
Σύνολο	16.410.945.368	16.203.899.368	17.620.684.857	17.300.794.510	18.372.223.230	16.855.823.118	17.472.016.301

Όσον αφορά τα λιανικά έσοδα, από τα στοιχεία της ΕΕΤΤ προκύπτει ότι από το σύνολο των €632,7 εκατ. που ξοδεύτηκαν στην Ελλάδα το πρώτο εξάμηνο του 2005 για υπηρεσίες κλήσεων σταθερής φωνητικής τηλεφωνίας, 35,1% δαπανήθηκε σε τοπικές κλήσεις, 10,5% σε υπεραστικές, 37,6% σε κλήσεις σε κινητά, 10,8% σε διεθνείς κλήσεις και 6% σε κλήσεις στο Internet.²²

Οι λιανικές υπηρεσίες ευρείας ζώνης που παίρνουν οι οικιακοί χρήστες και οι μικρές εταιρείες παρέχονται κυρίως μέσω ADSL του ΟΤΕ, και δίνουν μέγιστη ταχύτητα ρυθμού καθόδου περίπου 384, 512 ή 1024 kbps.²³ Το μεγαλύτερο μέρος τους εύρους ζώνης χρησιμοποιείται για την λήψη δεδομένων, και δύναται να χρησιμοποιείται τόσο για κίνηση φωνής όσο και δεδομένων. Επί του παρόντος υπάρχει μόνο ένας ελάχιστος αριθμός γραμμών πρόσβασης άλλων τύπων DSL π.χ. SDSL.

²¹ Τα νούμερα που αναφέρονται εδώ καλύπτουν τις ακόλουθες κατηγορίες κλήσεων: τοπικές, υπεραστικές, κλήσεις προς κινητά, διεθνείς και Internet (εξαιρουμένων των κλήσεων 801 στο Internet). Όλες οι κλήσεις μέσω καρτών εξαιρούνται.

²² Εξαιρουμένων των κλήσεων 801 στο Internet.

²³ Το τελευταίο διάστημα υπάρχουν αρκετές προσφορές (κυρίως από εναλλακτικούς παρόχους) στην αγορά με ακόμη μεγαλύτερες ταχύτητες ρυθμού καθόδου

Στην παρούσα εξέταση, η ΕΕΤΤ επεδίωξε να συνεκτιμήσει μια σειρά από παραμέτρους για την αξιολόγηση των σχετικών αγορών λιανικών υπηρεσιών τηλεφωνίας. Εξέτασε τα επενδυτικά κίνητρα των παρόχων καθώς και τις επιλογές κατασκευής ή αγοράς (build or buy) υποδομής που πρέπει να κάνουν οι νεοεισερχόμενοι. Τέλος, η ΕΕΤΤ έλαβε ιδιαίτερως υπόψη της την ανάγκη να διασφαλιστεί τη δυνατότητα των παρόχων να έχουν επαρκή απόδοση των επενδύσεών τους.

2.4.Σχετικές αγορές προϊόντων δημόσιων υπηρεσιών τηλεφωνίας που παρέχονται σε σταθερή θέση

Η ΕΕΤΤ εξέτασε το εύρος των κατάλληλων λιανικών αγορών για την παροχή δημόσια διαθέσιμων τηλεφωνικών υπηρεσιών σε σταθερή θέση (αγορές «κλήσεων»). Στα πλαίσια της ως άνω εξέτασης, εκτίμησε τα τεχνικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά των διάφορων εναλλακτικών υπηρεσιών λιανικής, την αντίληψη και συμπεριφορά των καταναλωτών, τις ιστορικές διακυμάνσεις των τιμών των πιθανών ανταγωνιστικών υπηρεσιών, τις μεταβολές των τιμών και τα σχετικά τιμολόγια, καθώς και τα κόστη μετατροφής (είτε αυτά πηγάζουν από τεχνολογικές επενδύσεις ή από αποκλειστικές συμφωνίες και ποινικές ρήτρες σε συμβόλαια, ή από άλλες πηγές).

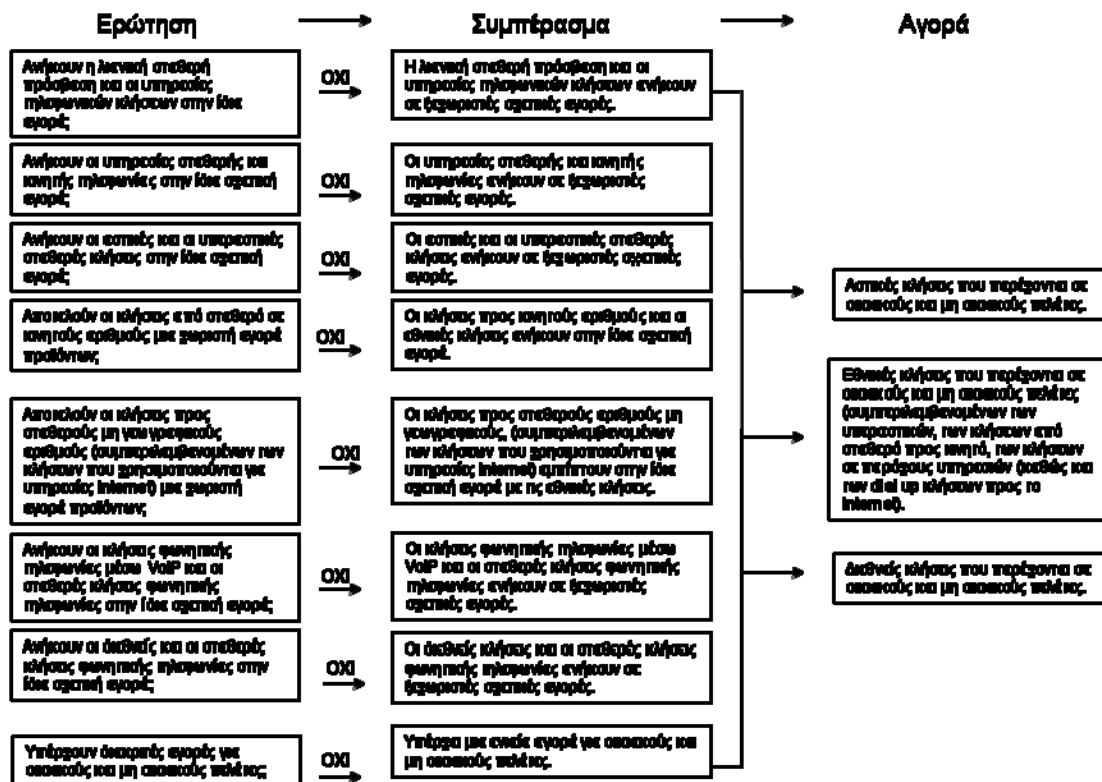
Ενόψει της υπάρχουσας δομής της αγοράς και των διαθέσιμων υπηρεσιών λιανικής πρόσβασης, η ανάλυση του ορισμού αγορών της ΕΕΤΤ εξετάζει τα κάτωθι σημεία, τα οποία απεικονίζονται και στο Σχήμα 1 κατωτέρω:

- Ανήκουν οι υπηρεσίες σταθερής πρόσβασης και οι υπηρεσίες τηλεφωνικών κλήσεων στην ίδια σχετική αγορά προϊόντων;
- Ανήκουν οι υπηρεσίες σταθερής και κινητής τηλεφωνίας στην ίδια σχετική αγορά προϊόντων;
- Ανήκουν οι αστικές και υπεραστικές σταθερές κλήσεις στην ίδια σχετική αγορά;
- Αποτελούν οι κλήσεις από σταθερό σε κινητούς αριθμούς μια χωριστή αγορά προϊόντων;

- Αποτελούν οι κλήσεις σε σταθερούς μη γεωγραφικούς αριθμούς (συμπεριλαμβανομένων των κλήσεων προς αριθμούς που χρησιμοποιούνται για υπηρεσίες Internet) μια χωριστή αγορά προϊόντων;
- Ανήκουν οι κλήσεις φωνητικής τηλεφωνίας μέσω VoIP σε μία ξεχωριστή προϊόντων και υπηρεσιών
- Αποτελούν οι διεθνείς κλήσεις προς σταθερό μια χωριστή αγορά προϊόντων;
- Υπάρχουν διακριτές αγορές για οικιακούς και μη οικιακούς πελάτες;
- Ποια είναι η σχετική γεωγραφική αγορά;

Στα πλαίσια αυτά η ΕΕΤΤ θα εξετάσει την υποκαταστασιμότητα από πλευρά ζήτησης και προσφοράς.

Δημόσια διαθέσιμες τηλεφωνικές υπηρεσίες που παρέχονται σε σταθερή θέση

Σχήμα 1

2.5.Υποκαταστασιμότητας μεταξύ των υπηρεσιών σταθερής πρόσβασης και των υπηρεσιών τηλεφωνικών κλήσεων

Πρωταρχικώς η ΕΕΤΤ εξέτασε εάν στην Ελλάδα οι συνθήκες ζήτησης και προσφοράς στις υπηρεσίες πρόσβασης και στις υπηρεσίες φωνητικής τηλεφωνίας είναι τέτοιες που να υποδεικνύουν ότι υπάρχουν ξεχωριστές αγορές για υπηρεσίες πρόσβασης και τηλεφωνίας. Κατά την ως άνω άσκηση, η ΕΕΤΤ εξέτασε την υποκατάσταση από πλευράς ζήτησης στο επίπεδο λιανικής και την υποκατάσταση από πλευράς προσφοράς στο επίπεδο χονδρικής.

2.5.1. Υποκαταστασιμότητα από την πλευρά της ζήτησης

Η υποκατάσταση από πλευράς ζήτησης εκτιμά την έκταση στην οποία οι καταναλωτές προτίθενται να υποκαταστήσουν την υπό εξέταση υπηρεσία με άλλες υπηρεσίες.

Κατά την εκτίμηση της υποκαταστασιμότητας από πλευράς ζήτησης, η ΕΕΤΤ χρησιμοποίησε όλες τις σχετικές πληροφορίες αναφορικά με τη λειτουργικότητα, τις μεταβολές των τιμών των πιθανών ανταγωνιστικών υπηρεσιών και τις σχετικές υπάρχουσες τιμολογιακές πληροφορίες. Εξέτασε επίσης εάν σημαντικά κόστη μεταστροφής (είτε αυτά πηγάζουν από τεχνολογικές επενδύσεις, αποκλειστικές ή ποινικές ρήτρες σε υπάρχοντα συμβόλαια ή από άλλες πηγές) εμποδίζουν τη δυνατότητα των πελατών να υποκαταστήσουν μια υπηρεσία συνεπεία μιας μικρής αλλά σημαντικής και μη παροδικής αύξησης της τιμής.

Λειτουργικότητα

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι οι υπηρεσίες τηλεφωνικών κλήσεων και οι υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης διαφοροποιούνται από πλευράς λειτουργικότητας. Ουσιαστικά, οι πελάτες χρειάζονται υπηρεσίες πρόσβασης ώστε να μπορούν να έχουν υπηρεσίες τηλεφωνίας (δηλ. η πρόσβαση αποτελεί προϋπόθεση της απόκτησης υπηρεσιών τηλεφωνίας). Επιπλέον, είναι

απίθανο ότι ένας πελάτης θα αποκτούσε πρόσβαση χωρίς να επιθυμεί την απόκτηση υπηρεσιών τηλεφωνικών κλήσεων.

Έως την εισαγωγή της επιλογής φορέα το έτος 2002, η πρόσβαση και οι υπηρεσίες τηλεφωνίας παρέχονταν ως ένα πακέτο (δηλ. πρόσβαση και κλήσεις). Ενώ η πρόσβαση και οι κλήσεις παρουσιάζονταν ως ξεχωριστές υπηρεσίες στους λογαριασμούς, παρέχονταν ως μια δέσμη υπηρεσιών.

Η επιλογή και η προεπιλογή φορέα, δίνουν τη δυνατότητα στους πελάτες να αποκτούν κλήσεις από έναν εναλλακτικό πάροχο υπηρεσιών (είτε επί τη βάσει της κάθε πραγματοποιούμενης κλήσης ή για όλες τις κλήσεις που εμπίπτουν σε μια προκαθορισμένη κατηγορία). Οι εν λόγω κλήσεις (που εκκινούν από το δίκτυο του παρέχοντος την πρόσβαση παρόχου) δρομολογούνται από το δίκτυο του παρέχοντος την πρόσβαση παρόχου στο σχετικό σημείο διασύνδεσης με τον πάροχο που παρέχει τις υπηρεσίες.

Σε ορισμένα Κράτη Μέλη, αλλά όχι επί του παρόντος στην Ελλάδα, είναι δυνατό οι εναλλακτικοί πάροχοι να ‘μεταπωλούν’ τις υπηρεσίες πρόσβασης (χρησιμοποιώντας χονδρική εκμίσθωση γραμμών (Wholesale line rental (WLR))). Ενώ οι εναλλακτικοί πάροχοι δεν έχουν τεχνικό ή λειτουργικό έλεγχο της σύνδεσης πρόσβασης, είναι σε θέση να τιμολογούν τον πελάτη για την σύνδεση πρόσβασης, και ως εκ τούτου έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν ‘ενιαίο λογαριασμό’ με τον ίδιο τρόπο με τον πάροχο που παρέχει πρόσβαση.

Λαμβάνοντας υπόψη τις υπηρεσίες που προσφέρονται μέσω επιλογής και προεπιλογής φορέα και την μη παροχή της υπηρεσίας της χονδρικής εκμίσθωσης γραμμών καθώς επίσης και την περιορισμένη εναλλακτική υποδομή τοπικής πρόσβασης στην Ελλάδα, είναι πιο πιθανό να αλλάξει κάποιος πάροχο τηλεφωνικών υπηρεσιών παρά πάροχο πρόσβασης.

Αριθμός πελατών

Το ανωτέρω συμπέρασμα επιβεβαιώνεται και από τα στοιχεία της ΕΕΤΤ, τα οποία υποδεικνύουν ότι περισσότεροι πελάτες αποκτούν υπηρεσίες τηλεφωνίας παρά υπηρεσίες πρόσβασης από εναλλακτικούς παρόχους. Παραδείγματος χάριν, στα τέλη του 2004 λιγότερο από 1% των συνδρομητών λάμβαναν τοπική πρόσβαση από τους εναλλακτικούς παρόχους, ενώ την ίδια χρονική στιγμή το ποσοστό των συνδρομητών που χρησιμοποιούσαν τους

εναλλακτικούς παρόχους για τοπικές κλήσεις ήταν 12,5% (από 3,8% στα τέλη του 2003), και 22% για υπεραστικές και διεθνείς κλήσεις (από σχεδόν 14% στα τέλη του 2003).²⁴

Τιμολόγηση

Υπάρχουν ξεκάθαρες λειτουργικές διαφορές μεταξύ της πρόσβασης και των τηλεφωνικών υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, είναι σαφές ότι οι πελάτες δεν δύνανται να ανταποκριθούν σε μια αύξηση της τιμής μιας εκ των υπηρεσιών και να μεταστραφούν στην άλλη ή να αποκτήσουν «περισσότερη» εκ της άλλης υπηρεσίας. Συνεπώς, οι τελικοί καταναλωτές δεν θα εδύναντο και δεν θα ανταποκρινόνταν σε μια αύξηση της τιμής των υπηρεσιών λιανικής πρόσβασης άνω του ανταγωνιστικού επιπέδου μεταστρεφόμενοι στις υπηρεσίες κλήσεων (και αντιστρόφως).

2.5.2. Υποκαταστασιμότητα από την πλευρά της προσφοράς

Η υποκαταστασιμότητα από πλευράς προσφοράς υποδεικνύει σε ποιες περιπτώσεις οι πάροχοι υπηρεσιών, πέραν των ήδη υπαρχόντων στην αγορά, θα μεταστρέφονταν (βραχυπρόθεσμα) στην παροχή εναλλάξιμων υπηρεσιών χωρίς να υποστούν σημαντικό επιπρόσθετο κόστος. Για την περίπτωση εκείνη όπου το συνολικό κόστος που απαιτείται για

²⁴ Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions 'European Electronic Communications Regulation and Markets 2005 (11^η Έκθεση)' [SEC(2006)193], Παράρτημα, Volume II, σελ. 22. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τη χρησιμοποιούμενη μεθοδολογία, τα ποσοστά των συνδρομητών που αφορούν σε τοπικές κλήσεις προκύπτουν λαμβάνοντας υπόψη όλους τους συνδρομητές των εναλλακτικών παρόχων που λαμβάνουν υπηρεσίες τοπικών κλήσεων (α) μέσω άμεσης πρόσβασης για φωνητική τηλεφωνία, και (β) μέσω Προεπιλογής Φορέα. Τα ποσοστά ωστόσο των συνδρομητών που αφορούν σε υπεραστικές και διεθνείς κλήσεις, προκύπτουν λαμβάνοντας υπόψη όλους τους συνδρομητές των εναλλακτικών παρόχων που λαμβάνουν υπηρεσίες υπεραστικών και διεθνών κλήσεων μέσω των (α) και (β) ανωτέρω, και επιπρόσθετα (γ) τους μισούς συνδρομητές των εναλλακτικών παρόχων που λαμβάνουν υπηρεσίες υπεραστικών και διεθνών κλήσεων μέσω Επιλογής Φορέα. Διευκρινίζεται τέλος, ότι όλα τα ανωτέρω στοιχεία που αφορούν στα τέλη του 2003 βασίζονται σε στοιχεία της ΕΕΤΤ αλλά δεν περιλαμβάνονται στην 11^η Έκθεση.

την μεταστροφή της παραγωγής είναι σχετικά αμελητέο, η εναλλακτική υπηρεσία δύναται να ενσωματωθεί στον ορισμό της σχετικής αγοράς. Το γεγονός ότι μια επιχείρηση δύναται να κατέχει τα απαραίτητα εφόδια για την παροχή μιας υπηρεσίας δε λαμβάνεται υπόψη εάν για την προσοδοφόρα είσοδο στην αγορά παροχής της υπηρεσίας θα απαιτούνταν σημαντικές επιπρόσθετες επενδύσεις.

Ενώ όλοι οι υφιστάμενοι πάροχοι υπηρεσιών λιανικής πρόσβασης παρέχουν επίσης τηλεφωνικές υπηρεσίες, δεν ισχύει και το αντίστροφο. Ως εκ τούτου, η ΕΕΤΤ εξέτασε την έκταση στην οποία οι υφιστάμενοι πάροχοι τηλεφωνικών υπηρεσιών θα άρχιζαν να παρέχουν υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης, συνεπεία μιας αύξησης της τιμής άνω του ανταγωνιστικού επιπέδου της τάξης έως και 10%.

Λειτουργική υποκαταστασιμότητα

Για την παροχή υπηρεσιών λιανικής πρόσβασης από τη μια πλευρά, και για την παροχή υπηρεσιών λιανικής τηλεφωνίας από την άλλη, απαιτούνται ξεχωριστές και διαφορετικές υποδομές/ υπηρεσίες. Για να είναι σε θέση κάποιος εναλλακτικός πάροχος να εισέλθει στην αγορά πρόσβασης συνεπεία μιας αύξησης της τιμής έως και 10% άνω του ανταγωνιστικού επιπέδου, πρέπει να ελέγχει τις ευκολίες πρόσβασης είτε αυτές είναι ιδιοκτησία του, είτε υπό τον έλεγχο του (λχ αδεσμοποίητος τοπικός βρόχος) είτε αποτελούν προϊόν μεταπώλησης (λχ. WLR). Οι υποδομές/ υπηρεσίες χονδρικής τις οποίες αποκτούν, επί του παρόντος, οι εναλλακτικοί πάροχοι προκειμένου να είναι σε θέση να παρέχουν υπηρεσίες τηλεφωνίας (λχ εκκίνηση με προεπιλογή φορέα) δεν τους επιτρέπουν την παροχή υπηρεσιών λιανικής πρόσβασης.

Παρομοίως, ένας πάροχος πρόσβασης ο οποίος ουσιαστικά δεν ελέγχει ή κατέχει ευκολίες πρόσβασης (λχ. ένας πάροχος ο οποίος μεταπωλεί πρόσβαση χρησιμοποιώντας μια χονδρική υπηρεσία όπως η χονδρική εκμίσθωση γραμμών (WLR)) χρειάζεται υποδομές πρόσβασης όπως επιλογή ή προεπιλογή φορέα και υπηρεσίες εκκίνησης κλήσεων προκειμένου να είναι σε θέση να παρέχει υπηρεσίες τηλεφωνίας.

Ως εκ τούτου, η ΕΕΤΤ δεν θεωρεί ότι οι υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης και οι υπηρεσίες τηλεφωνίας είναι λειτουργικά υποκατάστατα από πλευράς προσφοράς.

Τιμολόγηση

Το βασικό ερώτημα είναι εάν τα κόστη των υποδομών/ μέσων που απαιτούνται από υφιστάμενους παρόχους υπηρεσιών πρόσβασης και τηλεφωνίας αντίστοιχα, είναι τέτοια ώστε να επιτρέπουν την μεταστροφή στην παροχή της άλλης υπηρεσίας σε περίπτωση μιας αύξησης της τιμής έως και 10% άνω του ανταγωνιστικού επιπέδου. Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι οι πάροχοι υπηρεσιών τηλεφωνίας δεν θα μεταστρέφονταν στην παροχή υπηρεσιών λιανικής πρόσβασης μέσω ευκολιών που είτε θα έπρεπε να εγκαταστήσουν είτε θα έπρεπε να αναλάβουν τον έλεγχο (λχ αδεσμοποίητος τοπικός βρόχος) συνεπεία μιας τέτοιας αύξησης της τιμής. Σε περίπτωση που οι χονδρικές υπηρεσίες επιλογής και προεπιλογής φορέα είναι διαθέσιμες σε κοστοστρεφείς τιμές, ένας υφιστάμενος πάροχος λιανικής πρόσβασης ενδεχομένως να ανταποκρινόταν σε μια αύξηση της τιμής (έως και 10%) και να ξεκινούσε να παρέχει υπηρεσίες λιανικής τηλεφωνίας.

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι τα υπάρχοντα στοιχεία αναφορικά με τον αριθμό των πελατών επιβεβαιώνουν ότι εάν οι υποχρεώσεις επιλογής και προεπιλογής φορέα παραμείνουν σε ισχύ, οι πελάτες θα αντιδράσουν σε μια αύξηση των υπηρεσιών τηλεφωνίας άνω της ανταγωνιστικής τιμής αλλάζοντας πάροχο, και νέοι πάροχοι πιθανόν να εισέλθουν στην αγορά φωνητικής τηλεφωνίας. Αντιθέτως, τέτοιου είδους μεταστροφή δεν θα επέρχεται για την περίπτωση μιας αύξησης της τιμής έως και 10% άνω του ανταγωνιστικού επιπέδου για τις υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης.

Συμπέρασμα

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι οι υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης και οι υπηρεσίες τηλεφωνίας είναι συμπληρωματικές και όχι εναλλάξιμες υπηρεσίες. Ως εκ τούτου δεν εμπίπτουν στην ίδια σχετική αγορά.

2.6.Υποκαταστασιμότητας μεταξύ των υπηρεσιών σταθερής και των υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας

Κατά την εξέταση του εάν οι λιανικές υπηρεσίες σταθερής και κινητής τηλεφωνίας στην Ελλάδα εμπίπτουν στην ίδια σχετική αγορά, η ΕΕΤΤ εξέτασε κατά

πόσο ένας τελικός χρήστης θα έκανε μια κλήση από κινητό αντί για μια κλήση από σταθερό και αντιστρόφως.

Ο βαθμός υποκατάστασης σταθερού-κινητού σχετίζεται, προφανώς άμεσα, με την διαθεσιμότητα των σταθερών και κινητών τηλεφώνων. Βάσει της έρευνας καταναλωτών της ΕΕΤΤ που διενεργήθηκε τον Ιούλιο του 2005 σχετικά με την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην ελληνική επικράτεια (καλούμενη εφεξής Έρευνα Καταναλωτών Ιουλίου 2005 της ΕΕΤΤ), η διείσδυση της σταθερής τηλεφωνίας στα ελληνικά νοικοκυριά εκτιμήθηκε στο 87%, με το 58,7% του συνόλου των ερωτώμενων (ένας ενήλικας 18 ετών και άνω, ανά νοικοκυριό) να έχει δηλώσει την κατοχή σταθερού τηλεφώνου στο νοικοκυριό και παράλληλα την κατοχή (από τον ίδιο τον ερωτώμενο) προσωπικού κινητού τηλεφώνου²⁵. Το 28,3% δήλωσε την κατοχή μόνο σταθερού. Από το 13% των νοικοκυριών χωρίς σταθερό τηλέφωνο, περίπου το 90% (11,6% του συνόλου των νοικοκυριών) δήλωσε την κατοχή μόνο κινητού τηλεφώνου. Λαμβάνοντας υπόψη τις ανωτέρω εκτιμήσεις σε συνδυασμό με συγκεκριμένες απόψεις και συνήθειες των χρηστών τηλεφωνίας στην Ελλάδα (μέρος εκ των οποίων αποτυπώθηκαν μέσω της ίδιας έρευνας), στα πλαίσια της παρούσας ανάλυσής της η ΕΕΤΤ θεώρησε και εξέτασε τις ακόλουθες κατηγορίες χρηστών: (α) τους χρήστες που μπορούν να κάνουν τόσο σταθερές όσο και κινητές κλήσεις (γιατί διαθέτουν και σταθερή σύνδεση και κινητό τηλέφωνο) και επιλέγουν να κάνουν τον έναν τύπο κλήσεων αντί του άλλου, (β) τους χρήστες που κάνουν μόνο κλήσεις από κινητό (γιατί δεν διαθέτουν γραμμή σταθερής πρόσβασης στο νοικοκυριό τους ή διαθέτουν αλλά δεν την χρησιμοποιούν για να κάνουν φωνητικές κλήσεις).

Επίσης, η ΕΕΤΤ εξέτασε το βαθμό στον οποίο κάποιος πάροχος που παρέχει λιανικές σταθερές ή κινητές υπηρεσίες θα ξεκινούσε να παρέχει την άλλη υπηρεσία ως ανταπόκριση σε μια αύξηση τιμών της τάξης του 10% άνω του ανταγωνιστικού επιπέδου.

²⁵ Σημειώνεται ότι η κατοχή κινητού τηλεφώνου στην Έρευνα Καταναλωτών Ιουλίου 2005 της ΕΕΤΤ είχε την έννοια της κατοχής συνδρομής συμβολαίου ή προπληρωμένης κάρτας.

2.6.1. Υποκαταστασιμότητα από πλευράς ζήτησης

Λειτουργική υποκαταστασιμότητα

Σε σειρά αποφάσεών της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έκρινε ότι υπάρχει μια αγορά για υπηρεσίες κινητής, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών κινητής πρόσβασης, οι οποίες δεν δύναται να αντιμετωπίζονται ως λειτουργικά εναλλάξιμες με τις υπηρεσίες σταθερής.²⁶ Η βασική λειτουργική διαφορά της είναι το στοιχείο της κινητικότητας που ενυπάρχει σε όλες τις υπηρεσίες κινητής. Ενώ επί τη βάση των τεχνολογικών εξελίξεων δύναται να παρέχονται παρόμοιες υπηρεσίες μέσω σταθερών και κινητών συνδέσεων, οι σταθερές συνδέσεις δεν διαθέτουν το χαρακτηριστικό της κινητικότητας. Είναι πιθανόν να υπάρχει μονόπλευρη υποκαταστασιμότητα, καθόσον οι υπηρεσίες κινητής δεν μπορούν να υποκατασταθούν από υπηρεσίες σταθερές..

Παρά την πιθανή μονομερή υποκατάσταση, υφίστανται λειτουργικές διαφορές σχετικά με την ποιότητα υπηρεσίας και το εύρος ζώνης αναμετάδοσης. Για παράδειγμα, σύμφωνα με την Έρευνα Καταναλωτών Ιουλίου 2005 της ΕΕΤΤ, 29% των ερωτηθέντων που δήλωσαν κάτοχοι και σταθερού και κινητού τηλεφώνου, ισχυρίστηκαν ότι θα εξακολουθούσαν την χρήση του σταθερού τους τηλεφώνου στο σπίτι, ακόμα και αν οι χρεώσεις για κλήσεις από σταθερό και κινητό τηλέφωνο ήταν στο ίδιο επίπεδο. Επίσης, 56% των ερωτηθέντων με σταθερό και κινητό, συμφώνησαν απόλυτα ή απλώς συμφώνησαν ότι δεν πιστεύουν ότι το κινητό τους τηλέφωνο μπορεί να αντικαταστήσει το σταθερό τους τηλέφωνο. Κατά συνέπεια, οι καταναλωτές εξακολουθούν να αντιλαμβάνονται την ύπαρξη λειτουργικών διαφορών ανάμεσα στις σταθερές και κινητές συνδέσεις και κλήσεις.

Έρευνες καταναλωτών που διενεργήθηκαν ανά την Ευρώπη επεσήμαναν ότι οι τελικοί καταναλωτές θεωρούν την ‘ποιότητα λήψης’ ως μια εκ των σημαντικότερων

²⁶ Βλέπε για παράδειγμα υποθέσεις, *Telia/Telenor* Case No COMP/M.1439; *Vodafone/Mannesmann* Case No COMP/M.1795; *Telia/Sonera* Case No COMP/M.2803.

παραμέτρων στα πλαίσια της απόφασής τους να χρησιμοποιήσουν σταθερή ή κινητή πρόσβαση.²⁷ Αντίστοιχα, σύμφωνα με την Έρευνα Καταναλωτών Ιουλίου 2005 της EETT, 84% εκ των συμμετεχόντων που δήλωσαν κατοχή και σταθερού τηλεφώνου στο νοικοκυριό και προσωπικού κινητού τηλεφώνου, δήλωσαν επιπρόσθετα ότι η ποιότητα της κλήσης είναι είτε ‘πολύ σημαντική’ ή ‘σημαντική’ κατά την απόφασή τους να επιλέξουν αν θα πραγματοποιήσουν μία κλήση από κινητό ή από σταθερό τηλέφωνο. Η ποιότητα της κλήσης αποτέλεσε τον δεύτερο σημαντικότερο παράγοντα για τους καταναλωτές μετά την τιμή.²⁸ Επίσης, 53% εκ των συμμετεχόντων που διαθέτουν και σταθερό και κινητό τηλέφωνο, συμφώνησαν απόλυτα ή απλώς συμφώνησαν με την πρόταση ότι ‘όσον αφορά στην ποιότητα τηλεφωνικών κλήσεων και το λόγο χρήσης σταθερού τηλεφώνου δεν υπάρχει άλλη εναλλακτική λύση πέρα από τη σταθερή τηλεφωνία’.

Μια λειτουργική διαφορά μεταξύ σταθερής και κινητής πρόσβασης πηγάζει από το εύρος ζώνης αναμετάδοσης. Επί του παρόντος, η σταθερή πρόσβαση PSTN και οι συνδέσεις BRA ISDN δύνανται να υποστηρίζουν συνδέσεις δεδομένων σε ταχύτητες έως και 128 Kbps. Οι συνδέσεις κινητής πρόσβασης στην Ελλάδα (2G και 2,5G) υποστηρίζουν θεωρητικά επί του παρόντος ταχύτητες δεδομένων έως και 115 Kbps. Ενώ η τεχνολογία 3G θα βελτιώσει την διαθέσιμη ταχύτητα της κινητής πρόσβασης, δεν είναι ξεκάθαρο στην EETT εάν η τεχνολογία αυτή θα έχει ουσιαστική επίδραση στον βαθμό υιοθέτησης των υπηρεσιών δεδομένων κινητής πρόσβασης μέσα στον χρονικό ορίζοντα της παρούσας εξέτασης. Η EETT θα συνεχίσει ωστόσο να παρακολουθεί τις εξελίξεις αναφορικά με το εν λόγω ζήτημα.

²⁷ Βλέπε για παράδειγμα, "SME Telecommunications Survey 2004 Report and Analysis", ComReg, 25 Ιανουαρίου 2005, σελ. 9 και "EU Telecoms Services Indicators", Ipsos, 2004, σελ 51.

²⁸ Βάσει της ίδιας έρευνας, η ποιότητα της κλήσης αξιολογήθηκε ως σημαντικότερος παράγοντας από την ευκολία και την ασφάλεια επικοινωνίας.

Εξέλιξη του όγκου κλήσεων

Η ΕΕΤΤ εξέτασε τις εξελίξεις των εν λόγω κλήσεων για να εξάγει συμπεράσματα αναφορικά με την υποκαταστασιμότητα κινητών και σταθερών. Η διαχρονική εξέλιξη του όγκου των κλήσεων που εκκινούν από σταθερό και από κινητό τηλέφωνο παρουσιάζεται στους ακόλουθους πίνακες.

Εξερχόμενος όγκος κίνησης από σταθερό	H1 2002 (λεπτά)	H2 2002 (λεπτά)	H1 2003 (λεπτά)	H2 2003 (λεπτά)	H1 2004 (λεπτά)	H2 2004 (λεπτά)	H1 2005 (λεπτά)
Τοπική – βλ. Σημείωση α	8.913.571.318	7.998.189.370	8.350.855.156	7.638.789.787	8.313.673.483	7.389.836.483	8.063.556.823
Υπεραστική – βλ. Σημείωση β	1.177.957.655	1.218.185.305	1.236.781.129	1.312.450.062	1.374.715.621	1.365.869.461	1.432.985.953
Προς κινητό – βλ. Σημείωση γ	985.326.481	1.073.748.018	1.031.829.683	1.138.405.949	1.192.591.083	1.232.137.261	1.243.948.963
Διεθνής, συμπεριλαμβανομένης κίνησης μέσω καρτών	387.755.964	421.972.900	416.932.949	458.809.012	487.153.311	520.777.592	495.434.203
Σύνολο - βλ. Σημείωση δ	11.464.611.418	10.712.095.593	11.036.398.917	10.548.454.810	11.368.133.498	10.508.620.797	11.235.925.942
<i>Σημειώσεις:</i>							
α. Εξαιρείται η κίνηση μέσω καρτών. Έως και το 2003, η κίνηση του ΟΤΕ που λήφθηκε υπόψη περιλαμβάνει τις (τοπικές) κλήσεις μεριζώμενης χρέωσης και freephone.							
β. Εξαιρείται η κίνηση μέσω καρτών. Έως και το 2003, η κίνηση του ΟΤΕ που λήφθηκε υπόψη περιλαμβάνει τις (υπεραστικές) κλήσεις μεριζώμενης χρέωσης και freephone.							

γ. Εξαιρείται η κίνηση μέσω καρτών.

δ. Τα νούμερα εδώ καλύπτουν τοπικές, υπεραστικές, κλήσεις προς κινητά και διεθνείς κλήσεις. Οι κλήσεις μέσω καρτών εξαιρούνται για όλες τις κατηγορίες κλήσεων εκτός από τις διεθνείς..

Εξερχόμενος όγκος κίνησης από κινητό	H1 2002 (λεπτά)	H2 2002 (λεπτά)	H1 2003 (λεπτά)	H2 2003 (λεπτά)	H1 2004 (λεπτά)	H2 2004 (λεπτά)	H1 2005 (λεπτά)	H2 2005 (λεπτά)
On-net	695.167.706	929.446.209	1.167.159.014	1.531.281.035	1.720.657.807	1.906.432.880	2.125.667.367	2.677.736.702
Off-net	740.253.180	952.202.369	1.113.507.765	1.429.113.397	1.612.174.946	1.845.963.362	2.032.429.657	2.306.202.915
Προς σταθερό (OTE και εναλλακτικοί πάροχοι)	514.500.993	600.632.343	623.718.329	729.625.572	745.310.657	822.552.622	820.755.671	915.631.318
Διεθνής	129.685.581	176.044.745	145.018.347	214.250.648	167.573.801	232.249.556	179.530.281	250.887.107
Σύνολο	2.079.607.460	2.658.325.666	3.049.403.455	3.904.270.652	4.245.717.211	4.807.198.420	5.158.382.976	6.150.458.042

Βάσει των ανωτέρω, ενώ ο ρυθμός μεταβολής του όγκου των κλήσεων από κινητό είναι μεγαλύτερος, ο ρυθμός μεταβολής από σταθερό δεν παρουσιάζει μείωση τέτοια που ενδεχομένως να υποδείκνυε υποκαταστασιμότητα. Ο όγκος των σταθερών τοπικών κλήσεων μειώθηκε κατά 6% μεταξύ του H1 2002 και H1 2003, κατά λιγότερο από 0.5% μεταξύ του H1 2003 και του H1 2004 και κατά 3% μεταξύ του H1 2004 και H1 2005. Η ΕΕΤΤ δεν πιστεύει ότι αυτή η μεταβολή στον όγκο των κλήσεων αντανακλά σημαντική υποκατάσταση.

Είναι επίσης σημαντικό να εξεταστεί εάν η αύξηση των κλήσεων από κινητό αντανακλά αύξηση στη συνολική ζήτηση για υπηρεσίες κλήσεων. Ο συνολικός όγκος

κλήσεων (από σταθερό και κινητό) τα πρώτα εξάμηνα των ετών 2002-2005 και οι σχετικές ποσοστιαίες μεταβολές από έτος σε έτος παρουσιάζονται κατωτέρω:

Εξερχόμενος όγκος κίνησης (λεπτά)	H1 2002	H1 2003	H1 2003/ H1 2002 % μεταβολή	H1 2004	H1 2004/ H1 2003 % μεταβολή	H1 2005	H1 2005/ H1 2004 % μεταβολή
Από σταθερό – βλ. Σημείωση α	11.464.611.418	11.036.398.917	-4%	11.368.133.498	3%	11.235.925.942	-1%
Από κινητό βλ. Σημείωση β	2.079.607.460	3.049.403.455	47%	4.245.717.211	39%	5.158.382.976	21%
Σύνολο	13.544.218.878	14.085.802.372	4%	15.613.850.709	11%	16.394.308.918	5%
Σημειώσεις:							
α. Τα νούμερα καλύπτουν τοπικές, υπεραστικές, κλήσεις προς κινητά και διεθνείς κλήσεις. Οι κλήσεις μέσω καρτών εξαιρούνται για όλες τις κατηγορίες κλήσεων εκτός από τις διεθνείς.							
β. Τα νούμερα καλύπτουν κλήσεις κινητό προς κινητό, κινητό προς σταθερό και διεθνείς κλήσεις.							

Κατά την άποψη της ΕΕΤΤ, η αύξηση που παρατηρείται στον συνολικό όγκο των υπηρεσιών κλήσεων κατά την εξεταζόμενη περίοδο ενισχύει την άποψη ότι οι υπηρεσίες κλήσεων από σταθερό και από κινητό είναι συμπληρωματικές και όχι υποκατάστατες υπηρεσίες. Την άποψη αυτή ενισχύουν και τα αποτελέσματα της Έρευνας Καταναλωτών Ιουλίου 2005 της ΕΕΤΤ, μέρος της οποίας αφορούσε συγκεκριμένα την συλλογή στοιχείων αναφορικά με την υποκαταστασιμότητα σταθερού-κινητού τηλεφώνου (βλ. σχετική συζήτηση στην Λειτουργική Υποκαταστασιμότητα ανωτέρω).

Τέλος, σύμφωνα με στοιχεία που διαθέτει η ΕΕΤΤ, μόνο μια μειοψηφία των χρηστών τηλεφωνίας στην Ελλάδα κάνουν κλήσεις μόνο από κινητό τηλέφωνο (γιατί δεν διαθέτουν γραμμή σταθερής πρόσβασης στο νοικοκυριό τους ή διαθέτουν αλλά δεν την χρησιμοποιούν για να κάνουν φωνητικές κλήσεις). Κατά συνέπεια, άλλοι πελάτες (εξαιρουμένης δηλ. της μειοψηφίας) θα μπορούσαν να ανταποκριθούν σε μια αύξηση τιμών υποκαθιστώντας τις κλήσεις από κινητά.

Τιμολόγηση

Οι πάροχοι κινητής τηλεφωνίας έχουν εισάγει στην αγορά μεγάλο αριθμό πακέτων κινητής τηλεφωνίας έτσι ώστε να κάνουν οικονομικά πιο ελκυστική τη δυνατότητα του καταναλωτή να μοιράζει τις κλήσεις του από το γραφείο ή το σπίτι ανάμεσα στο σταθερό και κινητό του τηλέφωνο:

- Οι καταναλωτές έχουν τη δυνατότητα να κερδίσουν από εκπτώσεις για κλήσεις on-net, με αποτέλεσμα να γίνονται οι συγκεκριμένες κλήσεις συχνά πιο φθηνές από τις συνήθως ακριβότερες κλήσεις από σταθερό σε κινητό.
- Τα πακέτα κινητής τηλεφωνίας έχουν, συνήθως ενσωματωμένο χρόνο ομιλίας χωρίς χρέωση «free minutes», ο οποίος ίσως να μην αξιοποιείται πλήρως από τους καταναλωτές όσο αυτοί είναι εκτός σπιτιού ή γραφείου. Η μέση τιμή ανά λεπτό τέτοιων πακέτων είναι συνήθως πολύ χαμηλή για τους μεγάλους χρήστες. Για μερικές κλήσεις από το σπίτι ή το γραφείο είναι φθηνότερο να χρησιμοποιούμε την κινητή σύνδεση αντί για τη σταθερή.
- Πρέπει να σημειωθεί ότι στο χρόνο ομιλίας χωρίς χρέωση «free minutes» συμπεριλαμβάνονται μόνο κλήσεις εσωτερικού και όχι διεθνείς κλήσεις σε κινητά ή κλήσεις σε SPs, έτσι ώστε για αυτούς τους τύπους κλήσης να μην υπάρχει οικονομικό κίνητρο να χρησιμοποιήσεις το κινητό τηλέφωνο στο σπίτι αντί του σταθερού.

Εφαρμόζοντας το τεστ του υποθετικού μονοπωλίου (SSNIP) για τις κλήσεις σταθερής τηλεφωνίας στενής ζώνης είναι απίθανο να βρεθεί μία αρκετά μεγάλη απώλεια κίνησης σε μία υποθετική αύξηση της τιμής της κλήσης από σταθερό της τάξης του 5-10%, τέτοια ώστε να κάνει την αύξηση αυτή μη κερδοφόρα. Για κλήσεις εντός Ελλάδος, το οικονομικό κίνητρο να χρησιμοποιήσουν το κινητό αντί για το σταθερό τηλέφωνο στο σπίτι ή στο γραφείο περιορίζεται στους πολύ μεγάλους πελάτες. Ωστόσο η ποιότητα λήψης θα εμποδίσει πολλούς μεγάλους πελάτες να στραφούν στη χρήση κινητού ενώ βρίσκονται στο σπίτι ή στο γραφείο. Επίσης, οι πάροχοι σταθερής είναι σε θέση να εντοπίσουν ομάδες πελατών περισσότερο επιρρεπείς στην υποκατάσταση σταθερού από κινητό και να προσφέρουν ειδικά σε αυτούς πακέτα τιμών με εκπτώσεις όγκου. Επομένως, η ΕΕΤΤ, δεν θεωρεί ότι το ποσοστό των πελατών που θα έκαναν κλήσεις από κινητό αντί από σταθερό κατόπιν μίας αύξησης της τιμής των κλήσεων από σταθερό κατά 5-10% θα ήταν αρκετοί ώστε να κάνει μία αύξηση τιμής μη κερδοφόρα.

Για κλήσεις σε άλλες χώρες δεν υπάρχει συνήθως οικονομικό πλεονέκτημα αν χρησιμοποιήσει το κινητό του τηλέφωνο αντί για το σταθερό του. Ως αποτέλεσμα, το τεστ υποθετικού μονοπωλίου θα δείξει ότι οι πελάτες θα στραφούν σε ικανοποιητικό ποσοστό στη σταθερή τους γραμμή για διεθνείς κλήσεις.

2.6.2. Υποκαταστασιμότητα από πλευράς προσφοράς

Υποκαταστασιμότητα από πλευράς προσφοράς δύναται να υπάρξει εάν ένας πάροχος δικτύου κινητής αντιδρούσε σε μια αύξηση της τιμής ενός υποθετικού μονοπωλιακού παρόχου σταθερών υπηρεσιών έως και 10% άνω του ανταγωνιστικού επιπέδου, και άρχιζε να παρέχει παρόμοιες υπηρεσίες, και αντιστρόφως.

Δεδομένων των λειτουργικών διαφορών μεταξύ των υπηρεσιών σταθερής και κινητής, η ΕΕΤΤ δεν πιστεύει ότι οι πάροχοι υπηρεσιών σταθερής θα προχωρούσαν στη δημιουργία εναλλακτικών κινητών δικτύων πρόσβασης συνεπεία μιας τέτοιας αύξησης της τιμής της λιανικής τιμής κινητής, ενόψει μάλιστα και του κόστους, του

απαιτούμενου χρόνου, και του καθεστώτος ρύθμισης της πρόσβασης στο σχετικό φάσμα. Επιπροσθέτως, δεν πιστεύει ότι μια τέτοια αύξηση θα οδηγούσε στη σύναψη συμφωνίας με τον υποθετικό μονοπωλιακό πάροχο με όρους που θα διευκόλυναν τον ανταγωνισμό.

Ένας πάροχος δικτύου κινητής αντίθετα, θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει την υπάρχουσα υποδομή του για να παρέχει υπηρεσίες σταθερών (αν όχι ενσύρματων) κλήσεων. Ωστόσο, θα έπρεπε να το κάνει με όρους (κυρίως τιμολογιακούς) που θα καθιστούσαν το συνολικό πακέτο κινητής εναλλάξιμο των υπηρεσιών σταθερής. Διαφορετικά, η υπηρεσία κινητής θα αποτελούσε μια συμπληρωματική υπηρεσία και όχι μια εναλλάξιμη υπηρεσία των αντίστοιχων σταθερών υπηρεσιών.

Επιπλέον, ένας πάροχος κινητής ο οποίος θα σκεπτόταν την είσοδο στην αγορά σταθερών υπηρεσιών, θα έπρεπε να κάνει αλλαγές στο δίκτυο πρόσβασης του, προκειμένου να αντιμετωπίσει το ζήτημα της ποιότητας υπηρεσίας/ ποιότητας λήψης που επισημάνθηκε ανωτέρω. Κάτι τέτοιο ωστόσο θα απαιτούσε ως ελάχιστο, κάποιες επενδύσεις προκειμένου να αυξήσει την ισχύ μετάδοσης του υπάρχοντος ραδιοεξοπλισμού και πιθανότατα, την εγκατάσταση επιπρόσθετων κεραιών προκειμένου να διασφαλισθεί η ποιότητα σε πυκνοκατοικημένες περιοχές.

Επιπροσθέτως, οι περισσότεροι πάροχοι κινητής θα έπρεπε να εγκαταστήσουν επιπλέον υποδομές στις γεωγραφικές περιοχές στις οποίες δεν έχουν επί του παρόντος κάλυψη. Οι περισσότεροι πάροχοι κινητής προβαίνουν στην δημιουργία των δικτύων τους λαμβάνοντας υπόψη το ποσοστό κάλυψης του πληθυσμού και όχι την γεωγραφική κάλυψη. Προκειμένου να ανταγωνιστούν ένα δίκτυο με πλήρη κάλυψη, οι εν λόγω πάροχοι κινητής θα έπρεπε να εγκαταστήσουν επιπρόσθετες ευκολίες προκειμένου να καλύψουν τυχόν κενά όσον αφορά την κάλυψή τους.

Εκτός από τα επιπρόσθετα κόστη, οι πάροχοι δικτύων κινητής, θα έπρεπε να εξετάσουν τις επιπτώσεις της υιοθέτησης μιας ανταγωνιστικής λιανικής τιμολόγησης των υπηρεσιών σταθερής. Προβαίνοντας δε στην ως άνω ενέργεια θα έπρεπε να διασφαλίσουν ότι δεν θα διακινδυνεύσουν το επιχειρηματικό τους μοντέλο για τις υπηρεσίες κινητής.

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι το κόστος για την επιπρόσθετη δημιουργία ευκολιών και για τις επενδύσεις που επισημάνθηκε ανωτέρω, σε συνδυασμό με τους περιορισμούς από οικονομίες σκοπού που πηγάζουν από το χαμηλότερο εύρος ζώνης των ραδιοδικτύων πρόσβασης, καθιστούν την υποκατάσταση από πλευράς προσφοράς απίθανη κατά την διάρκεια του χρονικού ορίζοντα που καλύπτει η παρούσα εξέταση. Επί του παρόντος, το ως άνω συμπέρασμα δεν επηρεάζεται από το γεγονός ότι και οι τρεις λειτουργούντες στην Ελληνική επικράτεια πάροχοι κινητής κατέχουν άδειες ΣΑΠ, δεδομένου του περιορισμένου αριθμού των ευκολιών σταθερής πρόσβασης (αντίθετα με το δίκτυο κορμού και το backhaul) που αυτοί λειτουργούν επί της παρούσης. Ωστόσο, η ΕΕΤΤ θα παρατηρεί προσεκτικά τις εξελίξεις όσον αφορά τα ανωτέρω.

Η ΕΕΤΤ είναι ενήμερη ως προς τα προϊόντα σύγκλισης σταθερής/κινητής τηλεφωνίας που έχουν εισαχθεί σε άλλες χώρες και αναγνωρίζει ότι δύνανται να εισαχθούν σχετικά γρήγορα από παρόχους που έχουν πρόσβαση στις απαιτούμενες ευκολίες.²⁹ Ως εκ τούτου, προτίθεται να παρατηρεί στενά εάν θα υπάρξουν αντίστοιχες εξελίξεις στην αγορά κατά την διάρκεια του χρονικού ορίζοντα που καλύπτει η παρούσα εξέταση.

Συμπεράσματα

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι είναι απίθανο επί του παρόντος ή στο άμεσο μέλλον ο τελικός καταναλωτής να μεταστραφεί στις υπηρεσίες κινητής, ως ανταπόκριση σε μια αύξηση των τιμών των υπηρεσιών σταθερής έως και 10% άνω του ανταγωνιστικού επιπέδου.

Επιπροσθέτως, η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι επί του παρόντος ένας πάροχος κινητής τηλεφωνίας δεν δύναται να εισέλθει στην αγορά παρέχοντας τηλεφωνικές υπηρεσίες

²⁹ Τέτοιου είδους υπηρεσίες είναι επί του παρόντος διαθέσιμες σε έναν αριθμό Κρατών Μελών, συμπεριλαμβανομένων της Γερμανίας και της Μ.Βρετανίας. Παρέχονται μέσω της χρήσης του Ραδιοδικτύου Πρόσβασης και των συσκευών κινητής. Τόσο οι σταθεροί όσο και οι κινητοί αριθμοί σχετίζονται με την συσκευή. Μέσα σε μία προκαθορισμένη ζώνη κοντά στην οικία, οι κλήσεις τερματίζουν σε (και εκκινούν από) σταθερό αριθμό, και χρεώνονται σε τιμές σταθερής. Εκτός της ζώνης, η συσκευή επανέρχεται στη συνήθη λειτουργία της ως κινητό.

μέσω συνδέσεων σταθερής ασύρματης πρόσβασης (χρησιμοποιώντας είτε φάσμα GSM ή φάσμα LMDS) σε έναν σημαντικό αριθμό πελατών χωρίς να επωμισθεί σημαντικά κόστη και να διακινδυνεύσει το επιχειρηματικό του μοντέλο όσον αφορά τις λιανικές κλήσεις κινητής.

2.7. Αποτελούν οι αστικές και υπεραστικές κλήσεις διακριτές αγορές προϊόντων;

Η Σύσταση για τις Σχετικές Αγορές αναφέρει ότι οι πελάτες λιανικής δεν αντιλαμβάνονται τις αστικές και υπεραστικές κλήσεις ως υποκατάστατα. Ωστόσο, αξιολογώντας τις δυναμικές από την πλευρά της προσφοράς, η Επιτροπή σημειώνει ότι μια αύξηση τιμών σε μια από τις υπηρεσίες από έναν υποθετικό μονοπωλιακό πάροχο θα μπορούσε να οδηγήσει τους παρόχους της άλλης υπηρεσίας να εισέλθουν στην αγορά (υπό την προϋπόθεση διαθεσιμότητας των αναγκαίων υποδομών και υπηρεσιών χονδρικής). Επομένως, η υποκαταστασιμότητα από πλευράς προσφοράς θα μπορούσε να εγγυηθεί τον ορισμό μιας ενιαίας σχετικής αγοράς προϊόντων.

2.7.1. Υποκαταστασιμότητα από πλευράς ζήτησης

Η ΕΕΤΤ θα εξετάσει την υποκαταστασιμότητα από πλευράς ζήτησης στο επίπεδο λιανικής (και θα εξετάσει ζητήματα χονδρικής στα πλαίσια της ανάλυσης της υποκατάστασης προσφοράς σε επίπεδο λιανικής). Η υποκαταστασιμότητα από πλευράς ζήτησης παρέχει ένα τρόπο μέτρησης του βαθμού στον οποίο οι πελάτες είναι έτοιμοι να υποκαταστήσουν την υπό εξέταση υπηρεσία με άλλες υπηρεσίες. Αξιολογώντας την υποκατάσταση από πλευράς ζήτησης, η ΕΕΤΤ εξέτασε τις υφιστάμενες τιμές και τάσεις των τιμών για τις υπηρεσίες τοπικών και υπεραστικών κλήσεων, μαζί με τη λειτουργική υποκαταστασιμότητα.

Λειτουργικότητα

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι είναι σωστό να αξιολογηθεί η λειτουργικότητα από την πλευρά της ζήτησης ξεκινώντας από την πλησιέστερη δυνατή σχετική αγορά προϊόντων. Επομένως, δεν θεωρεί ότι είναι απαραίτητο ή σωστό να οριστούν σχετικές αγορές με βάση το συγκεκριμένο καλούμενο αριθμό (αν και θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι μια κλήση σε ένα συγκεκριμένο αριθμό δεν μπορεί να υποκαταστήσει την κλήση σε έναν άλλο συγκεκριμένο αριθμό). Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι είναι πιο σωστό να εξεταστεί εάν οι κλήσεις μιας συγκεκριμένης κατηγορίας (π.χ. τοπικές κλήσεις) που παρέχονται υπό ομοιόμορφους όρους είναι λειτουργικά υποκατάστατα των κλήσεων άλλων κατηγοριών (π.χ. υπεραστικές κλήσεις) που παρέχονται υπό ομοιόμορφους όρους.

Η ΕΕΤΤ υιοθετεί την αρχική άποψη ότι οι τοπικές και υπεραστικές κλήσεις δεν είναι λειτουργικά υποκατάστατα για τους πελάτες. Η λειτουργική υποκατάσταση μεταξύ των δύο υπηρεσιών είναι ανεπαρκής για να μπορεί ένας πελάτης να μεταστραφεί κάνοντας υπεραστικές κλήσεις, ως ανταπόκριση σε μια αύξηση τιμών έως και 10% από έναν υποθετικό μονοπωλιακό πάροχο τοπικών κλήσεων (ή αντιστρόφως).

Τιμολόγηση

Η ΕΕΤΤ εξέτασε εάν μια αύξηση τιμών έως και 10% πάνω από την ανταγωνιστική τιμή για τις υπεραστικές κλήσεις από έναν υποθετικό μονοπωλιακό πάροχο θα οδηγούσε τους πελάτες να μεταστραφούν στις αστικές κλήσεις (και αντιστρόφως). Όπως περιγράφεται ανωτέρω, θεωρεί ότι η έλλειψη λειτουργικής υποκαταστασιμότητας αποκλείει αυτή τη μεταστροφή μεταξύ κλήσεων.

Κατά την άποψη της ΕΕΤΤ, το κρίσιμο ζήτημα είναι εάν οι πελάτες θα άλλαζαν παρόχους μόνο σε σχέση με την κατηγορία κλήσεων που είναι αντικείμενο της αύξησης τιμών, και όχι για όλες τις εθνικές φωνητικές κλήσεις. Εάν οι πελάτες ήταν πιθανό να αλλάξουν μόνο για την κατηγορία κλήσεων που αποτελεί αντικείμενο της αύξησης, η ΕΕΤΤ είναι πιθανότερο να διαπιστώσει ότι οι κατηγορίες κλήσεων ανήκουν σε χωριστές σχετικές αγορές, με την επιφύλαξη ζητημάτων από την πλευρά της προσφοράς. Δεδομένου ότι οι δυνατότητες Προεπιλογής/ Επιλογής φορέα δεν επιτρέπουν την διαφοροποίηση μεταξύ

υπεραστικών και αστικών κλήσεων η εξέταση των άνω ζητημάτων θα βασισθεί στα μερίδια του ΟΤΕ και των εναλλακτικών παρόχων αναφορικά με τις υπεραστικές και αστικές κλήσεις.

Ωστόσο, η παρατηρούμενη διαφορά στα μερίδια αγοράς του ΟΤΕ βάσει του όγκου των εξερχόμενων αστικών και υπεραστικών κλήσεων (βλ. τρίτη και πέμπτη στήλη στον κατωτέρω πίνακα, καθώς επίσης και το σχετικό Διάγραμμα) υποδεικνύουν ότι οι πελάτες επιλογής / προεπιλογής στην Ελλάδα τείνουν να χρησιμοποιούν την επιλογή / προεπιλογή περισσότερο για υπεραστικές παρά για αστικές κλήσεις, ή/και ότι οι συνδρομές επιλογής / προεπιλογής είναι πιο δημοφιλείς στους καταναλωτές που κάνουν σημαντική υπεραστική κίνηση συγκριτικά με την αστική παρά σε αυτούς που κάνουν κυρίως τοπικές κλήσεις. Και στις δύο περιπτώσεις, αυτό πιθανότατα αντανακλά την αντίληψη των καταναλωτών ότι το όφελος που επιτυγχάνεται από την πραγματοποίηση μίας τοπικής κλήσης μέσω επιλογής / προεπιλογής είναι μικρότερο από αυτό που επιτυγχάνεται από την πραγματοποίηση μιας υπεραστικής.

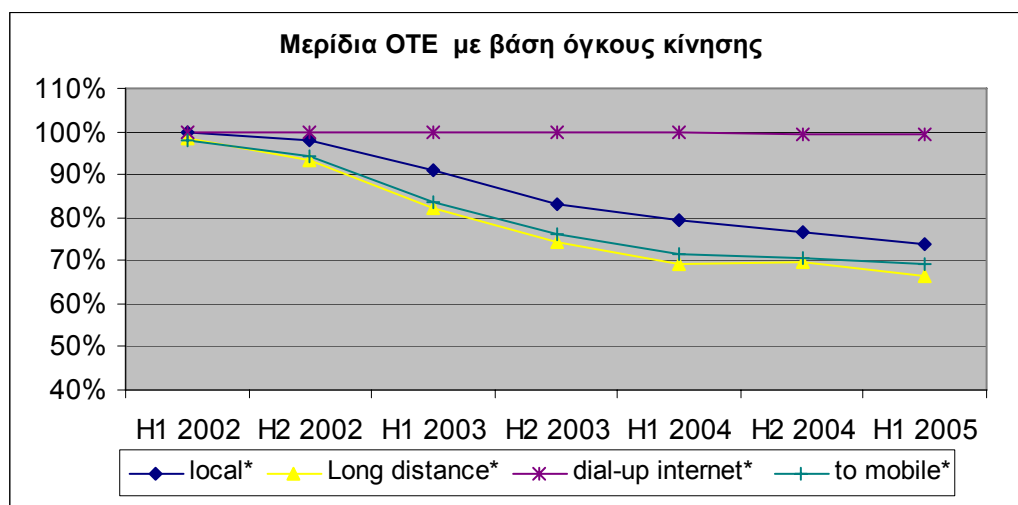
	Μερίδιο αγοράς ΟΤΕ στις τοπικές κλήσεις βάσει λιανικών εσόδων – βλ. Σημείωση α	Μερίδιο αγοράς ΟΤΕ στις τοπικές κλήσεις βάσει εξερχόμενου όγκου – βλ. Σημείωση β	Μερίδιο αγοράς ΟΤΕ στις υπεραστικές κλήσεις βάσει λιανικών εσόδων – βλ. Σημείωση γ	Μερίδιο αγοράς ΟΤΕ στις υπεραστικές κλήσεις βάσει εξερχόμενου όγκου – βλ. Σημείωση δ
2002	99,15%	98,92%	97,07%	95,86%
2003	88,42%	87,06%	83,58%	78,13%
2004	79,10%	78,03%	74,53%	69,25%
H1 2005	74,96%	73,76%	72,31%	66,58%
Σημειώσεις				
α. Για το 2002, τα έσοδα του ΟΤΕ που λήφθηκαν υπόψη περιλαμβάνουν επιπρόσθετα: (1) έσοδα από κλήσεις dial-up Internet ΕΠΑΚ, (2) έσοδα από υπηρεσίες σύντομων κωδικών, και (3) έσοδα από καλούντες για (τοπικές) κλήσεις μεριζόμενης χρέωσης. Για το H1 2003, τα έσοδα του ΟΤΕ που λήφθηκαν υπόψη περιλαμβάνουν τα				

(2) και (3) ανωτέρω. Για το Η2 2003, περιλαμβάνουν το (3).

β. Έως και το 2003, η κίνηση του ΟΤΕ που λήφθηκε υπόψη περιλαμβάνει επιπρόσθετα τις (τοπικές) κλήσεις μεριζόμενης χρέωσης και freephone.

γ. Για το 2002, τα έσοδα του ΟΤΕ που λήφθηκαν υπόψη περιλαμβάνουν επιπρόσθετα: (1) έσοδα από κλήσεις dial-up Internet ΠΕΑΚ και (2) έσοδα από καλούντες για (υπεραστικές) κλήσεις μεριζόμενης χρέωσης. Για το 2003, τα έσοδα του ΟΤΕ που λήφθηκαν υπόψη περιλαμβάνουν το (2) ανωτέρω.

δ. Έως και το 2003, η κίνηση του ΟΤΕ περιλαμβάνει επιπρόσθετα τις (υπεραστικές) κλήσεις μεριζόμενης χρέωσης και freephone.

Η ΕΕΤΤ εξέτασε τις υφιστάμενες τιμές αστικών και υπεραστικών κλήσεων των παρόχων φωνητικής τηλεφωνίας στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένων των προσφερόμενων εκπτώτικων πακέτων. Ενδεικτικά παρουσιάζονται κατωτέρω τιμές αστικών και υπεραστικών κλήσεων:³⁰

³⁰ Σύμφωνα με την Απόφαση 381/2.

Οι τιμές αστικών κλήσεων του ΟΤΕ:

Χρέωση	Δευτ - Παρ (0800–2000)	Δευ- Παρ (2000–0800)	Σάββατο	Κυριακή
Έως 2 λεπτά (χρέωση ανά λεπτό)	€0.026/ λεπτό	€0.026/ λεπτό	€0.026/ λεπτό	€0.026/ λεπτό
Μετά τα 2 λεπτά (χρέωση ανά δευτερόλεπτο)	€0.00043333/ sec (€0.026/ λεπτό)	€0.00041667/ sec (€0.025/ λεπτό)	€0.00041667/ sec (€0.025/ λεπτό)	€0.00040000/ sec (€0.024/ λεπτό)

Οι τιμές υπεραστικών του ΟΤΕ³¹:

Χρέωση	Δευ - Παρ (0800–2000)	Δευ- Παρ (2000–0800)	Σάββατο	Κυριακή
Έως και 25 δευτερόλεπτα (χρέωση ανά 25 δευτερόλεπτα)	€0.026/ 25 δευτερόλεπτα	--	--	Χρεώνεται ως τοπική κλήση
Μετά τα 25 δευτερόλεπτα (χρέωση ανά δευτερόλεπτο)	€0,00103333/ δευτερόλεπτο (€0.062/ λεπτό)	--	--	

³¹ Οι υπεραστικές κλήσεις είναι οι κλήσεις μεταξύ κόμβων σε διαφορετικούς Νομούς, όπου η απόσταση μεταξύ των κόμβων είναι μεγαλύτερη από 45 km.

Έως και 28 δευτερόλεπτα (χρέωση ανά 28 δευτερόλεπτα)	--	€0.026/ 28 δευτερόλεπτο	€0.026/ 28 seconds	
Μετά τα 28 δευτερόλεπτα (χρέωση ανά δευτερόλεπτο)	--	€0,0009167/ δευτερόλεπτο (€0.055/ λεπτό)	€0,0009167/δευτερόλεπτο (€0.055/ λεπτό)	

Από την ανωτέρω εξέταση προέκυψαν τιμολογιακές διαφοροποιήσεις οι οποίες δεν επιτρέπουν, επί του παρόντος την ένταξη των αστικών και των υπεραστικών κλήσεων σε μια ενιαία σχετική αγορά προϊόντων. Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι και η αυξανόμενη χρήση και ο περίπλοκος χαρακτήρας των πακέτων (ιδίως αυτών που συνδέονται με εκπτώσεις) μπορεί να οδηγήσουν στη διαμόρφωση της αντίληψης από τον πελάτη ότι οι υπηρεσίες πωλούνται ως πακέτο τοπικών και υπεραστικών κλήσεων. Επί του παρόντος, όμως, δεν μπορεί να αγνοηθεί ότι εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές ενδείξεις ότι οι τοπικές και οι άλλες κλήσεις ακολουθούν διαφορετικά μοντέλα αγοράς.

2.7.2. Υποκαταστασιμότητα από πλευράς προσφοράς

Οι εναλλακτικοί πάροχοι μπορούν να ξεκινήσουν την παροχή φωνητικών κλήσεων με δύο τρόπους: (1) μπορούν να χρησιμοποιήσουν τη δική τους υποδομή ή (2) μπορούν να μεταπωλούν χωρητικότητα.

Δεν υπάρχουν τεχνικοί λόγοι που να αποτρέπουν έναν πάροχο που παρέχει εθνικές κλήσεις να παρέχει και τοπικές κλήσεις (ή αντιστρόφως). Για παράδειγμα, οι πάροχοι που προσφέρουν και τις δύο κατηγορίες κλήσεων χρειάζονται τα στοιχεία της εκκίνησης και του τερματισμού, μαζί με συνδεσιμότητα μεταξύ κέντρων. Για να είναι σε θέση να παρέχει

αστικές κλήσεις, ένας πάροχος χρειάζεται τις ίδιες υποδομές και υπηρεσίες χονδρικής που απαιτούνται και για την παροχή υπεραστικών κλήσεων (και αντιστρόφως).

Ωστόσο, τα περιθώρια κέρδους μεταξύ αστικών και υπεραστικών κλήσεων μπορεί να διαφέρουν, εξαιτίας διαφόρων παραγόντων, περιλαμβανομένων αποφάσεων τακτικής σχετικά με την τοποθεσία και τη σύνθεση της πελατειακής βάσης στην οποία στοχεύουν, αποφάσεων σχετικών με τεχνικά ζητήματα όπως η μεταγωγή και τα σημεία παρουσίας ((PoP) καθώς και η τιμολόγηση σε επίπεδο χονδρικής (π.χ. οι τιμολογιακές διαφορές ανάμεσα στη εθνική και τοπική διασύνδεση).

Η ΕΕΤΤ πιστεύει ότι ένας πάροχος τοπικών φωνητικών κλήσεων θα ήταν σε θέση να μεταστραφεί στην παροχή υπεραστικών κλήσεων, ως ανταπόκριση σε μια αύξηση τιμών κατά 10% από έναν υποθετικό μονοπωλιακό πάροχο. Ωστόσο το αντίστροφο ενώ από τεχνικής άποψης δύναται να είναι εφικτό η ΕΕΤΤ εκτιμά ότι απαιτούνται σημαντικές επενδύσεις σε δικτυακή υποδομή προκειμένου τα επίπεδα κέρδους να κυμανθούν σε ικανοποιητικά επίπεδα.

Συμπέρασμα

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι οι τοπικές και υπεραστικές σταθερές κλήσεις ανήκουν σε χωριστές σχετικές αγορές προϊόντων. Αν και οι απαιτούμενες επενδύσεις/υποδομές για την παροχή κάθε κατηγορίας κλήσεων δεν παρουσιάζουν σημαντικές διαφοροποιήσεις από την πλευρά της προσφοράς, το περιθώριο για αυτές τις διαφορετικές κατηγορίες κλήσεων διαφέρει.

2.8.Αποτελούν οι κλήσεις από σταθερό σε κινητούς διακριτή αγορά προϊόντων;

Η ΕΕΤΤ εξέτασε εάν οι κλήσεις προς κινητούς μη γεωγραφικούς αριθμούς ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά προϊόντων με τις αστικές ή υπεραστικές κλήσεις από σταθερό τηλέφωνο.

2.8.1. Υποκαταστασιμότητα από πλευράς ζήτησης

Λειτουργικότητα

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι οι σταθερές κλήσεις προς κινητά και οι σταθερές κλήσεις προς τοπικούς ή υπεραστικούς αριθμούς γίνονται όλο και περισσότερο λειτουργικά υποκαταστάσιμες για τους πελάτες. Τα στοιχεία του όγκου της κίνησης και η σημαντική διείσδυση της κινητής τηλεφωνίας υποδεικνύουν ότι οι πελάτες είναι όλο και περισσότερο πρόθυμοι να κάνουν σταθερές κλήσεις προς κινητά αντί για τοπικές ή υπεραστικές κλήσεις προς σταθερούς αριθμούς (για να επικοινωνήσουν με το ίδιο καλούμενο μέρος). Η ΕΕΤΤ πιστεύει ότι ο αριθμός των κλήσεων αυτών δεν είναι πλέον *de minimis* και θα συνεχίσει να αυξάνεται κατά τη διάρκεια της παρούσας εξέτασης της αγοράς. Συγκεκριμένα, όπως φαίνεται στον πρώτο πίνακα στην «Εξέλιξη του όγκου κλήσεων» στην Ενότητα 2.6, ο όγκος των κλήσεων από σταθερό σε κινητό αυξήθηκε σημαντικά από το 2002 έως τα μέσα του 2005.

Τιμολόγηση

Η ΕΕΤΤ εξέτασε εάν μια αύξηση έως και 10% πάνω από την ανταγωνιστική τιμή για τις κλήσεις από σταθερό σε κινητό από έναν υποθετικό μονοπωλιακό πάροχο θα οδηγούσε τους πελάτες να μεταστραφούν στην κλήση γεωγραφικών αριθμών (και αντιστρόφως).

Η ΕΕΤΤ εξέτασε τις υφιστάμενες χρεώσεις για κλήσεις προς κινητά. Οι ισχύουσες χρεώσεις (Ιούλιος 2006) του ΟΤΕ για κλήσεις από σταθερό σε κινητό παρουσιάζονται κατωτέρω (χωρίς ΦΠΑ):

Πάροχος τερματισμού	Ελάχιστη χρέωση	Χρέωση ανά δευτερόλεπτο (>30 δευτερόλεπτα)
Cosmote	30 δευτερόλεπτα (€0.0770)	€0,00256723/ δευτερόλεπτο
Vodafone	30 δευτερόλεπτα	€0,00256723/

	(€0.0770)	δευτερόλεπτο
TIM	30 δευτερόλεπτα (€0.0795)	€0,00265042/ δευτερόλεπτο
Q-Telecom	30 δευτερόλεπτα (€0.1020)	€0,00340000/ δευτερόλεπτο

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι τιμές ενδεικτικών προγραμμάτων δύο εναλλακτικών παρόχων (όπως αναφέρονται στις ιστοσελίδες τους). Οι εναλλακτικοί πάροχοι μέσω CS/CPS για κάθε κλήση, χωρίς μηνιαία χρέωση, χρεώνουν ως εξής:

Πάροχος Α (χωρίς ΦΠΑ)

Πάροχος τερματισμού	Δευ-Παρ		Σαββατοκύριακο	
	Ελάχιστη χρέωση	Χρέωση ανά δευτερόλεπτο (>60 δευτερόλεπτα)	Ελάχιστη χρέωση	Χρέωση ανά δευτερόλεπτο (>60 δευτερόλεπτα)
Cosmote	60 δευτερόλεπτα (€0.1504)	€0,002507/ δευτερόλεπτο	60 δευτερόλεπτα (€0.1387)	€0,002311/ δευτερόλεπτο
Vodafone	60 δευτερόλεπτα (€0.1504)	€0,002507/ δευτερόλεπτο	60 δευτερόλεπτα (€0.1387)	€0,002311/ δευτερόλεπτο
TIM	60 δευτερόλεπτα (€0.1588)	€0,002647/ δευτερόλεπτο	60 δευτερόλεπτα (€0.1504)	€0,002507/ δευτερόλεπτο
Q-Telecom	60 δευτερόλεπτα (€0.1840)	€0,003067/ δευτερόλεπτο	60 δευτερόλεπτα (€0.1723)	€0,002871/ δευτερόλεπτο

Πάροχος Β (χωρίς ΦΠΑ)

	08:00 – 20:00		20:00 – 08:00	
Πάροχος τερματισμού	Ελάχιστη χρέωση	Χρέωση ανά δευτερόλεπτο (>60 δευτερόλεπτα)	Ελάχιστη χρέωση	Χρέωση ανά δευτερόλεπτο (>60 δευτερόλεπτα)
Cosmote	60 δευτερόλεπτα (€0.1700)	€0,00283333/ δευτερόλεπτο	60 δευτερόλεπτα (€0.1600)	€0,002666666/ δευτερόλεπτο
Vodafone	60 δευτερόλεπτα (€0.1700)	€0,00283333/ δευτερόλεπτο	60 δευτερόλεπτα (€0.1600)	€0,002666666/ δευτερόλεπτο
TIM	60 δευτερόλεπτα (€0.1700)	€0,00283333/ δευτερόλεπτο	60 δευτερόλεπτα (€0.1600)	€0,002666666/ δευτερόλεπτο
Q-Telecom	60 δευτερόλεπτα (€0.2290)	€0,00381653/ δευτερόλεπτο	60 δευτερόλεπτα (€0.2290)	€0,00381653/ δευτερόλεπτο

Επομένως, η ΕΕΤΤ δεν θεωρεί ότι η τιμολόγηση των κλήσεων προς κινητά επιβάλλει κάποιο περιορισμό στις κλήσεις προς σταθερά δίκτυα. Οι τιμές για κλήσεις από σταθερό προς κινητό είναι περίπου τρεις με τέσσερις φορές μεγαλύτερες από αυτές για υπεραστικές κλήσεις.

Κατά την άποψη της ΕΕΤΤ, το κρίσιμο ζήτημα είναι εάν οι πελάτες θα άλλαζαν παρόχους μόνο για την κατηγορία κλήσεων που είναι αντικείμενο της αύξησης τιμών και όχι για όλες τις εθνικές κλήσεις. Εάν ήταν πιθανό οι πελάτες να αλλάξουν μόνο για την κατηγορία κλήσεων στην οποία έχει σημειωθεί η αύξηση τιμών, η ΕΕΤΤ θα ήταν πιθανότερο να διαπιστώσει ότι οι κατηγορίες κλήσεων ανήκουν σε χωριστές σχετικές αγορές, με την επιφύλαξη ζητημάτων που σχετίζονται με την προσφορά. Δεδομένου ότι οι δυνατότητες Προεπιλογής/ Επιλογής φορέα δεν επιτρέπουν την διαφοροποίηση μεταξύ υπεραστικών και κλήσεων προς κινητούς αριθμούς η εξέταση των άνω ζητημάτων θα βασισθεί στα μερίδια του ΟΤΕ και των εναλλακτικών παρόχων αναφορικά με τις υπεραστικές κλήσεις και κλήσεις προς κινητά. Όπως φαίνεται και από το διάγραμμα στην ενότητα 2.7 στο οποίο παρουσιάζεται η

διαχρονική μεταβολή των μεριδίων των εναλλακτικών παρόχων, τα μερίδια των εναλλακτικών παρόχων αναφορικά με τις κλήσεις προς κινητούς και υπεραστικούς αριθμούς σχεδόν ταυτίζονται. Αυτό υποδεικνύει ότι οι πελάτες επιλογής / προεπιλογής στην Ελλάδα τείνουν να χρησιμοποιούν στο ίδιο βαθμό την επιλογή / προεπιλογή για υπεραστικές και για κλήσεις προς κινητούς αριθμούς

2.8.2. Υποκαταστασιμότητα από πλευράς προσφοράς

Η ΕΕΤΤ εξέτασε εάν ένας υποθετικός μονοπωλιακός πάροχος σταθερών μη τοπικών εθνικών κλήσεων σε γεωγραφικούς αριθμούς θα ήταν σε θέση να αυξήσει επικερδώς τις τιμές σε γεωγραφικούς αριθμούς κατά 10% πάνω από το ανταγωνιστικό επίπεδο, χωρίς να εισέλθουν στην αγορά οι πάροχοι κλήσεων σε αριθμούς κινητών (και αντιστρόφως).

Τέτοιοι πιθανοί νεοεισερχόμενοι ήδη θα λαμβάνουν τα αναγκαία προϊόντα χονδρικής (μέσω της υφιστάμενης πρόσβασης και των συμφωνιών διασύνδεσης) για να ξεκινήσουν την παροχή τέτοιων υπηρεσιών. Συνεπώς, το κόστος της εισόδου θα είναι περιορισμένο και πιθανόν θα είναι εφικτό βραχυπρόθεσμα.

Ωστόσο, η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι για τις υπεραστικές κλήσεις το κίνητρο εισόδου είναι στενά συνδεδεμένο με τα αντίστοιχα τιμολογιακά περιθώρια. Και πάλι, οι αποφάσεις τακτικής σχετικά με την τοποθεσία και τη σύνθεση της πελατειακής βάσης στην οποία στοχεύει ο πάροχος, και με τη δομή τιμολόγησης της χονδρικής και τις τεχνικές αποφάσεις παίζουν σημαντικό ρόλο. Η ΕΕΤΤ πιστεύει ότι ένας πάροχος υπεραστικών κλήσεων σε γεωγραφικούς αριθμούς θα ήταν σε θέση να ξεκινήσει την παροχή κλήσεων σε αριθμούς κινητής. Επίσης, φαίνεται ότι το ίδιο ισχύει και για τη μεταστροφή από κλήσεις σε κινητά σε υπεραστικές κλήσεις προς γεωγραφικούς αριθμούς.

Ωστόσο, η ΕΕΤΤ δεν θεωρεί ότι αυτή η μεταστροφή είναι εξίσου βιώσιμη ανάμεσα σε αστικές κλήσεις προς γεωγραφικούς αριθμούς και κλήσεις από σταθερό σε κινητό.

Συμπέρασμα

Η ΕΕΤΤ υιοθετεί την αρχική άποψη ότι οι κλήσεις από σταθερό προς κινητό και οι κλήσεις από σταθερό προς υπεραστικούς γεωγραφικούς αριθμούς ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά προϊόντων.

2.9.Αποτελούν οι κλήσεις προς μη γεωγραφικούς σταθερούς αριθμούς διακριτή αγορά προϊόντων;

Οι σταθερές κλήσεις προς σταθερούς μη γεωγραφικούς αριθμούς μπορεί να μη είναι εξίσου λειτουργικά εναλλάξιμες, ιδίως εάν δεν μπορούν να διευκολύνουν κλήσεις προς το ίδιο καλούμενο μέρος με τις κλήσεις προς γεωγραφικούς αριθμούς. Οι αριθμοί αυτοί συνήθως χρησιμοποιούνται από παρόχους υπηρεσιών για σκοπούς πωλήσεων, προώθησης προϊόντων και εφαρμογές υποστήριξης πελατών.

Οι κλήσεις σε πολλούς τέτοιους αριθμούς, ιδίως όταν το καλούμενο μέρος εξακολουθεί να προσφέρει στους καλώντες και γεωγραφικούς και μη γεωγραφικούς αριθμούς (ή το έκανε στο παρελθόν ή αντικατέστησε ένα γεωγραφικό αριθμό με ένα μη γεωγραφικό αριθμό), μπορεί να θεωρηθούν υποκατάστατες από τους καλώντες πελάτες. Η ΕΕΤΤ σημειώνει ότι αυτό είναι ιδίως πιθανό σε σχέση με τους επονομαζόμενους μη γεωγραφικούς αριθμούς 'one phone' και freephone.

Η ΕΕΤΤ αντιλαμβάνεται ότι, ουσιαστικά, οι πελάτες αγοράζουν μια δέσμη μη τοπικών εθνικών κλήσεων από τον πάροχο. Κατά συνέπεια, δε φαίνεται να υπάρχουν χωριστές συμπεριφορές καταναλωτών για σταθερές κλήσεις προς μη γεωγραφικούς αριθμούς. Η ΕΕΤΤ δεν γνωρίζει κάποιες εξελίξεις που μπορεί να αλλάξουν τη συμπεριφορά του πελάτη στην επιλογή παρόχου σταθερών κλήσεων προς μη γεωγραφικούς αριθμούς στα χρονικά πλαίσια της παρούσας εξέτασης.

Τέλος, η ΕΕΤΤ σημειώνει ότι οι όροι και προϋποθέσεις (εκτός από τις τιμές) βάσει των οποίων παρέχονται οι σταθερές κλήσεις προς μη γεωγραφικούς αριθμούς δεν διαφέρουν σημαντικά από αυτούς που προσφέρονται για άλλες κατηγορίες μη τοπικών εθνικών κλήσεων.

2.9.1. Υποκαταστασιμότητα από πλευράς προσφοράς

Η ΕΕΤΤ εξέτασε εάν ένας υποθετικός μονοπωλιακός πάροχος σταθερών μη τοπικών εθνικών κλήσεων σε γεωγραφικούς αριθμούς (συμπεριλαμβανομένων των κλήσεων στο Internet) θα ήταν σε θέση να αυξήσει επικερδώς τις τιμές κατά 10% πάνω από το ανταγωνιστικό επίπεδο, χωρίς οι πάροχοι σταθερών κλήσεων σε μη γεωγραφικούς αριθμούς να εισέλθουν στην αγορά (και αντιστρόφως).

Αυτοί οι πιθανοί νεοεισερχόμενοι, θα έχουν ήδη αποκτήσει τα αναγκαία προϊόντα και υπηρεσίες χονδρικής (μέσω της υφιστάμενης πρόσβασης και των συμφωνιών διασύνδεσης) για να ξεκινήσουν την παροχή υπηρεσιών. Επομένως, το κόστος εισόδου θα είναι περιορισμένο και θα ήταν δυνατή βραχυπρόθεσμα η είσοδος νέων παρόχων (οι πιθανοί νεοεισερχόμενοι θα έπρεπε να επενδύσουν σε POPs, κτλ.).

Ωστόσο, η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι, όπως και για τις σταθερές υπεραστικές κλήσεις, τα κίνητρα εισόδου συνδέονται στενά με τα σχετικά περιθώρια κέρδους. Και πάλι, οι αποφάσεις τακτικής σχετικά με την τοποθεσία και τη σύνθεση της πελατειακής βάσης στην οποία στοχεύει ο πάροχος, μαζί με τη δομή της τιμολόγησης χονδρικής και τις τεχνικές αποφάσεις έχουν σημαντικό ρόλο. Η ΕΕΤΤ πιστεύει ότι ο πάροχος υπεραστικών κλήσεων σε γεωγραφικούς αριθμούς θα ήταν σε θέση να ξεκινήσει την παροχή κλήσεων σε μη γεωγραφικούς αριθμούς. Επίσης φαίνεται ότι το ίδιο ισχύει στην περίπτωση της μεταστροφής της παροχής από κλήσεις σε μη γεωγραφικούς αριθμούς σε υπεραστικές κλήσεις σε γεωγραφικούς αριθμούς.

Ιδίως σχετικά με τις κλήσεις στο Internet, η δομή της τιμολόγησης χονδρικής, μαζί με τη σχέση ανάμεσα στη χονδρική και λιανική τιμολόγηση, παίζουν σημαντικό ρόλο. Για παράδειγμα, τα ισχύοντα λιανικά τέλη ΕΠΑΚ του ΟΤΕ είναι σημαντικά χαμηλότερα από τα τέλη για τοπικές κλήσεις και τα τέλη για λιανικές κλήσεις ΠΕΑΚ είναι επίσης χαμηλότερα από τα τέλη υπεραστικών φωνητικών κλήσεων. Συγχρόνως, οι χονδρικές υπηρεσίες έχουν τέτοια δομή που τα σχετικά εμπορικά πακέτα είναι βιώσιμα μόνο εάν ο πάροχος της υπηρεσίας (ISP – Internet Service Provider) έχει PoP στην περιφέρεια. Κατά συνέπεια, δεν

είναι ξεκάθαρο για την ΕΕΤΤ ότι τα περιθώρια κέρδους είναι επαρκή, δεδομένης της απαιτούμενης επένδυσης σε PoPs, για να εγγυηθούν την είσοδο ως ανταπόκριση σε μία αύξηση τιμών όχι περισσότερο από 10%.

Τελικά, η ΕΕΤΤ δεν πιστεύει ότι αυτή η μεταστροφή είναι εξίσου βιώσιμη ανάμεσα σε αστικές κλήσεις σε γεωγραφικούς αριθμούς και κλήσεις σε μη γεωγραφικούς αριθμούς.

Συμπέρασμα

Η ΕΕΤΤ υιοθετεί την αρχική άποψη ότι οι κλήσεις από σταθερό σε μη γεωγραφικούς αριθμούς (περιλαμβανομένων κλήσεων στο Internet) και οι υπεραστικές κλήσεις από σταθερό σε γεωγραφικούς αριθμούς ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά προϊόντων.

2.10. Ανήκουν οι κλήσεις VoIP σε ξεχωριστή σχετική αγορά;

Η ΕΕΤΤ εξέτασε εάν οι φωνητικές κλήσεις μέσω Internet (περιλαμβανομένου του VoIP) ανήκουν σε αγορές που είναι χωριστές από τις σχετικές αγορές για υπηρεσίες σταθερής φωνητικής τηλεφωνίας. Υπάρχουν διαφορετικές κατηγορίες τέτοιων υπηρεσιών που παρέχονται και λειτουργούν με διαφορετικούς τρόπους.

Voice over Internet Protocol (VoIP) είναι ένας γενικός όρος που χρησιμοποιείται για να περιγράψει τη μεταφορά φωνής μέσω δικτύων δεδομένων σε πραγματικό χρόνο χρησιμοποιώντας μεταγωγή πακέτων (packet switching), σε αντίθεση με τη μεταγωγή κυκλώματος (circuit switching) που χρησιμοποιείται στη κλασική τηλεφωνία.

Οι προσφερόμενες υπηρεσίες διαφέρουν σε πολυπλοκότητα, από απλή επικοινωνία μεταξύ χρηστών του Διαδικτύου (peer-to-peer), έως την παροχή σχεδόν όλων των λειτουργιών μιας κλασικής τηλεφωνικής γραμμής.

Υπηρεσίες που βασίζονται στο VoIP έχουν κάνει την εμφάνισή τους και στην Ελλάδα ήδη απ' το 2004, αν και η διείσδυση τους στην αγορά θεωρείται ακόμα πολύ περιορισμένη.

Η ΕΕΤΤ διακρίνει δύο γενικά μοντέλα υπηρεσιών ανάλογα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους αν και εμπορικά ο διαχωρισμός δεν είναι τόσο σαφής. Σε κάθε περίπτωση ο συγκεκριμένος διαχωρισμός δεν πρέπει να θεωρείται δεσμευτικός για τους

παρόχους στην περιγραφή της υπηρεσίας που θα παρέχουν στον καταναλωτή. Τα δύο μοντέλα υπηρεσιών είναι:

- Unmanaged VoIP service - σε αυτή την κατηγορία έχουμε παροχή ενός προϊόντος ή υπηρεσίας χωρίς όμως εξασφάλιση ποιότητας. Ο πάροχος δηλαδή δίνει στον χρήστη το εργαλείο για να πραγματοποιήσει κλήσεις VoIP, αλλά δεν διαθέτει τη δυνατότητα να εξασφαλίσει την ποιότητα της κλήσης από άκρο σε άκρο (end-to-end) και σε μερικές περιπτώσεις δεν δίνει τη δυνατότητα κλήσεων προς ή από το PSTN. Στην unmanaged τηλεφωνία VoIP επιτρέπεται η νομαδικότητα, δηλαδή η δυνατότητα του χρήστη να συνδέεται από οποιοδήποτε σημείο πρόσβασης στο Διαδίκτυο και να πραγματοποιεί και να δέχεται κλήσεις, είτε βρίσκεται σε ενσύρματο είτε σε ασύρματο δίκτυο. Η κατηγορία αυτή ονομάζεται και Voice over Internet – VoI, αφού η κλήση δρομολογείται μέσω του Διαδικτύου.
- Managed VoIP service - σε αυτή τη κατηγορία έχουμε παροχή υπηρεσίας με την εξασφάλιση, στο βαθμό που αυτό είναι δυνατό, της ποιότητας των κλήσεων. Ο πάροχος δίνει τον απαραίτητο εξοπλισμό στον χρήστη ανάλογα με τη μορφή που θα έχει η υπηρεσία και επιπλέον του παρέχει τη δυνατότητα κλήσεων προς και από το PSTN, όπως επίσης και υπηρεσίες που συνήθως διαθέτει κανείς όταν χρησιμοποιεί μια παραδοσιακή τηλεφωνική σύνδεση, όπως αναγνώριση αριθμού κλήσης, προσωπικός τηλεφωνητής, αναμονή και εκτροπή κλήσεων. Για κλήσεις προς άλλα δίκτυα ο πάροχος αναλαμβάνει τη σύνδεση του καλούμενου με το κατάλληλο gateway και πληρώνει τα τέλη τερματισμού στο δίκτυο του άλλου παρόχου.

2.10.1. Υποκαταστασιμότητα από την πλευρά της ζήτησης

Λειτουργικές διαφορές

Υπάρχουν αρκετά λειτουργικά χαρακτηριστικά τα οποία διαφοροποιούν τις υπηρεσίες VoIP από την κλασσική τηλεφωνία στην αντίληψη ενός χρήστη. Οι λειτουργικές διαφορές

εξαρτώνται κατά πολύ από το είδος της προσφερόμενης υπηρεσίας VoIP. Οι πιο σημαντικές είναι οι ακόλουθες:

- Δυνατότητα κλήσεων από/προς το δίκτυο κλασσικής τηλεφωνίας: Υπάρχουν υπηρεσίες VoIP που δεν επιτρέπουν τις κλήσεις από ή/και προς τα δίκτυα κλασσικής τηλεφωνίας.
- Νομαδικότητα: Ο VoIP χρήστης έχει τη δυνατότητα να πραγματοποιεί και να δέχεται κλήσεις σε οποιοδήποτε μέρος κι αν βρίσκεται, ανεξάρτητα από τον κωδικό της κάθε περιοχής.
- Ποιότητα υπηρεσίας: Η ποιότητα μιας κλήσης VoIP σε πολλές περιπτώσεις δεν είναι εγγυημένη και εξαρτάται από παράγοντες, όπως το είδος της σύνδεσης του τελικού χρήστη και οι συνθήκες κίνησης στο διαδίκτυο.
- Πρόσβαση σε αριθμούς εκτάκτου ανάγκης (emergency calls): Σε μερικές περιπτώσεις οι πληροφορίες που μεταφέρονται στο κέντρο διαχείρισης κλήσεων εκτάκτου ανάγκης είναι ελλιπείς, ενώ σε άλλες περιπτώσεις δεν παρέχεται καν η δυνατότητα κλήσης αριθμών εκτάκτου ανάγκης.
- Ακεραιότητα και διαθεσιμότητα δικτύου: Η διαθεσιμότητα της υπηρεσίας VoIP περιορίζεται λόγω της άμεσης εξάρτησης από την παροχή ρεύματος.
- Ασφάλεια των τηλεφωνικών συνδιαλέξεων: Ιδιαίτερα στην περίπτωση δρομολόγησης μέσω του διαδικτύου, η ασφάλεια των τηλεφωνικών συνδιαλέξεων είναι ένας τομέας στον οποίο υστερούν κατά πολύ ορισμένες υπηρεσίες VoIP.

Πρέπει ωστόσο να τονιστεί ότι υπάρχουν υπηρεσίες VoIP, κυρίως στην περίπτωση όπου παρέχονται από τον πάροχο της ευρυζωνικής πρόσβασης, οι οποίες προσφέρουν στον τελικό χρήστη σχεδόν όλες τις δυνατότητες της κλασσικής τηλεφωνίας. Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι, υπό συγκεκριμένες συνθήκες, τέτοιες υπηρεσίες μπορεί να θεωρηθούν ως υποκατάστατο της κλασσικής τηλεφωνίας

Τιμολόγηση

Με δεδομένη την πολυπλοκότητα και την διαφορετικότητα των επιχειρηματικών μοντέλων που σχετίζονται με την προσφορά υπηρεσιών VoIP καθώς και το γεγονός ότι η διάθεση τέτοιων υπηρεσιών στην Ελλάδα βρίσκεται σε αρχικό στάδιο, κάνει την εξαγωγή οποιουδήποτε συμπεράσματος σχετικά με την τιμολόγηση σχεδόν αδύνατη.

Συμπέρασμα

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι υπάρχουν συγκεκριμένες περιπτώσεις managed υπηρεσιών VoIP που παρέχονται στον χρήστη μαζί με την ευρυζωνική σύνδεση πάνω από αδεσμοποίητο τοπικό βρόχο και οι οποίες να μπορούν να θεωρηθούν υποκατάστατα της κλασσικής τηλεφωνίας.

Με δεδομένο όμως το εμβρυακό στάδιο του συγκεκριμένου τύπου υπηρεσίας και τον μικρό αριθμό αδεσμοποίητων τοπικών βρόχων (λιγότεροι από 11000 βρόχοι τον Ιούλιο του 2006), η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι οι κλήσεις μέσω της συγκεκριμένης υπηρεσίας δεν αποτελούν ξεχωριστή αγορά.

Σε κάθε περίπτωση η ΕΕΤΤ θα παρακολουθεί τις εξελίξεις στην αγορά και αν είναι απαραίτητο θα μεταβάλλει τον ορισμό της σε μελλοντική ανάλυση.

2.11. Αποτελούν οι διεθνείς κλήσεις από σταθερό διακριτή αγορά προϊόντων;

Η Σύσταση για τις σχετικές αγορές, ορίζει ότι οι καταναλωτές δεν θεωρούν τις αστικές, εθνικές και διεθνείς κλήσεις ως υποκατάστατα. Ωστόσο, αναφέρει αναλυτικά τις δυναμικές από πλευράς προσφοράς της παροχής των εν λόγω υπηρεσιών. Ειδικότερα, σημειώνει την πιθανότητα εισόδου στην αγορά υφιστάμενων παρόχων αστικών ή/και εθνικών κλήσεων συνεπεία μιας αύξησης της τιμής κατά 10% άνω του ανταγωνιστικού επιπέδου από έναν υποθετικό μονοπωλιακό πάροχο (υπό τον όρο της απόκτησης επιπρόσθετων χονδρικών στοιχείων για την παροχή διεθνών κλήσεων συμπεριλαμβανομένης της διεθνούς χωρητικότητας στην προκειμένη δικαιοδοσία και τις συμφωνίες τερματισμού κλήσεων που είναι απαραίτητες για να τερματιστεί η κλήση). Ως εκ τούτου, η ΕΕΤΤ εξέτασε εάν υπάρχουν

παράγοντες από πλευράς προσφοράς που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την εκτίμηση του εάν οι υπηρεσίες διεθνών κλήσεων εμπίπτουν σε ξεχωριστή σχετική αγορά.

2.11.1. Υποκατάσταση από πλευράς Ζήτησης

Λειτουργικότητα

Κλήσεις σε έναν συγκεκριμένο διεθνή προορισμό δε μπορούν να τερματιστούν σε κάποιον άλλο προορισμό (ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι μικρού κόστους δρομολογήσεις ή χρησιμοποίηση μέσω δρομολόγησης είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν προκειμένου να αποκτήσουν χωρητικότητα με το φθηνότερο δυνατό τρόπο). Ως εκ τούτου, ξεκάθαρα δεν υπάρχει πιθανότητα υποκατάστασης από πλευράς ζήτησης για τις διεθνείς και τις εθνικές υπηρεσίες κλήσεων.

Ωστόσο, η ΕΕΤΤ αντιλαμβάνεται ότι οι πελάτες τείνουν να χρησιμοποιούν τον ίδιο πάροχο για κλήσεις προς όλους τους διεθνείς προορισμούς (ή τουλάχιστον για την πλειοψηφία τους). Ενώ οι πελάτες δύνανται να έχουν τηλεφωνικές συνήθειες που είναι αυξημένες προς ορισμένους προορισμούς, η ΕΕΤΤ δεν έχει αποδείξεις ότι αποκτούν υπηρεσίες από διαφορετικούς προμηθευτές για διαφορετικούς προορισμούς.

Ως εκ τούτου, η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι οι πελάτες επιλέγουν τον πάροχο τους για τις διεθνείς κλήσεις με αναφορά τις συνολικές απαιτήσεις τους για διεθνείς κλήσεις, ακόμα και εάν οι κλήσεις τιμολογούνται επί τη βάση προορισμών ή 'ζωνών προορισμών'. Φαίνεται ότι κάνουν την επιλογή του προμηθευτή τους ανάλογα με τους όρους και τις προϋποθέσεις παροχής στις χώρες εκείνες που καλούν συχνότερα. Ωστόσο, η εν λόγω επιλογή εφαρμόζεται συνήθως για όλες τις διεθνείς οδούς.

Τιμολογιακή Δομή

Οι τιμές για διεθνείς κλήσεις ιστορικά είναι υψηλότερες στην Ελλάδα από αυτές των αστικών ή εθνικών κλήσεων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι τιμές των διεθνών κλήσεων είναι πολλαπλάσιες αυτών των εθνικών κλήσεων. Ωστόσο, η ΕΕΤΤ σημειώνει ότι οι τιμές των διεθνών κλήσεων έχουν μειωθεί με το χρόνο. Επιπλέον, σχεδόν όλοι οι νεοεισερχόμενοι πάροχοι στην Ελλάδα παρέχουν διεθνείς κλήσεις.

Όλοι οι πάροχοι διεθνών κλήσεων στην Ελλάδα τιμολογούν τις κλήσεις επί τη βάση «ομάδων προορισμών» (ή ‘ζωνών’). Υπάρχει κάποια διαφοροποίηση μεταξύ των παρόχων αναφορικά την ομαδοποίηση και τις σχετικές τιμές της κάθε ομάδας. Ωστόσο, αυτή η αρχή εφαρμόζεται από όλους ενιαία. Επιπλέον, όπως διαφαίνεται στον πίνακα κατωτέρω, οι πάροχοι τείνουν να ενσωματώνουν τις οδούς με τους υψηλότερους όγκους στις ομάδες με την χαμηλότερη τιμολόγηση.

Οι υφιστάμενες τιμές του ΟΤΕ³² για τις διεθνείς κλήσεις παρατίθενται κατωτέρω:

Ζώνη	Χρέωση ανά λεπτό			
	Ώρες Αιχμής		Ώρες Μη-Αιχμής	
	Σε σταθερή γραμμή	Σε κινητή γραμμή	Σε σταθερή γραμμή	Σε κινητή γραμμή
Ε.Ε.	€0.0034918	€0.0047242	€0.0034918	€0.0047242
Αλβανία	€0.0034918	€0.0041052	€0.0034918	€0.0041052
Ζώνη I	€0.0041052		€0.0041052	
Ζώνη II	€0.0048890		€0.0048890	
Ζώνη III	€0.0097800		€0.0087900	
Ζώνη IV	€0.0146700		€0.0136870	
Ζώνη V	€0.0195600		€0.0185770	
Ζώνη VI	€0.0317900		€0.0293460	

³² Ιστοσελίδα του ΟΤΕ – Ιούνιος 2006.

Επισημαίνεται ότι οι τιμές του ΟΤΕ για τις διεθνείς κλήσεις έχουν μειωθεί στη διάρκεια του χρόνου.

Οι υφιστάμενες τιμές των εναλλακτικών παρόχων³³ είναι πολύ ανταγωνιστικές αυτών του ΟΤΕ. Για παράδειγμα η τιμή της Vinodi για τις ώρες αιχμής στα 25 Κράτη Μέλη, τις ΗΠΑ, Καναδά, Αυστραλία, Φιλιπίνες, Σιγκαπούρη και Βουλγαρία είναι €0.16504 ανά λεπτό (ή 0.003273€/δευτερόλεπτο). Οι τιμές της ACN για τους προορισμούς της Ζώνης 1 που αναγράφονται κατωτέρω είναι €0.24 (σε σταθερά) και €0.17 (σε κινητά) ή αντίστοιχα 0.004000€/δευτερόλεπτο και 0,0028333.

Αυτά τα τιμολογιακά στοιχεία επιβεβαιώνουν την αρχική άποψη της ΕΕΤΤ ότι οι πελάτες επιλεγουν επιλέγουν τον προμηθευτή τους για τις διεθνείς κλήσεις με αναφορά στους όρους και προϋποθέσεις της παροχής (συμπεριλαμβανομένων των τιμών) στις βασικές οδούς. Οι τιμολογιακές δομές που ισχύουν επί του παρόντος στην Ελλάδα υιοθετούν κοινές ή ομοειδείς τιμές για τους πιο συνήθεις προορισμούς κλήσεων. Επιπλέον, οι τιμές δεν ασκούν τιμολογιακή πίεση στις τιμές για τις υπηρεσίες εθνικών (υπεραστικών) φωνητικών κλήσεων..

Στοιχεία λεπτών διεθνών κλήσεων τείνουν να επιβεβαιώνουν ότι υπάρχει συσχέτιση μεταξύ των χαμηλότερων τιμών και των των προορισμών με τον υψηλότερο όγκο. Η ΕΕΤΤ είναι της άποψης ότι αυτό αντανάκλα μια σειρά παραγόντων που επηρεάζουν. Πρώτον, οι οδοί υψηλότερων όγκων είναι πιο ελκυστικοί για τους νεοεισερχόμενους παρόχους. Δεύτερον, το κόστος παροχής επιπρόσθετης κίνησης χρησιμοποιώντας υπάρχουσες συμφωνίες για διεθνή χωρητικότητα, μεταγωγή και τελικό τερματισμό είναι χαμηλότερα από τα κόστη που απαιτούνται για να θεμελιωθούν τέτοιες συμφωνίες για νέους προορισμούς κλήσεων. Τρίτον, οι προορισμοί τερματισμού με υψηλούς όγκους είναι απελευθερωμένοι, το οποίο καθιστά ευκολότερο να εισέλθει κάποιος στις απαραίτητες συμφωνίες τερματισμού. Τέλος, οι αυξανόμενοι όγκοι συχνά μειώνουν τις πραγματικές χρεώσεις (είτε επί της βάσης

³³ Ως έχουν κατά τον Ιούνιο του 2006.

των μετρήσεων ή αναφορικά με το εύρος ζώνης) για τη διεθνή μεταγωγή (εάν όχι και τον τερματισμό).

2.11.2. Υποκατάσταση από πλευράς προσφοράς

Η ΕΕΤΤ εξέτασε εάν θεωρήσεις/ υποθέσεις από την πλευρά της προσφοράς σχετικά με τις διεθνείς κλήσεις απαιτούν την επέκταση της σχετικής αγοράς ώστε να περιλαμβάνει τόσο τις εθνικές και διεθνείς κλήσεις. Επιπλέον εξέτασε εάν απαιτείται ο προσδιορισμός σχετικών ξεχωριστών αγορών για κλήσεις σε μεμονωμένους προορισμούς ή ομάδες προορισμών.

Όπως σημειώθηκε ανωτέρω, η παροχή υπηρεσιών διεθνών κλήσεων απαιτεί όπως ο πάροχος έχει συγκεκριμένες συμφωνίες για διεθνή μεταφορά/χωρητικότητα και τελικό τερματισμό. Ειδικότερα, ο εν λόγω πάροχος πρέπει να έχει εισέλθει σε τέτοιες συμφωνίες που να καθιστούν οικονομικά δυνατό να παρέχει υπηρεσίες διεθνών κλήσεων σε λιανικές τιμές που είναι αρκετά χαμηλές ώστε να προσελκύσουν επαρκείς όγκους κίνησης. Οι εν λόγω συμφωνίες δεν απαιτούνται για την παροχή εθνικών κλήσεων.

Η ΕΕΤΤ σημειώνει ότι οι όροι και προϋποθέσεις της παροχής των χονδρικών προϊόντων που απαιτούνται για την παροχή διεθνών κλήσεων διαφέρουν ανάλογα με τη χώρα που γίνεται ο τερματισμός. Ως εκ τούτου, η παροχή υπηρεσιών φωνής σε διάφορες χώρες απαιτεί την χρήση διαφορετικών προϊόντων από την πλευρά της προσφοράς. Ωστόσο, η ΕΕΤΤ σημειώνει ότι δεν υπάρχουν πάροχοι διεθνών κλήσεων που να παρέχουν υπηρεσίες μόνο σε συγκεκριμένες χώρες τερματισμού. Συνεπώς, οι πάροχοι πρέπει να αγοράσουν όλα τα απαραίτητα προϊόντα προκειμένου να είναι σε θέση να εισέλθουν στην αγορά.

Επιπλέον, οι ως άνω πάροχοι πρέπει είτε να κατασκευάσουν υποδομές εκκίνησης ή να χρησιμοποιήσουν επιλογή/προεπιλογή φορέα για να εκκινήσουν κλήσεις. Η πρώτη προσέγγιση πιθανόν να μην είναι οικονομικά βιώσιμη για την πλειοψηφία των παρόχων, ιδιαίτερα για αυτούς που θέλουν να παρέχουν μαζικές υπηρεσίες στην αγορά. Ωστόσο, η ΕΕΤΤ σημειώνει ότι υπάρχει μικρή διαφορά στους όρους των υπηρεσιών που αποκτώνται για την εκκίνηση εθνικών και διεθνών κλήσεων.

Συμπέρασμα

Η ΕΕΤΤ κατέληξε στο αρχικό συμπέρασμα ότι υπάρχει μια διακριτή σχετική αγορά για τις διεθνείς κλήσεις φωνητικής τηλεφωνίας.

2.12. Εξέταση του εάν υπάρχουν διακριτές αγορές για τους οικιακούς και μη-οικιακούς χρήστες

Εξετάζοντας εάν οι λιανικές κλήσεις που παρέχονται σε οικιακούς και μη οικιακούς χρήστες εμπίπτουν σε μια ενιαία αγορά, η ΕΕΤΤ εκτίμησε εάν υπάρχουν διαφορές σχετικά με τους όρους παροχής των εν λόγω υπηρεσιών (τόσο από άποψη τιμής ή άλλους) που υποδεικνύουν ότι οι πελάτες δεν αντιμετωπίζουν τις υπηρεσίες που παρέχονται σε διάφορους τύπους πελατών ως υποκατάστατες.

Επιπλέον, η ΕΕΤΤ εξέτασε εάν υπάρχουν διαφορές στις δυναμικές της προσφοράς των υπηρεσιών λιανικών κλήσεων για τους οικιακούς και μη οικιακούς χρήστες.

2.12.1. Υποκατάσταση από πλευράς Ζήτησης

Η ΕΕΤΤ εξέτασε την έκταση στην οποία διαφορές αναφορικά με την επιλογή πελατών, την τιμολόγηση, και άλλους όρους παροχής και αντίληψης από πλευράς τελικού καταναλωτή υποδεικνύουν ότι οι οικιακοί χρήστες θα ανταποκρίνονταν σε μια αύξηση της τιμής έως και 10% άνω της ανταγωνιστικής τιμής για τις υπηρεσίες λιανικών κλήσεων μεταπηδώντας σε μια υπηρεσία για μη οικιακούς χρήστες και αντίστροφα.

Λειτουργική υποκατάσταση

Οι υπηρεσίες λιανικών κλήσεων που παρέχονται σε οικιακούς και μη οικιακούς χρήστες είναι ουσιαστικά λειτουργικά υποκατάστατες.

Τιμολόγηση και επιλογή πελατών

Ο ΟΤΕ προσφέρει μια σειρά από εκπτώτικα πακέτα τα οποία όμως λόγω της μορφής που παρέχονται δεν δίνουν σαφή και ασφαλή κριτήρια στην ΕΕΤΤ για τον διαχωρισμό ανάμεσα σε οικιακούς και μη οικιακούς χρήστες, ούτε για τον χαρακτηρισμό ενός πελάτη ως

οικιακού ή μη οικιακού. Πιο συγκεκριμένα, ο ΟΤΕ παρέχει τις διάφορες εκπτώσεις του για λιανικές κλήσεις σε όλους τους πελάτες. Επί της αρχής, τόσο οι οικιακοί όσο και οι μη οικιακοί χρήστες μπορούν να γίνουν συνδρομητές των εκπτώσιμων του σχημάτων.

Συνοπτικά, ο ΟΤΕ παρέχει τα κάτωθι εκπτώσιμα σχήματα:

- ΟΤΕΠΙΛΟΓΕΣ (με κανένα επιπλέον κόστος);
- ΟΤΕΠΙΛΟΓΕΣ δωρεάν χρόνος ομιλίας;
- STUDENT PACK για φοιτητές που έχουν σταθερή γραμμή (με κανένα επιπλέον κόστος)
- ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ 65+ για οικιακούς χρήστες που έχουν πάρει σύνταξη και είναι άνω των 65 ετών (με κανένα επιπλέον κόστος)
- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΠΑΚΕΤΑ ΧΡΟΝΟΥ ΟΜΙΛΙΑΣ ΓΙΑ ΟΙΚΙΑΚΟΥΣ ΠΕΛΑΤΕΣ
- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΠΑΚΕΤΑ ΧΡΟΝΟΥ ΟΜΙΛΙΑΣ ΓΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ
- ΟΤΕΠΙΧΕΙΡΩ – εκπτώσεις για εταιρικούς πελάτες (με ένα τέλος €3.57); και
- ΟΤΕΠΙΧΕΙΡΩ PLUS - εκπτώσεις για μεγάλους εταιρικούς πελάτες (με ένα τέλος €59.50).

Στα ανωτέρω σχήματα και εκπτώσιμα επίπεδα οι πελάτες φαίνεται να επιλέγουν από μόνοι τους (με εξαίρεση το ΟΤΕΠΙΧΕΙΡΩ PLUS). Η έρευνα καταναλωτών της ΕΕΤΤ που διεξήχθη τον Ιούλιο του 2005 επιβεβαιώνει ότι σχεδόν 75% των καταναλωτών δεν έχουν ακόμα εγγραφεί σε κάποιο εκπτώσιμο σχήμα. Περίπου το 8% των καταναλωτών εγγράφονται στο ΟΤΕΠΙΛΟΓΕΣ, λιγότερο από 3% στο ΟΤΕΠΙΛΟΓΕΣ Ελεύθερος Χρόνος ομιλίας και λιγότερο από 2% στο ΟΤΕΠΙΧΕΙΡΩ. Επιπλέον το 43% των συμμετεχόντων ήταν ενήμεροι του σχήματος ΟΤΕΠΙΧΕΙΡΩ. Τέλος, περίπου το 1/8 των συνδρομητών του ΟΤΕΠΙΛΟΓΕΣ δεν είναι ενήμεροι του πακέτου ΟΤΕΠΙΧΕΙΡΩ.

Επιπροσθέτως, ενώ ο ΟΤΕ υποστηρίζει ότι δεν διακρίνει ούτε κατηγοριοποιεί τους πελάτες του ως οικιακούς ή μη-οικιακούς και συνεπώς δεν διαφοροποιεί από άποψη τιμής

μεταξύ του εάν κάποιος πελάτης είναι οικιακός ή μη οικιακός ³⁴, υπάρχει ένα τμήμα που ασχολείται αποκλειστικά με την διαχείριση των μεγάλων μη οικιακών πελατών. Σύμφωνα με τον ΟΤΕ, οι ως άνω πελάτες λαμβάνουν εξατομικευμένες υπηρεσίες διαχείρισης λογαριασμών και υποστήριξη. Ως εκ τούτου, δύναται να υπάρχει κάποιος βαθμός διαφοροποίησης όσον αφορά τους όρους (πέραν της τιμής) παροχής τηλεφωνικών υπηρεσιών σε μερικούς πελάτες.

Συμπέρασμα

Σε γενικές γραμμές, η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι οι δυναμικές από πλευράς ζήτησης που παρουσιάζονται στην αγορά, δεν παρέχουν σαφή και ασφαλή κριτήρια στην ΕΕΤΤ για τον διαχωρισμό ανάμεσα σε οικιακούς και μη οικιακούς χρήστες, ούτε για τον χαρακτηρισμό ενός πελάτη ως οικιακού ή μη οικιακού και ως εκ τούτου δεν υποδεικνύουν τον ορισμό χωριστών σχετικών αγορών για υπηρεσίες σταθερής φωνητικής τηλεφωνίας ανάλογα με το εάν αυτές αποκτώνται από οικιακούς ή μη-οικιακούς χρήστες. Ωστόσο η ΕΕΤΤ θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί τις εξελίξεις των δυναμικών της ζήτησης κατά τη διάρκεια του χρονικού ορίζοντα που καλύπτει η παρούσα εξέταση.

2.12.2. Υποκατάσταση από πλευράς προσφοράς

Η ΕΕ υπέδειξε ότι δύνανται να υπάρχουν διαφορές στα οικονομικά της παροχής λιανικών κλήσεων στους οικιακούς και στους μη οικιακούς πελάτες. Η ΕΕΤΤ είναι της άποψης ότι η ΕΕ αναφέρεται στην πιθανότητα εκμετάλλευσης μεγαλύτερων οικονομικών κλίμακας και σκοπού.

Η ΕΕΤΤ συμφωνεί επί της αρχής ότι οι οικονομίες κλίμακας και σκοπού που είναι πιθανόν διαθέσιμες στους παρόχους υπηρεσιών κλήσεων σε πελάτες με μεγαλύτερο από το

³⁴ Ο ΟΤΕ δεν παρείχε στην ΕΕΤΤ στοιχεία αναφορικά με την κατηγοριοποίηση/ διαχωρισμό των πελατών σε οικιακούς/ μη οικιακούς για τους σκοπούς της ανάλυσης αγορών. Ωστόσο, πρόσφατα ο ΟΤΕ, στα πλαίσια του κοστολογικού ελέγχου, υποστηρίζει ότι έκανε κάποιες προσεγγίσεις για να κατηγοριοποιήσει τους πελάτες στις ως άνω κατηγορίες επαφίεμενος στον εξ ιδίους χαρακτηρισμό τους.

μέσο όρο επίπεδο κατανάλωσης, καθιστούν την είσοδο νέων τηλεπικοινωνιακών παρόχων για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών πιο θελκτική.

Ωστόσο, η εναλλακτική υποδομή, ιδιαίτερα η υποδομή για την παροχή πρόσβασης σε τελικούς χρήστες είναι εξαιρετικά περιορισμένη στην Ελλάδα. Επιπλέον υπάρχουν περιορισμένα κίνητρα για τους εναλλακτικούς να παρέχουν υπηρεσίες μόνο σε μη οικιακούς πελάτες σε περιοχές όπου έχουν εγκατεστημένες ευκολίες. Ενώ υπάρχουν περιοχές όπου η συγκέντρωση των μη οικιακών πελατών είναι υψηλή (βλέπε εμπορικές περιοχές της Αθήνας), τα κόστη που απαιτούνται για την εγκατάσταση πρόσθετων συνδέσεων μεταξύ ήδη εγκατεστημένων δικτύων (π.χ. σε οπτικούς δακτυλίους) δεν διαφοροποιούνται σημαντικά και για διαμερίσματα και για κτίρια επιχειρήσεων. Ως εκ τούτου, η ΕΕΤΤ δεν έχει επαρκή στοιχεία και δεν δύναται να προβεί σε υποθέσεις αναφορικά με τις διαφορές οικονομικών κλίμακος και σκοπού όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών σε οικιακούς και μη οικιακούς χρήστες.

Συμπέρασμα

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή της δεν υποδεικνύουν ότι υπάρχουν διαφορετικές δυναμικές προσφοράς όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών λιανικής φωνητικής τηλεφωνίας σε οικιακούς χρήστες από τη μια πλευρά και σε μη-οικιακούς χρήστες από την άλλη.

Ενόψει των ανωτέρω, η ΕΕΤΤ διαμόρφωσε την αρχική άποψη ότι η παροχή φωνητικών κλήσεων σε οικιακούς και μη οικιακούς πελάτες εμπίπτει στην ίδια σχετική αγορά.

2.13. Η Σχετική Γεωγραφική Αγορά

Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή εκείνη στην οποία οι σχετικές επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στην παροχή και αγορά σχετικών προϊόντων ή υπηρεσιών αναφορικά με τις οποίες οι συνθήκες ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς και δύναται να διακριθούν από άλλες γειτονικές περιοχές.

Επί τη βάση αυτή, η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι η σχετική γεωγραφική αγορά για την παροχή λιανικών κλήσεων, είναι εθνική στο εύρος της και συνίσταται σε ολόκληρη την Ελληνική επικράτεια. Η ως άνω θέση βασίζεται κυρίως στο γεγονός ότι ο ΟΤΕ παρέχει τις υπηρεσίες του μέσα στην ως άνω σχετική αγορά σε εθνική βάση, και με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις. Για την περίπτωση όπου άλλες υπηρεσίες δύνανται να παρέχονται από άλλους παρόχους σε κλίμακα μικρότερη της εθνικής, οι ως άνω υπηρεσίες ανταγωνίζονται τις υπηρεσίες του ΟΤΕ σε εθνικό κλίμακα.

Συμπέρασμα

Η ΕΕΤΤ διαμόρφωσε την αρχική άποψη ότι υπάρχει μια εθνική γεωγραφική αγορά στην Ελλάδα για υπηρεσίες λιανικών φωνητικών κλήσεων η οποία καλύπτει όλη την Ελληνική επικράτεια.

2.14. Γενικά Συμπεράσματα

Η ΕΕΤΤ εξέτασε ένα ευρύ πλέγμα παραγόντων κατά τον ορισμό των αγορών λιανικών κλήσεων. Ειδικότερα, εξέτασε:

- Εάν η σταθερή πρόσβαση και οι υπηρεσίες τηλεφωνικών κλήσεων ανήκουν σε χωριστές σχετικές αγορές
- Εάν οι σταθερές και κινητές υπηρεσίες ανήκουν σε ξεχωριστές αγορές
- Εάν οι αστικές και υπεραστικές κλήσεις (σε γεωγραφικούς αριθμούς) ανήκουν σε ξεχωριστές αγορές προϊόντων
- Εάν οι σταθερές κλήσεις σε κινητούς αριθμούς εμπίπτουν σε ξεχωριστές αγορές;
- Εάν οι σταθερές κλήσεις σε μη γεωγραφικούς σταθερούς αριθμούς (περιλαμβανομένων των κλήσεων προς αριθμούς που χρησιμοποιούνται για υπηρεσίες Internet) εμπίπτουν σε ξεχωριστές αγορές
- Εάν οι κλήσεις φωνητικής τηλεφωνίας μέσω VoIP ανήκουν σε ξεχωριστή σχετική αγορά προϊόντων
- Εάν οι διεθνείς κλήσεις ανήκουν σε ξεχωριστή σχετική αγορά προϊόντων

- Εάν υπάρχουν χωριστές αγορές για οικιακούς και μη οικιακούς χρήστες, και
- Το γεωγραφικό εύρος των σχετικών αγορών.

Η ΕΕΤΤ εξέτασε εάν παράγοντες από πλευράς προσφοράς και ζήτησης υποδεικνύουν ότι η οι υπηρεσίες πρόσβασης και κλήσεων ανήκουν σε ξεχωριστές αγορές. Συμπεραίνοντας ότι οι υπηρεσίες πρόσβασης και κλήσεων είναι λειτουργικά διαφορετικές, η ΕΕΤΤ σημείωσε την σχετική φύση της ζήτησης για τις υπηρεσίες πρόσβασης. Η ΕΕΤΤ κατέληξε στο αρχικό συμπέρασμα ότι οι υπηρεσίες πρόσβασης και κλήσεων ανήκουν σε διακριτές αγορές.

Η ΕΕΤΤ εξέτασε περαιτέρω εάν οι κλήσεις από σταθερό και οι κλήσεις από κινητό ανήκουν σε διαφορετικές αγορές. Κατά την ανάλυσή της, η ΕΕΤΤ έλαβε υπόψη της πελάτες που έχουν τόσο σταθερή όσο και κινητή σύνδεση (που μπορούν να κάνουν και τους δύο τύπους κλήσεων) και πελάτες χωρίς σταθερή σύνδεση (που μπορούν να κάνουν μόνο κλήσεις από κινητό). Έχοντας σημειώσει την πιθανότητα για μονόπλευρη υποκατάσταση μεταξύ υπηρεσιών κλήσεων από σταθερό και από κινητό, η ΕΕΤΤ εξέτασε το βαθμό στον οποίο λειτουργικές διαφορές (συμπεριλαμβανομένων ποιοτικών) επιδρούν στην ως άνω υποκατάσταση. Για αυτό το σκοπό παρακολούθησε τους όγκους κίνησης τα τελευταία χρόνια τόσο των σταθερών όσο και των κινητών εκκινουμένων κλήσεων (σε διάφορους τύπους καλούμενων μερών). Τα στοιχεία αυτά φαίνεται να αντικατοπτρίζουν συνολική αύξηση στον τομέα και όχι τόσο υποκατάσταση μεταξύ σταθερών και κινητών. Επιπλέον με εξαίρεση ορισμένους μεγάλους χρήστες κινητών (όταν κάνουν εθνικές κλήσεις) είναι πάντα φθηνότερο να καλεί κάποιος (είτε σταθερά είτε κινητά) από έναν σταθερό αριθμό. Η ΕΕΤΤ δεν διέγινε παράγοντες από πλευράς προσφοράς που να υποδεικνύουν την επέκταση της σχετικής αγοράς ώστε να περιλαμβάνει κλήσεις από κινητό.

Κατά την ανάλυσή της όπου προσδιόρισε διαφορετικές αγορές για αστικές και εθνικές κλήσεις, η ΕΕΤΤ υιοθέτησε την αρχική άποψη ότι οι εν λόγω τύποι κλήσεων δεν θεωρούνται ως υποκατάστατα από τους πελάτες. Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι οι τοπικές και υπεραστικές σταθερές κλήσεις ανήκουν σε χωριστές σχετικές αγορές προϊόντων.

Η ΕΕΤΤ κατέληξε στο αρχικό συμπέρασμα ότι οι κλήσεις σε μη γεωγραφικούς αριθμούς και οι υπεραστικές κλήσεις εμπίπτουν στην ίδια σχετική αγορά. Ενώ οι σταθερές κλήσεις σε μη γεωγραφικούς αριθμούς δεν είναι λειτουργικά υποκατάστατα, τα στοιχεία της

αγοράς που έχει στην κατοχή της η EETT τείνουν να επιβεβαιώνουν ότι οι πελάτες θεωρούν αυτές τις κλήσεις (μαζί με τις κλήσεις σε κινητά) να εμπίπτουν σε μια ευρύτερη ομάδα σταθερών εκκινούντων κλήσεων που οι πελάτες αποκτούν από έναν πάροχο.

Η EETT θεωρεί ότι οι κλήσεις μέσω VoIP δεν ανήκουν σε ξεχωριστή αγορά, αναγνωρίζοντας τις λειτουργικές διαφοροποιήσεις ανάμεσα σε VoIP κλήσεις και κλήσεις μέσω της κλασσικής τηλεφωνίας καθώς επίσης και το εμβρυακό στάδιο του συγκεκριμένου τύπου υπηρεσίας. Σε κάθε περίπτωση η EETT θα παρακολουθεί τις εξελίξεις στην αγορά και αν είναι απαραίτητο θα μεταβάλλει τον ορισμό της σε μελλοντική ανάλυση.

Η εξέταση από την EETT των υπηρεσιών διεθνών κλήσεων επιβεβαίωσε ότι οι εν λόγω κλήσεις δεν αποτελούν υποκατάστατα των υπηρεσιών εθνικών κλήσεων. Τα στοιχεία που είχε στη διάθεσή της η EETT υπέδειξαν ότι οι πελάτες επιλέγουν τον πάροχο τους για διεθνείς κλήσεις επί τη βάση της τιμολόγησης των προορισμών εκείνων που χρησιμοποιούν περισσότερο. Επιπλέον, η EETT κατάληξε ότι από πλευράς υποκατάστασης προσφοράς, οι πάροχοι σε συγκεκριμένες οδούς αποκτούν τα απαραίτητα προϊόντα που θα τους επέτρεπαν να μεταστραφούν στην παροχή άλλων οδών. Ως εκ τούτου, η EETT θεωρεί ότι υπάρχει μια ενιαία αγορά για διεθνείς κλήσεις στην Ελλάδα.

Επιπλέον η EETT εξέτασε κατά πόσο υφίστανται διαφορετικές αγορές για οικιακούς και μη οικιακούς χρήστες. Σε γενικές γραμμές, η EETT θεωρεί ότι οι δυναμικές από πλευράς ζήτησης που παρουσιάζονται στην αγορά, δεν παρέχουν σαφή και ασφαλή κριτήρια στην EETT για τον διαχωρισμό ανάμεσα σε οικιακούς και μη οικιακούς χρήστες, ούτε για τον χαρακτηρισμό ενός πελάτη ως οικιακού ή μη οικιακού και ως εκ τούτου δεν υποδεικνύουν τον ορισμό χωριστών σχετικών αγορών για υπηρεσίες σταθερής φωνητικής τηλεφωνίας ανάλογα με το εάν αυτές αποκτώνται από οικιακούς ή μη-οικιακούς χρήστες. Ωστόσο η EETT θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί τις εξελίξεις των δυναμικών της ζήτησης κατά τη διάρκεια του χρονικού ορίζοντα που καλύπτει η παρούσα εξέταση.

Τέλος, η EETT υιοθέτησε την άποψη ότι υπάρχει μία ξεχωριστή εθνική αγορά για κάθε σχετική αγορά προϊόντων. Αυτή η άποψη βασίζεται κυρίως στο γεγονός ότι ο ΟΤΕ παρέχει τις υπηρεσίες του σε εθνική βάση, και με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις.

3. Ανάλυση Αγοράς

3.1. Ιστορικό

Έχοντας πρώτα ορίσει τις σχετικές αγορές (βλέπε Ενότητα 2), η ΕΕΤΤ καλείται να προβεί σε ανάλυση σχετικά με το εάν οι σχετικές αγορές είναι επαρκώς ανταγωνιστικές με αναφορά στο εάν κάποια επιχείρηση ή επιχειρήσεις θεωρούνται ότι κατέχουν ΣΙΑ στις αγορές αυτές. Στο σημείο 27 του Προοιμίου της *Οδηγίας Πλαίσιο* αναφέρεται ότι η σχετική αγορά δεν είναι επαρκώς ανταγωνιστική “*όταν υπάρχουν μία ή περισσότερες επιχειρήσεις με σημαντική ισχύ στην αγορά*”. Το Άρθρο 14 της *Οδηγίας Πλαίσιο*, που αντανακλά τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του Πρωτοδικείου, αναφέρει ότι:

“Μια επιχείρηση θεωρείται ότι κατέχει σημαντική ισχύ στην αγορά εφόσον, είτε ατομικά είτε σε συνεργασία με άλλες επιχειρήσεις, ευρίσκεται σε θέση ισοδύναμη προς δεσπόζουσα θέση, ήτοι σε θέση οικονομικής ισχύος που της επιτρέπει να συμπεριφέρεται, σε σημαντικό βαθμό, ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές, τους πελάτες και, τελικά, τους καταναλωτές”.

Επιπλέον, στις περιπτώσεις εκείνες όπου μια επιχείρηση έχει σημαντική ισχύ σε μια συγκεκριμένη αγορά, δύναται να θεωρηθεί ως έχουσα σημαντική ισχύ σε μια στενά συνδεδεμένη αγορά, εάν οι δεσμοί μεταξύ των δύο αγορών είναι τέτοιοι ώστε να είναι δυνατή η επέκταση της ισχύος που κατέχει η επιχείρηση στην πρώτη αγορά στην συνδεδεμένη αγορά με αποτέλεσμα την ενδυνάμωση της ισχύος της εν λόγω επιχείρησης στην αγορά.³⁵

Σύμφωνα με την Οδηγία Πλαίσιο, η ΕΕΤΤ καλείται να αξιολογήσει τη ΣΙΑ σύμφωνα με το Κοινοτικό δίκαιο και να λάβει υπόψη «στο μέγιστο δυνατό βαθμό» τις Κατευθυντήριες Γραμμές για τη ΣΙΑ.³⁶ Τα κριτήρια που θεωρούνται σημαντικά στο ζήτημα της ΣΙΑ στην παροχή σταθερών λιανικών κλήσεων αναλύονται κατωτέρω, και συμπεριλαμβάνουν:

³⁵ Οδηγία Πλαίσιο, άρθρο 14(3).

³⁶ Οδηγία Πλαίσιο, άρθρο 16(1).

- Τη σχετική ισχύ του ΟΤΕ στην αγορά με αναφορά στο μερίδιο αγοράς, τόσο σε σχέση με άλλους παρόχους όσο και εν όψει της εξέλιξης της αγοράς
- Την πιθανότητα ύπαρξης δυνητικού ανταγωνισμού ικανού να ασκήσει ανταγωνιστική πίεση στον ΟΤΕ, ιδίως εν όψει των φραγμών εισόδου, των φραγμών μεταστροφής και των φραγμών επέκτασης, και
- Την έλλειψη αντισταθμιστικής αγοραστικής δύναμης των πελατών.

3.2. Η δομή της Αγοράς

Όπως αναφέρθηκε στην Ενότητα 2 της παρούσας διαβούλευσης, οι λιανικές σταθερές κλήσεις δύνανται να παρέχονται με έναν από τους κάτωθι δύο τρόπους:

- Από έναν πάροχο πρόσβασης ο οποίος χρησιμοποιεί το δικό του δίκτυο για να μεταδώσει τις κλήσεις. Στην Ελλάδα, ο ΟΤΕ αποτελεί μακράν τον μεγαλύτερο πάροχο σε αυτό το μέρος της αγοράς. Υπάρχει πολύ περιορισμένη ανάπτυξη εναλλακτικών υποδομών στην Ελλάδα, πέραν αυτών των παρόχων κινητής.³⁷
- Από έναν έμμεσο πάροχο πρόσβασης, ειδικότερα από έναν πάροχο επιλογής ή προεπιλογής φορέα, ο οποίος πωλεί κλήσεις στον πελάτη ή σε κάποιον λιανέμπορο. Ο πελάτης, δύναται να επιλέξει να αγοράσει αστικές κλήσεις, εθνικές κλήσεις (συμπεριλαμβανομένων των κλήσεων σε κινητά και σε άλλους μη γεωγραφικούς αριθμούς) και/ή διεθνείς κλήσεις από τον εναλλακτικό πάροχο ή να τις αγοράσει ανά κλήση.³⁸

³⁷ Βλέπε σχετική συζήτηση στη διαβούλευση σχετικά με τις αγορές λιανικής πρόσβασης. Επί του παρόντος υπάρχουν 24 αδειοδοτημένοι σταθεροί πάροχοι φωνητικής τηλεφωνίας που παρέχουν υπηρεσίες εκ των οποίων 13 προσφέρουν εμπορικά υπηρεσίες σταθερής φωνητικής τηλεφωνίας μέσω μισθωμένων ή αυτοπαρεχόμενων δικτύων.

³⁸ Δώδεκα (12) εναλλακτικοί πάροχοι παρέχουν τις λιανικές υπηρεσίες φωνής τους μέσω προεπιλογής φορέα.

3.3.Μερίδια Αγοράς

Ο υπολογισμός των μεριδίων αγοράς αποτελεί ένα πολύ σημαντικό κριτήριο στα πλαίσια της εκτίμησης του εάν υφίσταται ΣΙΑ - δεσπόζουσα θέση. Τα υψηλά μερίδια αγοράς χρησιμοποιούνται συχνά ως τεκμήριο αγοραστικής ισχύος. Αν και τα υψηλά μερίδια αγοράς δεν αρκούν θεωρητικώς από μόνα τους για να θεμελιώσουν την ύπαρξη ΣΙΑ (δεσπόζουσας θέσης), είναι απίθανο μια επιχείρηση η οποία δεν κατέχει ένα σημαντικό μερίδιο αγοράς στην σχετική αγορά να βρίσκεται σε δεσπόζουσα θέση - ΣΙΑ.

Όπως υπογραμμίζεται στις ‘Κατευθυντήριες Γραμμές’ της Επιτροπής για την ύπαρξη ΣΙΑ, πολύ υψηλά μερίδια αγοράς άνω του 50% στην σχετική αγορά – εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις - συνιστούν ένδειξη ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης.³⁹ Ωστόσο οι ‘Κατευθυντήριες Γραμμές’ τονίζουν επίσης ότι η ύπαρξη ΣΙΑ δεν δύναται να θεμελιωθεί μόνο επί τη βάσει υψηλών μεριδίων αγοράς και οι ρυθμιστικές αρχές οφείλουν να διεξάγουν ανάλυση του συνόλου των οικονομικών χαρακτηριστικών της σχετικής αγοράς προτού καταλήξουν στο συμπέρασμα αναφορικά με την ύπαρξη ΣΙΑ.⁴⁰

Ο καθορισμός των μεριδίων αγοράς εξαρτάται από τον ακριβή ορισμό αγοράς που υιοθετείται. Όπως σημειώθηκε στην Ενότητα 2 της παρούσας διαβούλευσης, οι σχετικές αγορές, είναι αυτές των δημόσια διαθέσιμων τηλεφωνικών υπηρεσιών που παρέχονται σε σταθερή θέση στην Ελλάδα. Ειδικότερα:

Αγορές αστικών και εθνικών κλήσεων

- Αστικές κλήσεις που παρέχονται σε οικιακούς πελάτες και μη οικιακούς πελάτες
- Εθνικές κλήσεις που παρέχονται σε οικιακούς πελάτες και μη οικιακούς πελάτες (συμπεριλαμβανομένων: των υπεραστικών κλήσεων, των κλήσεων από σταθερό προς κινητό, των κλήσεων σε παρόχους υπηρεσιών, όπου οι

39 Κατευθυντήριες Γραμμές, παράγραφος 75.

40 Κατευθυντήριες Γραμμές, παράγραφος 78.

τελευταίες εμπεριέχουν και τις κλήσεις dial-up προς το Internet μέσω της υπηρεσίας του ΕΠΑΚ/ΠΕΑΚ)

Αγορά Διεθνών κλήσεων

- Διεθνείς κλήσεις που παρέχονται σε οικιακούς χρήστες και μη οικιακούς χρήστες.

Αγορές Αστικών και Εθνικών κλήσεων

Βάσει του εξερχόμενου όγκου, το μερίδιο αγοράς του ΟΤΕ για το Η1 2005 ανέρχεται στο 73,76 % στην αγορά αστικών κλήσεων και στο 90,35% στην αγορά εθνικών κλήσεων (περιλαμβανομένων: των υπεραστικών κλήσεων, των κλήσεων από σταθερό προς κινητό, των κλήσεων σε παρόχους υπηρεσιών, όπου οι τελευταίες εμπεριέχουν και τις κλήσεις dial-up προς το Internet μέσω της υπηρεσίας του ΕΠΑΚ-ΠΕΑΚ, τις κλήσεις μεριζόμενου κόστους 801, τις κλήσεις ατελούς χρέωσης 800, τις κλήσεις σε υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας και τις κλήσεις σε σύντομους κωδικούς).

Η διαχρονική εξέλιξη αυτών των μεριδίων του ΟΤΕ παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα.

	Μερίδιο ΟΤΕ στην αγορά αστικών κλήσεων εξερχόμενου όγκου – βλ. Σημείωση α	Μερίδιο ΟΤΕ στην αγορά εθνικών κλήσεων, βάσει του εξερχόμενου όγκου – βλ. Σημείωση β
2002	98,92%	98,83%
2003	87,06%	94,52%
2004	78,03%	91,83%
Η1 2005	73,76%	90,35%
Σημειώσεις:		
α. Έως και το 2003, η κίνηση του ΟΤΕ που λήφθηκε υπόψη περιλαμβάνει επιπρόσθετα τις (τοπικές) κλήσεις μεριζόμενης χρέωσης και freephone.		
β. Εδώ περιλαμβάνονται: υπεραστικές, κλήσεις από σταθερό προς κινητό, κλήσεις σε παρόχους υπηρεσιών, όπου οι τελευταίες εμπεριέχουν τις κλήσεις dial-up προς το Internet μέσω της υπηρεσίας του ΕΠΑΚ-ΠΕΑΚ, τις κλήσεις μεριζόμενου κόστους 801, τις κλήσεις ατελούς χρέωσης 800, τις κλήσεις σε υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας και τις κλήσεις σε σύντομους κωδικούς. Σημειώνεται ότι έως και το 2003, η κίνηση του ΟΤΕ που λήφθηκε υπόψη δεν περιλαμβάνει τις (τοπικές) κλήσεις μεριζόμενης χρέωσης και freephone.		

Αγορές Διεθνών κλήσεων

Βάσει του εξερχόμενου όγκου (συμπεριλαμβανομένων κλήσεων με χρήση προπληρωμένων καρτών), το μερίδιο του ΟΤΕ στην αγορά διεθνών κλήσεων, εκτιμάται για το Η1 2005 στο 49,58%. Στην αγορά διεθνών κλήσεων τα αποτελέσματα της επιλογής και προεπιλογής φορέα φαίνεται να έγιναν περισσότερο αισθητά από ότι στις υπόλοιπες αγορές των δημόσια διαθέσιμων τηλεφωνικών υπηρεσιών που παρέχονται σε σταθερή θέση, καθότι το μερίδιο αγοράς του ΟΤΕ για τις αγορές αυτές έχει υποστεί την μεγαλύτερη μείωση συγκριτικά με τα μερίδιά του στις υπόλοιπες αγορές. Το επίπεδο του μεριδίου αγοράς ωστόσο υποδηλώνει ξεκάθαρα ‘δεσπόζουσα θέση’ ελλείψει πειστικών αποδείξεων από άλλους παράγοντες ότι η αγορά υπόκειται σε ανταγωνισμό. Η διαχρονική εξέλιξη του μεριδίου αγοράς παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα.

	Μερίδιο ΟΤΕ στην αγορά διεθνών κλήσεων, βάσει του εξερχόμενου όγκου (συμπεριλαμβανομένων κλήσεων μέσω χρήσης προπληρωμένων καρτών)
2002	93,27%
2003	72,99%
2004	57,89%
Η1 2005	49,58%

3.4. Δυνητικός Ανταγωνισμός και Φραγμοί Εισόδου και Επέκτασης

Παρά την ύπαρξη πολύ υψηλών μεριδίων αγοράς, όπως συμβαίνει στην περίπτωση του ΟΤΕ για κάθε μία από τις σχετικές αγορές, μπορεί θεωρητικά να υπάρξει ανταγωνιστικός περιορισμός εάν είναι εφικτή σημαντική είσοδος στην αγορά. Συνεπώς, η απειλή εισόδου στην αγορά, είτε μακροπρόθεσμα είτε βραχυπρόθεσμα, είναι ένας από τους βασικούς ανταγωνιστικούς περιορισμούς για τους κοινοποιημένους φορείς, τουλάχιστον όταν η είσοδος είναι πιθανή (και όχι υποθετική), έγκαιρη και σημαντική. Η απειλή εισόδου μειώνεται από την ύπαρξη φραγμών εισόδου.

Δυνητικός Ανταγωνισμός/Φραγμοί Εισόδου

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι παραμένουν φραγμοί εισόδου στις αγορές των σταθερών λιανικών κλήσεων. Ενώ είναι δυνατόν να εισέλθει κάποιος στην αγορά χωρίς να προβεί σε σημαντικές επενδύσεις σε υποδομή, απαιτούνται επενδύσεις για τις πωλήσεις, για την προώθηση των προϊόντων και την τιμολόγησή τους, για την εξυπηρέτηση πελατών κοκ. Επιπροσθέτως, η σχέση που έχει δημιουργηθεί μεταξύ του πελάτη και του παρόχου που του παρέχει δίκτυο, δίνει τη δυνατότητα και τα μέσα στον τελευταίο να ‘ανακτήσει’ τους όποιους πελάτες αποχωρήσουν από αυτόν.⁴¹ Η πιθανότητα να φύγουν οι πελάτες γρήγορα από κάποιον νεοεισερχόμενο αυξάνει περαιτέρω το κόστος του καθότι επιβάλλει την συνεχή ‘υπεράσπιση’ των πελατών του.

Σε ορισμένα άλλα Κράτη Μέλη, οι (Εθνικές Ρυθμιστικές Αρχές – ΕΡΑ) επεδίωξαν να μειώσουν τους φραγμούς εισόδου που υφίστανται λόγω της μόνιμης σχέσης ‘πρόσβασης’ του δεσπόζοντος φορέα εκμετάλλευσης με τους πελάτες του, καθιστώντας υποχρεωτική τη Χονδρική Εκμίσθωση Γραμμών (WLR), μέσω της οποίας ένας πάροχος κλήσεων δύναται να παρέχει στους πελάτες του ένα πακέτο κλήσεων και πρόσβασης. Συχνά, το ως άνω ρυθμιστικό μέτρο επιβλήθηκε στα πλαίσια της εξέτασης της αγοράς χονδρικής εκκίνησης κλήσεων. Οι ΕΡΑ θεωρούν ότι οι ως άνω προσφορές WLR παρέχουν όχι μόνο τη δυνατότητα επιλογής ενιαίας τιμολόγησης αλλά επιτρέπουν επίσης στον πάροχο κλήσεων να συνδυάζει διάφορες ελαστικές τιμολογιακές δομές και δέσμες πρόσβασης/κλήσεων. Η ΕΕΤΤ πρότεινε

⁴¹ Βλέπε επίσης συζήτηση στην 11^η Έκθεση όπου αναλύεται η αρνητική επίδραση της πολιτικής ‘επανάκτησης πελατώ’..

επίσης την ως άνω ρυθμιστική υποχρέωση στα πλαίσια της εξέτασης της αγοράς για τις αγορές λιανικής πρόσβασης, αν και η εν λόγω υποχρέωση είναι το ίδιο κατάλληλη και για τη χονδρική εκκίνηση κλήσεων. Όπως υποδεικνύουν τα ανωτέρω, η WLR δύναται να θεωρηθεί είτε ως μια υπηρεσία απαραίτητη για τη διευκόλυνση της παροχής λιανικής πρόσβασης από έναν πάροχο υπηρεσιών που δεν έχει τεχνικό έλεγχο της σύνδεσης πρόσβασης, ή ως μια υπηρεσία που αποτελεί το χαμηλότερο σκαλοπάτι στην σκάλα των επενδύσεων χονδρικής πρόσβασης.

Επιπροσθέτως, ο ΟΤΕ έχει πλεονεκτήματα κόστους έναντι των νεοεισερχόμενων λόγω των οικονομιών κλίμακος και σκοπού που πηγάζουν από τα κοινά στοιχεία και προϊόντα για την παροχή των διαφόρων υπηρεσιών. Οι οικονομίες σκοπού σχετίζονται με την ύπαρξη μιας ευρείας γκάμας υπηρεσιών με κοινά κόστη καθώς ο πάροχος δύναται να ανακτήσει τα κοινά κόστη από την κάθε υπηρεσία. Οι οικονομίες κλίμακος σχετίζονται με την ύπαρξη μεγαλύτερων όγκων για την κάθε υπηρεσία καθώς το κόστος για την παροχή μιας μονάδας μειώνεται δεδομένου ότι ο πάροχος δύναται να μοιράσει τα κόστη ανάμεσα σε περισσότερες μονάδες.

Η ΕΕΤΤ σημειώνει ότι η επίδραση των αποτελεσμάτων των οικονομιών κλίμακος και σκοπού, αν και σημαντική, είναι σχετικά πιο περιορισμένη στις αγορές κλήσεων από ότι στις αγορές πρόσβασης. Αυτό οφείλεται στο ότι ο εναλλακτικός πάροχος δύναται να χρησιμοποιήσει το δίκτυο του δεσπόζοντος φορέα εκμετάλλευσης χωρίς να χρειάζεται να υποστεί τα κόστη επένδυσης που συνδέονται με νέες υποδομές. Ωστόσο, η ΕΕΤΤ τονίζει επίσης ότι οι εναλλακτικοί πάροχοι κατάφεραν να αυξήσουν τα μερίδια αγοράς τους στις αγορές κλήσεων συνεπεία των ρυθμιστικών υποχρεώσεων που τους επέτρεψαν να αποκτούν τα σχετικά προϊόντα χονδρικής σε κοστοστρεφείς τιμές.

Τονίζεται ότι οι φραγμοί εισόδου πιθανόν να ήταν πολύ χαμηλότεροι εάν ο ΟΤΕ υλοποιούσε πλήρως και συμμορφωνόταν με τις κανονιστικές υποχρεώσεις που επιβάλλονται σε επίπεδο χονδρικής. Προς το παρόν οι φραγμοί εισόδου θεωρούνται επαρκώς υψηλοί ώστε να υποστηρίζεται το συμπέρασμα περί ΣΙΑ του ΟΤΕ δεδομένου ότι:

- ο ΟΤΕ δεν συμμορφώνεται επαρκώς με τις υποχρεώσεις του στις χονδρικές αγορές Διασύνδεσης (αγορές υπ. Αριθ. 8-9-10 της σχετικής Σύστασης), και για την παροχή ΑΠΤΒ και
- η Χονδρική Εκμίσθωση Γραμμών δεν εφαρμόζεται επί του παρόντος.

Δεδομένου ότι σημαντικές κανονιστικές υποχρεώσεις στο επίπεδο χονδρικής, πρόκειται να εφαρμοσθούν υπό το νέο καθεστώς, θα απαιτηθεί τουλάχιστον η πάροδος του χρονικού διαστήματος για το οποίο γίνεται η παρούσα ανάλυση προκειμένου να υπάρξει κάποια επίδραση στον ανταγωνισμό στο επίπεδο λιανικής.

Στην περίπτωση που εφαρμοσθούν αποτελεσματικά οι υποχρεώσεις που αφορούν την επιλογή και προεπιλογή φορέα, τη διασύνδεση, την ΑΠΤΒ καθώς και την Χονδρική Εκμίσθωση Γραμμών, η ΣΙΑ του ΟΤΕ μπορεί να εκλείψει.

Φραγμοί Μετακίνησης

Οι χαμηλοί φραγμοί μετακίνησης παρέχουν μια βάση επί της οποίας δύναται να αντικρουστεί το τεκμήριο δεσπόζουσας θέσης επί τη βάσει μεριδίων αγοράς. Επί τη βάσει στοιχείων που έχει συγκεντρώσει η ΕΕΤΤ φαίνεται ότι η ενημέρωση των πελατών αναφορικά με τη δυνατότητα εναλλακτικών κλήσεων χρησιμοποιώντας εναλλακτικούς παρόχους αυξάνεται, αλλά δεν έχει φτάσει να αγγίζει την πλειοψηφία στην αγορά των τελικών χρηστών. Επιπλέον, όπως συζητήθηκε στην Ενότητα 3.3 ανωτέρω, φαίνεται ότι οι διαφορές που παρατηρούνταν στο παρελθόν αναφορικά με την επιθυμία των τελικών χρηστών να αποκτήσουν επιλογή/προεπιλογή για διαφορετικά είδη κλήσεων, έχουν εξαφανιστεί με τον καιρό.

Δεδομένου ότι η τιμή εξακολουθεί να αποτελεί τον παράγοντα που καθορίζει τις επιλογές των πελατών αναφορικά με την απόφασή τους να αλλάξουν παρόχο κλήσεων⁴², είναι πιθανόν ότι ένας νεοεισερχόμενος θα πρέπει να προσφέρει σημαντικές εκπτώσεις ή πολύ διαφοροποιημένες υπηρεσίες προκειμένου να ωθήσει τους πελάτες να μετακινηθούν σε

⁴² Σύμφωνα με την έρευνα καταναλωτών της ΕΕΤΤ που διεξήχθη τον Ιούλιο του 2005, οι ‘χαμηλές χρεώσεις’ θεωρούνται ως ο σημαντικότερος παράγοντας από τους καταναλωτές με σταθερή σύνδεση στο σπίτι τους.

αυτόν. Η πρώτη στρατηγική ωστόσο είναι δύσκολη δεδομένου ότι ο νεοεισερχόμενος εξαρτάται από τα χονδρικά προϊόντα του πρώην δεσπόζοντα φορέα εκμετάλλευσης προκειμένου να παρέχει τα λιανικά προϊόντα του. Επιπροσθέτως, η επικέντρωση των εναλλακτικών παρόχων σε ανταγωνισμό επί τη βάση των τιμών έχει αρνητικές επιπτώσεις στη ικανότητά τους να αποκομίσουν σημαντικά έσοδα που θα τους επιτρέψουν να καλύψουν το κόστος εισόδου τους και να χρηματοδοτήσουν την αρχική υπηρεσία ή επιπλέον καινοτόμες υπηρεσίες ανά πελάτη ή την παροχή επιπρόσθετων υπηρεσιών.

3.5. Έλλειψη Αντισταθμιστικής Αγοραστικής Ισχύος

Εάν ένας πάροχος ασκεί πρακτικές που συνιστούν πιθανή εκμετάλλευση της αγοραστικής του ισχύος, οι πελάτες τους μπορεί να έχουν τη δυνατότητα να ασκήσουν αντισταθμιστική αγοραστική ισχύ έναντι των πρακτικών αυτών. Όταν οι αγοραστές είναι μεγάλοι και ισχυροί, μπορεί να έχουν τη δυνατότητα να αντιδράσουν αποτελεσματικά σε μια απόπειρα αύξησης των τιμών από τους πωλητές. Η ΕΕΤΤ εξέτασε την πιθανότητα και/ή την ύπαρξη τέτοιας αντισταθμιστικής αγοραστικής ισχύος αλλά κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η αντισταθμιστική αγοραστική ισχύς μπορεί να υπάρχει μόνο όπου οι μεγάλοι πελάτες έχουν τη δυνατότητα (εντός εύλογου χρόνου) να στραφούν σε αξιόπιστες εναλλακτικές (π.χ. να μην αγοράζουν καθόλου ή να αλλάξουν προμηθευτή) ως αντίδραση σε μια αύξηση τιμών ή απειλούμενη αύξηση τιμών.

Η ΕΕΤΤ δεν διαπίστωσε ενδείξεις αντισταθμιστικής αγοραστικής ισχύος σε οποιαδήποτε εκ των αγορών λιανικών σταθερών φωνητικών κλήσεων για την παροχή αστικών, εθνικών και διεθνών κλήσεων. Οι υπηρεσίες φωνητικής τηλεφωνίας είναι σε μεγάλο βαθμό ομοιογενείς και υπάρχει περιορισμένο πεδίο για καινοτομίες από πλευράς προϊόντων και υπηρεσιών.

Ως εκ τούτου, οι διαπραγματεύσεις επικεντρώνονται αποκλειστικά στη τιμή. Σε αυτό το πλαίσιο, το γεγονός ότι υπάρχει περιορισμένη εναλλακτική υποδομή στην Ελλάδα σημαίνει ότι οι αξιόπιστοι εναλλακτικοί προμηθευτές στους οποίους δύνανται να σκεφτούν να μεταπηδήσουν οι πελάτες, πρέπει να αποκτήσουν χονδρικά προϊόντα από τον ΟΤΕ

προκειμένου να παρέχουν υπηρεσίες φωνητικής τηλεφωνίας. Η επιλογή και η προεπιλογή φορέα επιτρέπουν στους πελάτες να αποκτήσουν λιανικές υπηρεσίες από τους εναλλακτικούς παρόχους. Ωστόσο δεν έχουν επίδραση στο βαθμό στον οποίο οι εναλλακτικοί πάροχοι εξαρτώνται από τα χονδρικά προϊόντα του ΟΤΕ προκειμένου να μπορούν να παρέχουν τις εν λόγω υπηρεσίες.

Αυτή η εξάρτηση έχει επίδραση στην ικανότητα των πελατών να απειλήσουν πειστικά να μεταπηδήσουν σε εναλλακτικούς παρόχους, καθότι ο ΟΤΕ μπορεί να επηρεάσει τόσο το είδος όσο και την ποιότητα των χονδρικών υπηρεσιών που είναι διαθέσιμες στους εναλλακτικούς παρόχους και μέσω της χονδρικής τιμολόγησης μπορεί να περιορίσει τα λιανικά τους περιθώρια.

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι υπάρχουν περιορισμένες ενδείξεις ότι ασκείται αντισταθμιστική αγοραστική δύναμη.

3.6. Αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές

Μια σειρά καταγγελιών που έχουν υποβληθεί ενώπιον της ΕΕΤΤ αναφορικά με αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές του ΟΤΕ στην παροχή σταθερών τηλεφωνικών υπηρεσιών και συναφών υπηρεσιών, καθώς και οι συναφείς ακροάσεις που έχουν διεξαχθεί από την ΕΕΤΤ, υποδεικνύουν ότι ο ΟΤΕ είναι σε θέση να χρησιμοποιεί τη δεσπόζουσα θέση του παρά την ύπαρξη διαφόρων υποχρεώσεων που του έχουν επιβληθεί επί τη βάση του προηγούμενου καθεστώτος. Ειδικότερα οι Πάροχοι κατήγγειλαν στην ΕΕΤΤ ότι ο ΟΤΕ προβαίνει σε:

- Παράνομη χρήση και αξιοποίηση προσωπικών δεδομένων/ στοιχείων συνδρομητών, τα οποία ο ΟΤΕ Α.Ε. έχει συλλέξει λόγω της υποβολής σε αυτόν αιτήσεων ενεργοποίησης της υπηρεσίας Προεπιλογής φορέα, στα πλαίσια επανακτητικής εκστρατείας-καμπάνιας (win back campaign) κατά παράβαση διατάξεων του ΥΠΔ 2003 (ΑΠ ΕΕΤΤ 278/64/15-4-2003, ΦΕΚ 457/Β/2003). Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς των εταιρειών, ο ΟΤΕ Α.Ε., κατά παράβαση της κείμενης νομοθεσίας, κάνει χρήση των στοιχείων που γνωρίζει από τη μεταξύ τους διασύνδεση, ενώ αντίθετα θα έπρεπε να μεριμνά ώστε να

μην υφίσταται καμία επικοινωνία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ τμημάτων χονδρικής και λιανικής του που διαχειρίζονται πληροφορίες σχετικά με την ταυτότητα συνδρομητών εναλλακτικών παρόχων.

- Στοχευμένη προσέγγιση συνδρομητών των Εταιρειών με χρήση προνομιακών πληροφοριών,
- Παραπλανητική πληροφόρηση συνδρομητών των Εταιρειών σχετικά αφενός με τις ισχύουσες διαφορές τιμολογίων τους και του ΟΤΕ και αφετέρου με την αξιοπιστία τους στην αγορά των τηλεπικοινωνιών.
- Παραβίαση της προβλεπόμενης διαδικασίας ενεργοποίησης και κατάργησης της υπηρεσίας προεπιλογής φορέα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό Εισαγωγής της Προεπιλογής Φορέα, όπως ίσχυε κατά την ημερομηνία διεξαγωγής της εν λόγω ακρόασης⁴³, το Υπόδειγμα Προσφοράς Διασύνδεσης του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών της Ελλάδος για το έτος 2003 και σχετικό προσάρτημα σε αυτό σχετικά με την παροχή της Προεπιλογής Φορέα⁴⁴. Συγκεκριμένα, οι εταιρείες κατήγγειλαν ότι ο ΟΤΕ, κατά παράβαση της προβλεπόμενης στον Κανονισμό Προεπιλογής Φορέα διαδικασίας, προβαίνει σε

- ο α) άρνηση ενεργοποίησης νέων αιτήσεων Προεπιλογής Φορέα, μετά από διενέργεια «ελέγχου βουλήσεως» του συνδρομητή, στο πλαίσιο σχετικής ανακοίνωσης του ΟΤΕ περί πραγματοποίησης δειγματοληπτικών ελέγχων πραγματικής δήλωσης των συνδρομητών να ενεργοποιήσουν Προεπιλογή Φορέα, και σε
- ο β) μονομερή κατάργηση των αιτήσεων προεπιλογής, με λανθασμένη ενημέρωση των καταναλωτών ως προς τη διαδικασία κατάργησης

⁴³ Απόφαση της ΕΕΤΤ 254/70/2002, τροποποιηθείσα.

⁴⁴ ΑΠ ΕΕΤΤ 269/66/31-12-2002 «Έγκριση Προσαρτήματος στο Υπόδειγμα Προσφοράς Διασύνδεσης του ΟΤΕ σχετικά με την Παροχή της Προεπιλογής Φορέα»

προεπιλογής και μη ενημέρωση του δικτύου πωλήσεων από τον ΟΤΕ Α.Ε., αλλά και περαιτέρω μη γνωστοποίηση του αιτήματος κατάργησης από τον Προεπιλεγμένο στον ΟΤΕ Α.Ε.

- Μη σύνταξη Κώδικα Δεοντολογίας.

Στα ανωτέρω ασφαλιστικά μέτρα εξεδόθη προσωρινή διαταγή υπέρ των καταγγελλόντων εντούτοις τα ασφαλιστικά απορρίφθηκαν στη συνέχεια λόγω μη απόδειξης συνδρομής της προϋπόθεσης του κατ' επείγοντος. Με την προσωρινή διάταξη ο ΟΤΕ κλήθηκε όπως:

- Απέχει από κάθε ενέργεια κατάργησης προεπιλογής συνδρομητών κατά παράβαση της διαδικασίας κατάργησης προεπιλογής η οποία προβλέπεται στην Απόφαση της ΕΕΤΤ ΑΠ: 254/70/31-05-02 "Κανονισμός Εισαγωγής της Προεπιλογής Φορέα στην Ελληνική Αγορά" (ΦΕΚ 773/Β/2002), όπως ισχύει τροποποιηθείσα με την ΑΠ ΕΕΤΤ 339/32/30-12-2004 «Τροποποίηση του Κανονισμού Εισαγωγής της Προεπιλογής Φορέα στην Ελληνική Αγορά», (ΦΕΚ 38/Β/2005), και συγκεκριμένα να προβαίνει στη σχετική κατάργηση μόνο εφόσον και αφότου αποσταλεί σε αυτόν από τον πάροχο η σχετική αίτηση του συνδρομητή και όπως
- Προβαίνει σε άρνηση ενεργοποίησης προεπιλογής συνδρομητών σε συνέχεια της υποβολής σε αυτόν σχετικής αίτησης συνδρομητή από πάροχο, μόνο για τους λόγους που περιοριστικά αναφέρονται στον ως άνω Κανονισμό.

Ενώ παράλληλα απειλήθηκε επιβολή διοικητικού προστίμου για κάθε κατάργηση ή άρνηση ενεργοποίησης προεπιλογής συνδρομητή κατά παράβαση της προσωρινής διάταξης⁴⁵.

⁴⁵Επ' αυτού, διενεργήθηκε ακρόαση (κύρια διαδικασία) για το ενδεχόμενο κατάπτωσης του προβλεπόμενου στην Προσωρινή Διάταξη προστίμου καθώς και κύρια διαδικασία επί των ως άνω καταγγελιών επί των οποίων επίκειται η έκδοση της Απόφασης.

3.7.Εκπλήρωση των κριτηρίων που επιβάλλουν την «εκ των προτέρων» ρύθμιση σύμφωνα με το νέο Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Κανονιστικό Πλαίσιο

I. Εισαγωγή

Στις 28 Ιουνίου 2006 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε ένα *Σχέδιο Σύστασης για τις σχετικές αγορές προϊόντων και υπηρεσιών στον τομέα ηλεκτρονικών επικοινωνιών που επιδέχονται εκ των προτέρων ρύθμιση (η 'Σύσταση')*.⁴⁶ Το Σχέδιο Σύστασης το οποίο πρόκειται να αντικαταστήσει την υφιστάμενη Σύσταση, θέτει μεταξύ άλλων τρία κριτήρια τα οποία θα πρέπει να αξιολογεί μια ΕΡΑ, εν προκειμένω η ΕΕΤΤ, κατά την εκτίμηση της αναγκαιότητας εκ των προτέρων κανονιστικής παρέμβασης σε μια επιμέρους αγορά προϊόντος (η οποία δεν περιλαμβάνεται σε αυτές που αναφέρονται συγκεκριμένα στη Σύσταση).

Για τις αγορές που περιλαμβάνονται στη Σύσταση, δημιουργείται για τις ΕΡΑ τεκμήριο ότι τα τρία κριτήρια πληρούνται. Εντούτοις, κάθε ΕΡΑ δικαιούται να επιλέξει να καθορίσει κατά πόσο τα εν λόγω κριτήρια πληρούνται ή όχι για τη συγκεκριμένη αγορά την οποία αναλύει. Περαιτέρω, κάθε ΕΡΑ δικαιούται, βάσει των διατάξεων της Σύστασης, να καθορίσει μια νέα σχετική αγορά προϊόντος εφόσον εντοπίζει μια περίπτωση στην οποία οι καταναλωτές υφίστανται ζημία η οποία δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί επαρκώς με την επιβολή κανονιστικών υποχρεώσεων σε μια σχετική αγορά από αυτές που ορίζονται στη Σύσταση. Κατά τον ορισμό της νέας σχετικής αγοράς η ΕΡΑ οφείλει να διασφαλίσει ότι η εν λόγω αγορά:

46 Βλέπε Staff Working Document της Επιτροπής –Δημόσια Διαβούλευση στο Σχέδιο Σύστασης της Επιτροπής για τις σχετικές αγορές προϊόντων και υπηρεσιών στον τομέα ηλεκτρονικών επικοινωνιών που επιδέχονται εκ των προτέρων ρύθμιση σύμφωνα με την Οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με ένα κοινό κανονιστικό πλαίσιο για τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών , SEC(2006) 837, 28 Ιουνίου 2006.

- ορίζεται επί τη βάσει των αρχών του ανταγωνισμού όπως αυτές αναπτύσσονται στην Ανακοίνωση της Επιτροπής για τον ορισμό της σχετικής αγοράς στα πλαίσια του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού⁴⁷,
- συνάδει με τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Επιτροπής ⁴⁸ σχετικά με την ανάλυση αγορών και την εκτίμηση της σημαντικής ισχύος στην αγορά, και
- πληρεί τα τρία βασικά κριτήρια τα οποία περιγράφονται στη συνέχεια.

Στην αναθεωρημένη Σύσταση, η Επιτροπή *επισημαίνει ότι στις περιπτώσεις όπου προτείνεται ότι κάποιες από τις αγορές θα αφαιρεθούν από τη Σύσταση, στο ενδιάμεσο χρονικό διάστημα μεταξύ της δημοσίευσης του Σχεδίου Σύστασης και την τελική υιοθέτησή της, η κάθε ΕΡΑ οφείλει να προσαρτά στην ανάλυσή της το αιτιολογικό βάσει του οποίου θεωρεί ότι πληρούνται τα τρία κριτήρια. Μετά την τελική υιοθέτηση και θέση σε ισχύ της τελικής Σύστασης οι ΕΡΑ δεν θα έχουν πλέον την υποχρέωση να αποδεικνύουν στην Επιτροπή την πλήρωση των τριών κριτηρίων για τις αγορές που ορίζονται στην Σύσταση.*

II. Τα *Ex Ante* κριτήρια

Η Σύσταση προσδιορίζει τρία κριτήρια τα οποία όταν εκτιμάται ότι συντρέχουν σωρευτικά, θεωρούνται κατάλληλα για τον προσδιορισμό των αγορών ηλεκτρονικών επικοινωνιών που επιδέχονται εκ των προτέρων ρύθμιση, και συγκεκριμένα:

- (1) Η ύπαρξη υψηλών φραγμών εισόδου.
- (2) Η έλλειψη δυνητικού ανταγωνισμού πίσω από τους υφιστάμενους φραγμούς εισόδου.

⁴⁷ Βλέπε την Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού.ΕΕ. [1997] C372/5.

⁴⁸ Βλέπει τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Επιτροπής σχετικά με την ανάλυση αγορών και την εκτίμηση της σημαντικής ισχύος στην αγορά σύμφωνα με το κοινοτικό κανονιστικό πλαίσιο ηλεκτρονικών επικοινωνιών ΕΕ [2002] C165/6.

- (3) Η έλλειψη αποτελεσματικότητας των *ex post* κανόνων του ανταγωνισμού προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι αδυναμίες της αγοράς οι οποίες εντοπίστηκαν στην υπό εξέταση σχετική αγορά

Το κάθε ένα από τα κριτήρια αυτά εξετάζεται χωριστά στη συνέχεια.

(1) Το πρώτο κριτήριο επιβάλλει την εξέταση της ύπαρξης υψηλών και όχι μεταβατικών φραγμών εισόδου. Ιδιαίτερα σχετικοί σε αυτό το σημείο είναι δύο τύποι φραγμών εισόδου στον τομέα ηλεκτρονικών επικοινωνιών: *δομικοί φραγμοί και νομικοί ή κανονιστικοί φραγμοί*. Δομικός φραγμός εισόδου υφίσταται όταν το επίπεδο της τεχνολογίας και η σχετική δομή κόστους, ή/και το επίπεδο της ζήτησης είναι τέτοια ώστε να δημιουργούν ασύμμετρες συνθήκες μεταξύ του δεσπόζοντος παρόχου και των νεοεισερχομένων οι οποίες δημιουργούν φραγμούς ή και περιορίζουν την είσοδο τους στην αγορά ή την επέκτασή τους σε αυτή. Ως παράδειγμα η Σύσταση θεωρεί ότι υψηλοί δομικοί φραγμοί μπορεί να εντοπισθούν στις περιπτώσεις που η αγορά χαρακτηρίζεται από απόλυτα πλεονεκτήματα κόστους, σημαντικές οικονομίες κλίμακας και/ ή οικονομίες σκοπού, περιορισμούς χωρητικότητας και υψηλά μη ανακτήσιμα κόστη. *Οι νομικοί ή κανονιστικοί φραγμοί* δεν προκύπτουν από οικονομικές συνθήκες αλλά είναι το αποτέλεσμα νομοθετικών, κανονιστικών ή άλλων κρατικών μέτρων τα οποία επηρεάζουν άμεσα τις συνθήκες εισόδου και /ή τη θέση των παρόχων στη σχετική αγορά. Σημαντικός νομικός ή κανονιστικός φραγμός εισόδου ενδέχεται να υπάρχει όταν η είσοδος σε μια συγκεκριμένη αγορά γίνεται μη βιώσιμη εξαιτίας κανονιστικών απαιτήσεων και εφόσον η εν λόγω κατάσταση αναμένεται να διαρκέσει για ένα προβλέψιμο χρονικό διάστημα. Ως παράδειγμα τέτοιας περίπτωσης αναφέρεται η περίπτωση που υπάρχει νομικός περιορισμός του αριθμού των επιχειρήσεων που έχουν πρόσβαση στο φάσμα ραδιοσυχνοτήτων.

Σημαντική προϋπόθεση στο πρώτο κριτήριο είναι το εάν οι φραγμοί εισόδου είναι πιθανόν να είναι μη –προσωρινοί στα πλαίσια μιας "modified Greenfield approach" (εάν η σχετική υπό εξέταση αγορά δεν έχει ρυθμιστεί με βάση το υφιστάμενο κανονιστικό πλαίσιο, αλλά υφίσταται ρύθμιση εκτός του υφιστάμενου κανονιστικού πλαισίου η οποία λαμβάνεται υπόψη).

(2) Το δεύτερο κριτήριο αναφέρεται στα δυναμικά χαρακτηριστικά της αγοράς βάσει των οποίων δεν τείνει σε βάθος χρόνου σε αποτελεσματικό ανταγωνισμό. Το εν λόγω κριτήριο είναι δυναμικό, με την έννοια ότι λαμβάνει υπόψη έναν αριθμό χαρακτηριστικών δομής και συμπεριφοράς τα οποία από την πλευρά τους καταδεικνύουν κατά πόσο, στο χρονικό ορίζοντα της ανάλυσης, η σχετική αγορά έχει τα χαρακτηριστικά εκείνα τα οποία δικαιολογούν την επιβολή των κανονιστικών υποχρεώσεων που αναφέρονται στο ρυθμιστικό πλαίσιο. Σύμφωνα με την Επιτροπή, η εφαρμογή του συγκεκριμένου κριτηρίου περιλαμβάνει την εξέταση πίσω από τους συγκεκριμένους φραγμούς εισόδου, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι όταν μια αγορά χαρακτηρίζεται από υψηλούς φραγμούς εισόδου, άλλοι δομικοί παράγοντες ή χαρακτηριστικά της αγοράς και εξελίξεις ενδέχεται να σημαίνουν ότι η αγορά τείνει προς αποτελεσματικό ανταγωνισμό. Αυτό μπορεί να συμβαίνει σε αγορές στις οποίες ένας περιορισμένος αλλά επαρκής αριθμός επιχειρήσεων πίσω από τους φραγμούς εισόδου έχουν διαφορετικές δομές κόστους και αντιμετωπίζουν ελαστική από άποψη τιμών, αγοραστική ζήτηση. Στις περιπτώσεις που οι δυναμικές στην αγορά αλλάζουν με ταχείς ρυθμούς, πρέπει να δοθεί έμφαση ώστε να γίνει επιλογή της περιόδου εξέτασης η οποία αντικατοπτρίζει τις σχετικές εξελίξεις στην αγορά.

Ως γενικός κανόνας ισχύει ότι όσο αργότερα αναμένεται να πραγματοποιηθεί αποτελεσματικός ανταγωνισμός, τόσο πιο πιθανό είναι να πληρούται το δεύτερο κριτήριο.

(3) Το τρίτο κριτήριο εξετάζει κατά πόσο το δίκαιο του ανταγωνισμού είναι επαρκές να αντιμετωπίσει την αποτυχία της αγοράς (χωρίς την επιβολή εκ των προτέρων ρύθμισης) λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά του τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Η εκ των προτέρων ρύθμιση θεωρείται κατάλληλο συμπλήρωμα στο δίκαιο του ανταγωνισμού στις περιπτώσεις όπου η εφαρμογή του τελευταίου δεν αντιμετωπίζει επαρκώς την αποτυχία της αγοράς. Σύμφωνα με την Επιτροπή, τέτοια παραδείγματα αποτελούν περιπτώσεις όπου η απαιτούμενη ρυθμιστική υποχρέωση για την αντιμετώπιση της αποτυχίας της αγοράς δεν θα μπορούσε να επιβληθεί σύμφωνα με το δίκαιο του ανταγωνισμού (όπως υποχρεώσεις πρόσβασης υπό ορισμένες συνθήκες ή υποχρεώσεις κοστολόγησης) και είναι αναγκαία παρέμβαση για την αντιμετώπιση της αποτυχίας της αγοράς (π.χ. ανάγκη αναλυτικής

λογιστικής για ρυθμιστικούς λόγους, εκτίμηση κόστους, παρακολούθηση όρων συμπεριλαμβανομένων τεχνικών παραμέτρων), στις περιπτώσεις που απαιτείται συχνή και έγκαιρη παρέμβαση, ή όπου είναι ουσιώδης η ύπαρξη νομικής βεβαιότητας. Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι διαφορές μεταξύ της εφαρμογής του δικαίου του ανταγωνισμού και της εκ των προτέρων ρύθμισης όσον αφορά στα μέσα που απαιτούνται για την αντιμετώπιση της αποτυχίας της αγοράς, δεν θα έπρεπε από μόνες τους να διαφοροποιούν την κατάσταση.

III Εφαρμογή των εκ των προτέρων κριτηρίων στην εν λόγω διαβούλευση

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι απαιτείται η προτεινόμενη εκ των προτέρων παρέμβαση της στις υπό εξέταση αγορές καθότι τα τρία κριτήρια που έχουν τεθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή πληρούνται τόσο επί του παρόντος, καθώς και μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Ειδικότερα:

1) Φραγμοί Εισόδου

Όπως αναλύεται στην ενότητα 3.4 της διαβούλευσης, ο ΟΤΕ απολαμβάνει σημαντικές οικονομίες κλίμακος στις αγορές σταθερών τηλεφωνικών κλήσεων, έστω και αν οι οικονομίες κλίμακος που απολαμβάνει ο ΟΤΕ στην αγορά πρόσβασης είναι υψηλότερες. Υπάρχει μικρή ή και μηδαμινή πιθανότητα, οι οικονομίες κλίμακος του ΟΤΕ να μειωθούν κατά τη διάρκεια του χρονικού ορίζοντα της παρούσας εξέτασης χωρίς την πραγματοποίηση επενδύσεων σε εναλλακτική υποδομή σταθερού δικτύου με πανελλαδική κάλυψη

2) Δυναμικός Ανταγωνισμός

Αν και ο ανταγωνισμός στην Ελλάδα για κλήσεις λιανικής είναι πιο έντονος απ' ό,τι στις περισσότερες άλλες αγορές, αυτό το επίπεδο ανταγωνισμού βασίζεται περισσότερο στη διαθεσιμότητα της δυνατότητας επιλογής/προεπιλογής φορέα (βλέπε σχετική συζήτηση στο τμήμα για τον Ορισμό Αγοράς της παρούσας διαβούλευσης), οι οποίες είναι ρυθμιστικές υποχρεώσεις που δύνανται να επιβάλλονται σύμφωνα με το νέο ευρωπαϊκό ρυθμιστικό πλαίσιο, σε παρόχους με ΣΙΑ. Εν απουσία των εν λόγω *ex ante* κανονιστικών υποχρεώσεων στην Ελλάδα, είναι πολύ δύσκολο να διανοηθεί κανείς την ύπαρξη οποιουδήποτε ουσιαστικού περιορισμού στην τιμολογιακή πολιτική του ΟΤΕ τόσο στο εγγύς μέλλον όσο και μεσοπρόθεσμα. Σε κάθε περίπτωση, η ΕΕΤΤ έχει ήδη προβλέψει τα σημεία όπου ο ανταγωνισμός είναι περισσότερο πιθανό να διαβρώσει τη ΣΙΑ του ΟΤΕ, και έχει ενισχύσει αυτή τη δυνατότητα με τις κατάλληλες ρυθμιστικές υποχρεώσεις.

3) Κανόνες Ανταγωνισμού

Όπως επισημάνθηκε και στην ενότητα 3.6, μια σειρά καταγγελιών που έχουν υποβληθεί ενώπιον της ΕΕΤΤ αναφορικά με αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές του ΟΤΕ στην παροχή σταθερών τηλεφωνικών υπηρεσιών και συναφών υπηρεσιών, καθώς και οι συναφείς ακροάσεις που έχουν διεξαχθεί από την ΕΕΤΤ, υποδεικνύουν ότι ο ΟΤΕ παραμένει σε θέση να χρησιμοποιεί τη δεσπόζουσα θέση του παρά την ύπαρξη διαφόρων *ex ante* υποχρεώσεων που του έχουν επιβληθεί επί τη βάση του προηγούμενου καθεστώτος. Ενόψει των ανωτέρω συνάγεται ότι πληρούνται όλα τα τρία κριτήρια που αναφέρονται στην αναθεωρημένη Σύσταση ως βάση αξιολόγησης από μία ΕΡΑ για την εκτίμηση αναγκαιότητας εκ των προτέρων κανονιστικής παρέμβασης σε μία επιμέρους αγορά προϊόντων.

Πέρα όλων των ανωτέρω αξίζει να σημειωθεί ότι ο ΟΤΕ έχει συστηματικά προσβάλει την πλειοψηφία των Αποφάσεων της ΕΕΤΤ ενώπιον των ελληνικών δικαστηρίων, και έχει λάβει αναστολή εκτέλεσης για της πλειοψηφία των διοικητικών προστίμων που έχουν επιβληθεί από την ΕΕΤΤ κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, υποβαθμίζεται σημαντικά το αποτρεπτικό αποτέλεσμα της άσκησης από την ΕΕΤΤ των περί ανταγωνισμού αρμοδιοτήτων της. Τέλος, όπως είναι προφανές από τις

προτεινόμενες ρυθμιστικές υποχρεώσεις που περιγράφονται σε αυτή τη Δημόσια Διαβούλευση, το πρωταρχικό ζήτημα ανταγωνισμού που πρέπει να αντιμετωπισθεί από την ΕΕΤΤ είναι η πιθανή υπερβολική τιμολόγηση, η οποία είναι αναμφισβήτητα η πιο δύσκολη περίπτωση υποθέσεων ανταγωνισμού για να αποδειχτεί, ιδίως όσον αφορά την εκπλήρωση των προϋποθέσεων που αφορούν το βάρος απόδειξης.

Συμπέρασμα

Τα τρία κριτήρια τα οποία θα δικαιολογούσαν την επιβολή *ex ante* ρυθμιστικών υποχρεώσεων ικανοποιούνται για τις διάφορες αγορές προϊόντων που αναφέρονται σε αυτή τη διαβούλευση και θεωρείται ότι θα συνεχίσουν να ισχύουν για όλη τη διάρκεια του χρονικού ορίζοντα της παρούσας εξέτασης της αγοράς.

Εντούτοις, το ανωτέρω συμπέρασμα δεν περιορίζει την ΕΕΤΤ σε κάθε επόμενη ανάλυση αγοράς που μπορεί να διεξάγει.

3.8. Αρχικά Συμπεράσματα

Η εξέταση των στοιχείων της αγοράς από την ΕΕΤΤ, την οδήγησε στο αρχικό συμπέρασμα ότι οι σχετικές αγορές για την παροχή σταθερών κλήσεων δεν είναι αποτελεσματικά ανταγωνιστικές. Συνεπώς, η ΕΕΤΤ είναι της άποψης ότι ο ΟΤΕ πρέπει να καθορισθεί ως επιχείρηση με ΣΙΑ στις ακόλουθες σχετικές αγορές:

- Αστικές κλήσεις που παρέχονται σε οικιακούς και μη οικιακούς χρήστες
- Εθνικές κλήσεις που παρέχονται σε οικιακούς και μη οικιακούς χρήστες (συμπεριλαμβανομένων: των υπεραστικών κλήσεων, των κλήσεων από σταθερό προς κινητό, των κλήσεων σε παρόχους υπηρεσιών, όπου οι τελευταίες εμπεριέχουν τις κλήσεις dial-up προς το Internet μέσω της υπηρεσίας του ΕΠΑΚ/ΠΕΑΚ)
- Διεθνείς κλήσεις που παρέχονται σε οικιακούς χρήστες και μη οικιακούς χρήστες.

Όπως συζητήθηκε στην Ενότητα 3.2 – 3.5, η ΕΕΤΤ δεν θεωρεί ότι κάποιος υφιστάμενος πάροχος υπηρεσιών μπορεί να ασκήσει μια ανταγωνιστική πίεση στον ΟΤΕ στις ως άνω τρεις σχετικές αγορές, και δεν θεωρεί ότι η ως άνω κατάσταση ενδέχεται να αλλάξει κατά την διάρκεια της παρούσας εξέτασης.

Η ανάλυση για τις αγορές λιανικών αστικών κλήσεων και για τις αγορές λιανικών εθνικών κλήσεων υποδεικνύει ότι εν λόγω αγορές παρουσιάζουν αποτυχίες ανταγωνισμού και ελλείψει ρύθμισης, οι δυναμικές της αγοράς αδυνατούν να περιορίσουν τον ΟΤΕ στην τιμολόγησή των ως άνω κλήσεων.

Η ανάλυση αγοράς για τις διεθνείς κλήσεις υποδεικνύει επίσης ότι η λόγω αγορά παρουσιάζει επί του παρόντος αποτυχίες και ότι οι δυναμικές της αγοράς αδυνατούν να περιορίσουν τον ΟΤΕ στην τιμολόγησή των ως άνω κλήσεων ελλείψει ρύθμισης. Αυτό οφείλεται κυρίως στα πολύ υψηλά μερίδια του ΟΤΕ στις αγορές των διεθνών κλήσεων και στα οφέλη που έχει λόγω των οικονομιών κλίμακας και σκοπού. Ωστόσο, η ΕΕΤΤ αναγνωρίζει ότι οι συνθήκες στην εν λόγω αγορά δύναται να μεταβληθούν με την πλήρη συμμόρφωση του ΟΤΕ με τις υποχρεώσεις του αναφορικά με την επιλογή και προεπιλογή φορέα έχουν μια επίδραση στην ανάπτυξη του ανταγωνισμού. Η ΕΕΤΤ σημειώνει συνεπώς ότι υφίσταται δυνατότητα ανάπτυξης αποτελεσματικού ανταγωνισμού στο μέλλον στην αγορά διεθνών κλήσεων σε μεγαλύτερο βαθμό από ότι στην αγορά των εθνικών (αστικών και υπεραστικών) κλήσεων αλλά σημειώνει ότι ακόμα και στις διεθνείς κλήσεις ο ανταγωνισμός δεν έχει αναπτυχθεί πλήρως ακόμα. Ως εκ τούτου στα πλαίσια της μακροπρόθεσμης ανάλυσής της και κατά τον σχεδιασμό των ρυθμιστικών υποχρεώσεων, η ΕΕΤΤ λαμβάνει υπόψη της την πιθανότητα να αναπτυχθεί περισσότερος ανταγωνισμός στην εν λόγω αγορά.

4. Προτεινόμενες Ρυθμιστικές Υποχρεώσεις – Αγορές Λιανικών Κλήσεων

4.1.Κανονιστικό Πλαίσιο

Όπως αναφέρθηκε στην Ενότητα 2 της παρούσας διαβούλευσης, η ΕΕΤΤ διαμόρφωσε την αρχική άποψη ότι υπάρχουν οι ακόλουθες λιανικές αγορές σταθερών κλήσεων στην Ελλάδα:

- Αστικές κλήσεις
- Εθνικές κλήσεις (συμπεριλαμβανομένων: των υπεραστικών κλήσεων, των κλήσεων από σταθερό προς κινητό, των κλήσεων σε παρόχους υπηρεσιών, όπου οι τελευταίες εμπεριέχουν και τις κλήσεις dial-up προς το Internet μέσω της υπηρεσίας του ΕΠΑΚ/ΠΕΑΚ)
- Διεθνείς κλήσεις

Η ανάλυση αγοράς στην Ενότητα 3 κατέληξε ότι υπάρχει έλλειψη αποτελεσματικού ανταγωνισμού για όλες τις ως άνω λιανικές αγορές, και ότι ο ΟΤΕ έχει ΣΙΑ σε κάθε μια σχετική αγορά.

Η ανάλυση των αγορών κλήσεων εκπονήθηκε με βάση την υπόθεση ότι μια σειρά χονδρικών ρυθμιστικών υποχρεώσεων θα διατηρηθούν ή θα επιβληθούν, όπως αναφέρθηκε και στα πλαίσια των αναλύσεων αγορών που διενέργησε η ΕΕΤΤ νωρίτερα ή παράλληλα με την παρούσα ανάλυση. Οι εν λόγω αναλύσεις αγοράς αφορούν:

- Τη χονδρική αγορά για αδεσμοποίητους τοπικούς βρόχους (Αγορά 11)
- Τη χονδρική αγορά για ευρυζωνική πρόσβαση (Αγορά 12)
- Τις χονδρικές αγορές για τα τερματικά και ζευκτικά τμήματα μισθωμένων γραμμών (Αγορές 13 και 14)
- Τις χονδρικές αγορές για τη διασύνδεση (εκκίνηση κλήσεων, διαβίβαση και τερματισμός) (Αγορές 8-10) και
- Τις λιανικές αγορές για σταθερή πρόσβαση στενής ζώνης (Αγορές 1-2).

Η ΕΕΤΤ συμπέρανε ότι ο ΟΤΕ έχει ΣΙΑ σε όλες τις ως άνω σχετικές αγορές, και πρότεινε μια σειρά ρυθμιστικών υποχρεώσεων. Δεδομένου ότι αυτές οι κανονιστικές υποχρεώσεις δεν αναμένεται να επαρκούν για να δημιουργήσουν αποτελεσματικό ανταγωνισμό στις λιανικές αγορές κλήσεων κατά τη χρονική περίοδο της παρούσας ανάλυσης, η ΕΕΤΤ υποχρεούται να επιβάλει επιπλέον κανονιστικές υποχρεώσεις.

Η ΕΕΤΤ είναι υποχρεωμένη, σύμφωνα με το Άρθρο 8(2) της *Οδηγίας για την Πρόσβαση*, όταν ένας πάροχος καθορίζεται ότι έχει ΣΙΑ, να επιβάλει στον πάροχο αυτό τις υποχρεώσεις που ορίζονται στα Άρθρα 9 έως 13 της *Οδηγίας για την Πρόσβαση*, όπως κρίνει κατάλληλο η ΕΕΤΤ.

Επίσης, το Άρθρο 19 της *Οδηγίας για την Καθολική Υπηρεσία* υποχρεώνει την ΕΕΤΤ να επιβάλει στις επιχειρήσεις που κοινοποιούνται ως έχουσες ΣΙΑ στην παροχή σύνδεσης και χρήσης του δημόσιου τηλεφωνικού δικτύου σε σταθερή θέση, σύμφωνα με το Άρθρο 16(3), να επιτρέπουν στους συνδρομητές τους να έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες οποιουδήποτε διασυνδεδεμένου παρόχου δημόσια διαθέσιμων τηλεφωνικών υπηρεσιών: (α) ανά κλήση πληκτρολογώντας έναν κωδικό επιλογής φορέα, και (β) μέσω προεπιλογής, βάσει συστήματος παράκαμψης των προεπιλεγμένων επιλογών ανά κλήση, με πληκτρολόγηση προθέματος ή κωδικού επιλογής φορέα.

Τέλος, σύμφωνα με το Άρθρο 17 της *Οδηγίας για την Καθολική Υπηρεσία*. Η ΕΕΤΤ καλείται, όταν ορίζει ότι κάποια λιανική αγορά δεν είναι αποτελεσματικά ανταγωνιστική και διαπιστώνει ότι οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται σύμφωνα με την *Οδηγία για την Πρόσβαση* ή το Άρθρο 19 της *Οδηγίας για την Καθολική Υπηρεσία* δεν θα οδηγούσε σε αποτελεσματικό ανταγωνισμό, να επιβάλει τις υποχρεώσεις που κρίνει απαραίτητες για να επιτύχει τους σκοπούς αυτούς, στις επιχειρήσεις που έχουν καθοριστεί από την ΕΕΤΤ ως έχουσες ΣΙΑ σε μια συγκεκριμένη αγορά λιανικής.

4.2. Η ανάγκη *Ex ante* Ρύθμισης

Ο βασικός στόχος του Νέου Κανονιστικού Πλαισίου είναι να θεσπίσει έναρμονισμένο πλαίσιο για τη ρύθμιση υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, συναφών ευκολιών και συναφών υπηρεσιών σε όλα τα Κράτη-Μέλη

Οι Κατευθυντήριες Γραμμές⁴⁹ ορίζουν ότι ο σκοπός επιβολής *ex ante* υποχρεώσεων σε παρόχους που έχουν οριστεί ως έχοντες ΣΙΑ, είναι να διασφαλισθεί ότι οι πάροχοι αυτοί δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν την ισχύ τους στην αγορά με σκοπό είτε να περιορίσουν ή να στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό στη σχετική αγορά, είτε να επεκτείνουν την ισχύ τους αυτή σε γειτονικές αγορές. Η ΕΕΤΤ μπορεί να επιβάλει *ex ante* υποχρεώσεις μόνο σε αγορές όπου υπάρχουν μία ή περισσότερες επιχειρήσεις με ΣΙΑ, και όπου τα μέτρα που λαμβάνονται βάσει του Εθνικού και Κοινοτικού Δικαίου του ανταγωνισμού δεν κρίνονται ως επαρκή ή άμεσα προκειμένου να ξεπερασθεί πιθανή αποτυχία της αγοράς. Όταν οι αγορές είναι επαρκώς ανταγωνιστικές, η *ex post* εφαρμογή του δικαίου του ανταγωνισμού μπορεί να θεωρηθεί σε γενικές γραμμές επαρκής για την αποτροπή της δημιουργίας δεσπόζουσας θέσης και καταχρηστικής εκμετάλλευσης από ένα ή περισσότερα μέρη. Όπου, για ιστορικούς λόγους, μια αγορά δεν είναι επαρκώς ανταγωνιστική, και/ ή υπάρχουν υψηλοί μη παροδικοί φραγμοί εισόδου, το δίκαιο του ανταγωνισμού δεν θεωρείται επαρκές για να προωθήσει την ανάπτυξη ανταγωνισμού. Οι *ex ante* υποχρεώσεις που επιβάλλονται από την ΕΕΤΤ σε επιχειρήσεις με ΣΙΑ αποσκοπούν στην εκπλήρωση των συγκεκριμένων στόχων που τίθενται στις σχετικές οδηγίες, ενώ οι ρυθμίσεις που επιβάλλονται βάσει του δικαίου του ανταγωνισμού αποσκοπούν στην επιβολή κυρώσεων για συμφωνίες ή καταχρηστικές συμπεριφορές που περιορίζουν ή στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό στη σχετική αγορά.

Οι *ex ante* ρυθμίσεις απαιτούνται στις υπό εξέταση συνθήκες προκειμένου να προωθήσουν και να διευκολύνουν την ανάπτυξη ανταγωνισμού, καθώς οι *ex post* ρυθμίσεις του δικαίου του ανταγωνισμού δεν είναι αποτελεσματικές προκειμένου να εδραιωθεί ένα

⁴⁹ Κατευθυντήριες Γραμμές, Παράγραφος 16.

επαρκές επίπεδο ανταγωνισμού, δεδομένου ότι οι αποτυχίες της αγοράς που σχετίζονται με την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης θα παραμείνουν.

Οι *Κατευθυντήριες Γραμμές για τη ΣΙΑ* καθιστούν σαφές ότι μόνο ο ορισμός μιας επιχείρησης ως κατέχουσας ΣΙΑ σε μια συγκεκριμένη αγορά, χωρίς την επιβολή των κατάλληλων κανονιστικών υποχρεώσεων δεν συνάδει με τις διατάξεις του νέου κανονιστικού πλαισίου και ιδίως με το Άρθρο 16 (4) της *Οδηγίας Πλαίσιο*.⁵⁰ Στην πραγματικότητα, το Άρθρο 8 (2) της *Οδηγίας Πλαίσιο* ορίζει ότι οι ΕΡΑ θα πρέπει να επιβάλουν τουλάχιστον μία κανονιστική υποχρέωση στην επιχείρηση που έχει ορισθεί ως έχουσα ΣΙΑ.

Για τους λόγους που εξηγούνται στην Ενότητα 3 ανωτέρω, η ανάλυση της ΕΕΤΤ οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ο ΟΤΕ έχει ΣΙΑ στις εθνικές λιανικές αγορές σταθερών κλήσεων που καλύπτονται από την παρούσα Διαβούλευση.

4.3. Προβλήματα Ανταγωνισμού

Τα ζητήματα που αναφέρονται κατωτέρω περιγράφουν τα πραγματικά και πιθανά προβλήματα του ανταγωνισμού τα οποία μπορεί να εμφανισθούν στις αγορές λιανικών κλήσεων. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η απαρίθμηση των προβλημάτων αυτών δεν είναι αποκλειστική, αλλά ενδεικτική των προβλημάτων ανταγωνισμού που έχουν αντιμετωπίσει οι ρυθμιστές παγκοσμίως. Όπως συμβαίνει αρκετές φορές, ορισμένα από αυτά τα προβλήματα του ανταγωνισμού ή τις πιθανές αποτυχίες της αγοράς, μπορεί να φαίνονται υποθετικά στα πλαίσια μιας εξέτασης της αγοράς, κυρίως διότι έχουν ήδη αντιμετωπιστεί με τις υφιστάμενες ρυθμίσεις.

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι τα προβλήματα ανταγωνισμού που ανακύπτουν λόγω της δεσπόζουσας θέσης του ΟΤΕ στις αγορές λιανικών κλήσεων εμπίπτουν σε τρεις γενικές κατηγορίες:

- Δεσπόζουσα θέση στην αγορά

50

The *SMP Guidelines*, at Paragraph 114.

- Κάθετη επέκταση
- Οριζόντια επέκταση

Τα προβλήματα ανταγωνισμού αναλύονται με αναφορά σε κάθε μία από αυτές τις κατηγορίες.

4.3.1. Δεσπόζουσα Θέση

Η δεσπόζουσα θέση στην αγορά μπορεί να δημιουργήσει τις ακόλουθες μορφές προβλημάτων:

- Παρεμπόδιση εισόδου: Η ΕΕΤΤ σημειώνει ότι οι σημαντικές οικονομίες κλίμακος, σκοπού και πυκνότητας σε συνδυασμό με τα μη ανακτήσιμα κόστη που συνδέονται με την κατασκευή και λειτουργία δικτύων τοπικής πρόσβασης, λειτουργούν ως φραγμοί εισόδου αναφορικά με την παροχή κλήσεων από άμεσους παρόχους πρόσβασης. Ωστόσο, οι φραγμοί ελαττώνονται όταν εφαρμοσθεί αποτελεσματικά η αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο και η διασύνδεση και ο πάροχος με ΣΙΑ συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις του για την πρόσβαση.
- Καταχρηστική συμπεριφορά: Η ισχύς στην αγορά μπορεί να επιτρέψει σε έναν πάροχο με ΣΙΑ να διατηρήσει τιμές που είναι υψηλότερες από αυτές που θα επικρατούσαν σε μια ανταγωνιστική αγορά.
- Παραγωγική αναποτελεσματικότητα και χαμηλή ποιότητα υπηρεσίας: Αντί να αντανακλάται σε υπερβολικά κέρδη, η ισχύς στην αγορά μπορεί να οδηγήσει σε έλλειψη επενδύσεων, υπερβολικά κόστη και/ή ποιότητα υπηρεσίας χαμηλότερη από μία ανταγωνιστική αγορά.

4.3.2. Κάθετη Επέκταση

Η κάθετη επέκταση μπορεί να εμφανιστεί όταν μια εταιρία ελέγχει κάποια υποδομή που είναι ουσιώδης για μια δυνητικά ανταγωνιστική λιανική αγορά. Ο κάτοχος του προϊόντος

ανωτέρου σταδίου μπορεί να επηρεάσει τον ανταγωνισμό στην λιανική αρνούμενος την πρόσβαση ή περιορίζοντας την πρόσβαση στο προϊόν του χρησιμοποιώντας τιμολογιακές ή μη τιμολογιακές παραμέτρους. Η επέκταση αγοραστικής ισχύος με μη τιμολογιακά μέσα δύναται να περιλαμβάνει – διακριτική χρήση πληροφοριών ή την παρακράτηση πληροφοριών, τακτικές καθυστερήσεων, σύζευξη προϊόντων, διακρίσεις από πλευράς ποιότητας, στρατηγικό σχεδιασμό χαρακτηριστικών προϊόντων, και μη κατάλληλη χρήση πληροφοριών που αφορούν ανταγωνιστές. Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι υπάρχουν αποδείξεις και δυνατότητες για κάθετη επέκταση ισχύος στις Ελληνικές λιανικές αγορές για κλήσεις από σταθερή θέση.

Πρώτον, ο ΟΤΕ μπορεί να επεκτείνει την ισχύ που κατέχει στη χονδρική αγορά τοπικών βρόχων στις λιανικές σταθερές αγορές κλήσεων στενής ζώνης. Από αυτή την άποψη, η ΕΕΤΤ σημειώνει ότι έχουν υπάρξει πολλές καθυστερήσεις στην αδεσμοποίηση του τοπικού βρόχου συνεπεία της μη συμμόρφωσης του ΟΤΕ με τις Αποφάσεις της ΕΕΤΤ.⁵¹ Η ΕΕΤΤ σημειώνει επίσης ότι έως τώρα, ο ΟΤΕ δεν παρέχει κάποιο προϊόν χονδρικής εκμίσθωσης γραμμών (WLR) σε εναλλακτικούς παρόχους. Η χονδρική εκμίσθωση γραμμών (WLR) θα επέτρεπε ουσιαστικά σε παρόχους επιλογής/προεπιλογής φορέα να συνδέουν την πρόσβαση με τις κλήσεις, να αντιγράφουν τις τιμολογιακές επιλογές του κοινοποιημένου φορέα και να παρέχουν έναν ενιαίο λογαριασμό. Η ΕΕΤΤ έχει αναλύσει αυτό το πρόβλημα ανταγωνισμού στο κείμενο της ανάλυσης της Αγοράς 11, και στα πλαίσια των αγορών λιανικής πρόσβασης στενής ζώνης και έχει προτείνει τις κατάλληλες κανονιστικές υποχρεώσεις για την αντιμετώπισή του.

Δεύτερον, ο ΟΤΕ μπορεί να επεκτείνει την ισχύ που έχει στην αγορά σχετικά με τις χονδρικές γραμμές και τη διασύνδεση αρνούμενος την πρόσβαση σε αυτές τις υπηρεσίες χονδρικής ή περιορίζοντας την πρόσβαση με τιμολογιακή ή μη τιμολογιακά μέσα. Για παράδειγμα, ο ΟΤΕ έχει αρνηθεί να παρέχει σε εναλλακτικούς παρόχους τμηματικά κυκλώματα (PPCs) και μισθωμένες γραμμές διασύνδεσης υψηλής χωρητικότητας. Η ΕΕΤΤ

⁵¹ Βλ. και Κοινοποίηση της ΕΕΤΤ για την Αγορά 11

σημειώνει επίσης ότι η συμπίεση περιθωρίου μεταξύ των τιμών κλήσεων λιανικής του ΟΤΕ και του κόστους της διασύνδεσης αποτελούν μια σημαντική απειλή για τα επιχειρηματικά πλάνα των εναλλακτικών παρόχων. Η ΕΕΤΤ έχει αναλύσει τα σχετικά προβλήματα ανταγωνισμού στην εξέταση των σχετικών αγορών για τις χονδρικές μισθωμένες γραμμές και τη διασύνδεση και πρότεινε κατάλληλες ρυθμιστικές υποχρεώσεις για την αντιμετώπισή τους.

4.3.3. Οριζόντια Επέκταση

Οριζόντια επέκταση ισχύος λαμβάνει χώρα όταν μια επιχείρηση με δεσπόζουσα θέση χρησιμοποιεί την ισχύ της σε μια αγορά προκειμένου να επεκτείνει την ισχύ της σε σχετικές αγορές. Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι ο ΟΤΕ μπορεί να χρησιμοποιήσει τη δεσπόζουσα θέση του στις λιανικές αγορές κλήσεων από σταθερή θέση για να επηρεάσει καταχρηστικά άλλες αγορές, όπως τη λιανική αγορά ευρυζωνικών υπηρεσιών. Η δυνατότητα αυτή παρέχεται γιατί ο ΟΤΕ έχει μια μεγάλη και σταθερή εγκατεστημένη πελατειακή βάση στις λιανικές αγορές σταθερών κλήσεων και μπορεί να χρησιμοποιήσει την παρουσία του στις αγορές για να ενισχύσει και να βελτιώσει τη θέση του σε άλλες αγορές.

4.4. Δυνατές Κανονιστικές Υποχρεώσεις

Η Οδηγία για την Πρόσβαση και η Οδηγία για την Καθολική Υπηρεσία παρέχουν στην ΕΕΤΤ μια σειρά από κανονιστικές υποχρεώσεις που μπορεί να εφαρμόσει λόγω της αρχικής διαπίστωσης ύπαρξης ΣΙΑ στις λιανικές αγορές κλήσεων από σταθερή θέση.

Οι κανονιστικοί έλεγχοι των λιανικών υπηρεσιών πρέπει να επιβάλλονται μόνο εάν η ΕΕΤΤ συμπεραίνει ότι οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται σύμφωνα με την Οδηγία για την Πρόσβαση (υποχρεώσεις πρόσβασης) ή το Άρθρο 19 της Οδηγίας για την Καθολική Υπηρεσία (υποχρέωση επιλογής φορέα και προεπιλογής φορέα) δεν θα επιτύχουν τους στόχους που ορίζονται στο Άρθρο 8 της Οδηγίας Πλαίσιο.

Αυτό σημαίνει ότι όταν η ΕΕΤΤ ορίζει ότι μια συγκεκριμένη λιανική αγορά δεν είναι επαρκώς ανταγωνιστική, πρέπει πρώτα να αξιολογήσει το βαθμό στον οποίο τα προβλήματα ανταγωνισμού που έχει εντοπίσει σε αυτή τη λιανική αγορά αντιμετωπίζονται με την επιβολή υποχρεώσεων σύμφωνα με την Οδηγία για την Πρόσβαση, ή σύμφωνα με το Άρθρο 19 της

Οδηγίας για την Καθολική Υπηρεσία, σε οποιαδήποτε επιχείρηση έχει ορίσει ότι έχει σημαντική ισχύ σε αυτή την αγορά λιανικής.

4.4.1. Κανονιστικές Υποχρεώσεις Σύμφωνα με την Οδηγία για την Πρόσβαση

Η ΕΕΤΤ σημειώνει και πάλι ότι έχει προτείνει, ως αποτέλεσμα δύο προηγούμενων αναλύσεων αγοράς, κανονιστικές υποχρεώσεις χονδρικής σύμφωνα με την Οδηγία για την Πρόσβαση σχετικά με την αποδεσμοποίηση του τοπικού βρόχου, τη διασύνδεση και τις υπηρεσίες επιλογής φορέα / προεπιλογής φορέα. Καθώς αυτές οι κανονιστικές υποχρεώσεις δεν θεωρήθηκαν επαρκείς για να δημιουργήσουν αποτελεσματικό ανταγωνισμό στις αγορές λιανικών κλήσεων, η ΕΕΤΤ είναι υποχρεωμένη να επιβάλει επιπλέον υποχρεώσεις στον πάροχο με ΣΙΑ.

Οι υποχρεώσεις που μπορούν να επιβληθούν σύμφωνα με την Οδηγία για την Πρόσβαση περιλαμβάνουν τις εξής: διαφάνεια (άρθρο 9), μη διακριτική μεταχείριση (άρθρο 10), λογιστικό διαχωρισμό (άρθρο 11), πρόσβαση και χρήση ειδικών ευκολιών δικτύου (άρθρο 12), έλεγχος τιμών και κοστολόγηση (άρθρο 13). Η ΕΕΤΤ δεν θεωρεί ότι υπάρχουν χονδρικές υποχρεώσεις πέραν των προτεινόμενων που θα αντιμετώπιζαν τα προβλήματα ανταγωνισμού που προσδιορίστηκαν στις αγορές λιανικών κλήσεων.

4.4.2. Κανονιστικές Υποχρεώσεις σύμφωνα με την Οδηγία για την Καθολική Υπηρεσία

Σύμφωνα με το Άρθρο 19 της *Οδηγίας για την Καθολική Υπηρεσία* η ΕΕΤΤ καλείται, όταν ορίζει ότι μια σχετική αγορά που περιλαμβάνει την παροχή σύνδεσης με και χρήσης του δημόσιου τηλεφωνικού δικτύου σε σταθερή θέση δεν είναι επαρκώς ανταγωνιστική, να επιβάλει υποχρεώσεις σε παρόχους με ΣΙΑ για να επιτρέψει στους συνδρομητές τους να αποκτούν πρόσβαση στις υπηρεσίες οποιουδήποτε διασυνδεδεμένου παρόχου δημόσια διαθέσιμων τηλεφωνικών υπηρεσιών: (α) ανά κλήση πληκτρολογώντας έναν κωδικό επιλογής

φορέα, και (β) με προεπιλογή, βάσει συστήματος παράκαμψης των προεπιλεγμένων επιλογών ανά κλήση, με πληκτρολόγηση προθέματος ή κωδικού επιλογής φορέα. Η ΕΕΤΤ σημειώνει ότι έχει ήδη προτείνει στα πλαίσια της εξέτασης της αγοράς χονδρικής εκκίνησης κλήσεων να διατηρηθεί η εν λόγω υποχρέωση. Διαπίστωσε ωστόσο επίσης στα πλαίσια της ανάλυσης της για τις διάφορες αγορές κλήσεων, ότι η ως άνω υποχρέωση δεν αρκεί ώστε να καταστεί η αγορά ανταγωνιστική.

Όταν η ΕΕΤΤ συμπεραίνει ότι οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται σύμφωνα με το Άρθρο 19 της *Οδηγίας για την Καθολική Υπηρεσία* δεν θα οδηγήσουν στην επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο Άρθρο 8 της *Οδηγίας Πλαίσιο*, η ΕΕΤΤ καλείται, σύμφωνα με το Άρθρο 17 (1) της *Οδηγίας για την Καθολική Υπηρεσία* να επιβάλει τις κατάλληλες υποχρεώσεις στις επιχειρήσεις που έχουν ΣΙΑ στη σχετική λιανική αγορά.

Οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται μπορούν να περιλαμβάνουν την υποχρέωση οι κοινοποιημένες επιχειρήσεις να μη χρεώνουν υπερβολικές τιμές, να μην εμποδίζουν την είσοδο στην αγορά ή να μην εμποδίζουν τον ανταγωνισμό ορίζοντας ληστρικές τιμές, να μη δείχνουν αθέμιτη προτίμηση σε συγκεκριμένους τελικούς χρήστες ή να συνδέουν αδικαιολόγητα υπηρεσίες. Για να προστατεύσει τα συμφέροντα των τελικών χρηστών, ενώ προωθεί τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό, η ΕΕΤΤ μπορεί να επιβάλει στις επιχειρήσεις αυτές

- Μέτρα ανώτατου ορίου τιμών,
- Μέτρα για τον έλεγχο συγκεκριμένων τιμών, ή
- Μέτρα για προσανατολισμό των τιμών στο κόστος (υποχρέωση κοστοστρέφειας) ή σε τιμές σε συγκρίσιμες αγορές.

Επίσης, μια επιχείρηση που υπόκειται σε τιμολογιακές ρυθμίσεις ή άλλο αντίστοιχο έλεγχο λιανικής, σύμφωνα με το Άρθρο 17 της *Οδηγίας για την Καθολική Υπηρεσία*, καλείται να λειτουργεί και να διατηρεί ένα σύστημα κοστολόγησης που είναι, μεταξύ άλλων, κατάλληλο για να διασφαλίσει τη συμμόρφωση της επιχείρησης με τις υποχρεώσεις που της επιβάλλονται σύμφωνα με το Άρθρο 17 της *Οδηγίας για την Καθολική Υπηρεσία*.

4.5. Υφιστάμενες Κανονιστικές Υποχρεώσεις

Προκειμένου να αξιολογηθεί καλύτερα η ανάγκη για συγκεκριμένες κανονιστικές υποχρεώσεις, είναι σημαντικό να εξεταστούν οι υφιστάμενες κανονιστικές υποχρεώσεις που έχουν ήδη επιβληθεί στον ΟΤΕ σχετικά με υπηρεσίες σταθερής τηλεφωνίας και συναφείς υπηρεσίες.

Σύμφωνα με την προηγούμενη εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία (ONP) (ιδίως το νόμο 2867/2000 και το π.δ. 181/1999, που εκδόθηκε για τη μεταφορά της Οδηγίας 98/10/ΕΕ), επιβλήθηκαν στον ΟΤΕ όλες οι σχετικές υποχρεώσεις που περιγράφονται σε αυτά τα νομικά κείμενα όσον αφορά Οργανισμούς που παρέχουν σταθερά δημόσια τηλεφωνικά δίκτυα (και / ή δημόσια διαθέσιμες τηλεφωνικές υπηρεσίες), καθώς και αυτές που εφαρμόζονται σε αυτούς που παρέχουν σταθερά δημόσια τηλεφωνικά δίκτυα που έχουν καθοριστεί ως έχοντες ΣΙΑ.

Ειδικότερα, έχουν επιβληθεί στον ΟΤΕ οι ακόλουθες ιδίως υποχρεώσεις:

- Να παρέχει σύμβαση που ορίζει τις υπηρεσίες που θα παρέχονται ή θα παραπέμπει σε δημόσια διαθέσιμους όρους και προϋποθέσεις, όπως ορίζονται σύμφωνα με το Άρθρο 10 της Οδηγίας 98/10,
- Να δημοσιεύει επαρκείς και επίκαιρες πληροφορίες για τους καταναλωτές σχετικά με τους τυπικούς όρους και προϋποθέσεις σχετικά με την πρόσβαση και χρήση του δημόσιου τηλεφωνικού δικτύου και/ή των δημόσια διαθέσιμων τηλεφωνικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των τιμών για τους τελικούς χρήστες,
- Υποχρέωση να επιτυγχάνει συγκεκριμένη ποιότητα υπηρεσίας, και πιο συγκεκριμένα η υποχρέωση να επιτυγχάνει συγκεκριμένους στόχους απόδοσης, καθώς και να τηρεί ενημερωμένες πληροφορίες σχετικά με την απόδοσή του τις οποίες οφείλει να υποβάλει στην ΕΕΤΤ, σύμφωνα με την άδειά του,
- Να παρέχει στους χρήστες αναλυτικό λογαριασμό,

- Να παρέχει, εφόσον είναι τεχνικά εφικτά και οικονομικά βιώσιμο, τις ευκολίες που αναφέρονται στο Παράρτημα I, Μέρος 2 της Οδηγίας 98/10,
- Να παρέχει τις ευκολίες που αναφέρονται στο Παράρτημα I, Μέρος 3 της Οδηγίας 98/10,
- Να παρέχει φορητότητα αριθμών,
- Να παρέχει ειδική πρόσβαση δικτύου (να ανταποκρίνεται σε εύλογα αιτήματα από οργανισμούς που παρέχουν τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες στο σταθερό δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε τερματικά σημεία δικτύου εκτός των τερματικών σημείων δικτύου που παρέχονται συνήθως),
- Υποχρέωση Κοστοστρέφειας τιμών για τη χρήση του σταθερού δημόσιου τηλεφωνικού δικτύου και των σταθερών δημόσιων τηλεφωνικών υπηρεσιών, την οποία οφείλει να αποδεικνύει στα πλαίσια του ετήσιου κοστολογικού ελέγχου που διεξάγει η ΕΕΤΤ,
- Υποχρέωση τήρησης κοστολογικού συστήματος ΠΚΚ-ΤΚ για την κοστολόγηση των υπηρεσιών σταθερής φωνητικής τηλεφωνίας,
- Υποχρέωσης υποβολής κοστολογικών στοιχείων στην ΕΕΤΤ για τον ετήσιο έλεγχο συμμόρφωσης με την υποχρέωση κοστοστρέφειας και τον έλεγχο τήρησης του συστήματος κοστολόγησης,
- Υποχρέωση διαφάνειας (που περιλαμβάνει τον επαρκή διαχωρισμό των τιμών για ευκολίες εκτός της παροχής σύνδεσης στο σταθερό δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο), και υποχρέωση διαφάνειας και αμεροληψίας σχετικά με τα εκπτώτικα πακέτα για χρήστες, συμπεριλαμβανομένων των καταναλωτών,
- Υποχρέωση δημοσιότητας ιδίως να τηρεί μια κατάλληλη περίοδο δημόσιας ανακοίνωσης που ορίζεται από την ΕΕΤΤ πριν την εφαρμογή αλλαγών τιμολογίων.

Στον ΟΤΕ επεβλήθη επίσης η υποχρέωση να ανταποκρίνεται σε κάθε εύλογο αίτημα για σύνδεση στο δημόσιο σταθερό τηλεφωνικό δίκτυο και για πρόσβαση στο δημόσιο

σταθερό τηλεφωνικό δίκτυο και σε σταθερές δημόσιες τηλεφωνικές υπηρεσίες, έτσι ώστε να καλύπτεται ολόκληρη η Ελληνική επικράτεια (υποχρέωση Καθολικής Υπηρεσίας).

Σε αυτά τα πλαίσια, σύμφωνα με τις ανωτέρω υποχρεώσεις, η ΕΕΤΤ προέβη στην έκδοση μιας σειράς κανονιστικών Αποφάσεων στις οποίες ρυθμιζόταν οι λεπτομέρειες των ως άνω υποχρεώσεων.⁵² Η κάτωθι λίστα είναι ενδεικτική:

Ι. Απόφαση *EETT 254/70, ΦΕΚ 773/2002, για την “Κανονισμός της Εισαγωγής της Προεπιλογής Φορέα στην Ελληνική Αγορά”*. Η Απόφαση αυτή εισάγει την Προεπιλογή Φορέα στην Ελληνική αγορά. Τα βασικά σημεία της Απόφασης αυτής είναι τα ακόλουθα:

1. Οι Οργανισμοί με ΣΙΑ στην αγορά σταθερών δημόσιων τηλεφωνικών υπηρεσιών έχουν την υποχρέωση να παρέχουν προεπιλογή.
2. Οι Οργανισμοί που έχουν ειδική άδεια, είναι διασυνδεδεμένοι με τον υπόχρεο πάροχο και τους έχουν εκχωρηθεί οι σχετικοί αριθμοδοτικοί πόροι, έχουν το δικαίωμα να παρέχουν υπηρεσίες μέσω προεπιλογής φορέα..
3. Οι δυνατότητες της Προεπιλογή είναι:
 - a. Δυνατότητα 1 : όλες οι διεθνείς κλήσεις,
 - b. Δυνατότητα 2: υπεραστικές και κλήσεις προς κινητά,
 - c. Δυνατότητα 3: διεθνείς, υπεραστικές, αστικές και κλήσεις προς κινητά.
4. Όλοι οι συνδρομητές PSTN και ISDN έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν προεπιλογή.
5. Η Απόφαση ορίζει τις μεθοδολογίες για τον υπολογισμό του κόστους παροχής Προεπιλογής:
6. Το κόστος ενεργοποίησης ανά γραμμή (κόστος υπόχρεου παρόχου για να παρέχει προεπιλογή) πρέπει να είναι κοστοστρεφές και εγκρίνεται από την ΕΕΤΤ.

⁵² Οι εν λόγω υποχρεώσεις διατηρούνται σε ισχύ σύμφωνα με τα άρθρα 27 της Οδηγίας 2002/21/ΕΚ και το άρθρο 68(1) του Ν. 3431/2006.

7. Ο υπόχρεος πάροχος δεν χρεώνει άμεσα τους συνδρομητές για την παροχή Προεπιλογής.
 8. Περιγραφή των διαδικασιών για την παροχή Προεπιλογής.
 9. Κανόνες για την υποβολή ετήσιων στοιχείων για την Προεπιλογή στην ΕΕΤΤ.
- Π. Απόφαση *EETT 366/48, ΦΕΚ 22/Β/17-1-2006, για την Τροποποίηση του Κανονισμού Προεπιλογής*. Η Απόφαση αυτή ήταν η δεύτερη τροποποίηση του Κανονισμού Προεπιλογής. Τα βασικά σημεία της νέας Απόφασης είναι:
1. Τροποποίηση των επιλογών Προεπιλογής:
 - a. Δυνατότητα 1 : όλες οι διεθνείς κλήσεις
 - b. Δυνατότητα 2: υπεραστικές και κλήσεις προς κινητά
 - c. Δυνατότητες 1,2: διεθνείς, υπεραστικές και κλήσεις προς κινητά
 - d. Δυνατότητα 3: όλες οι κλήσεις, συμπεριλαμβανομένων των κλήσεων σε μη γεωγραφικούς αριθμούς (εκτός των κλήσεων σε αριθμούς σειράς 807, δηλ. παρόχους τηλεφωνικών καρτών).
 2. Όροι προστασίας του καταναλωτή.
 3. Τροποποίηση των διαδικασιών ενεργοποίησης/αλλαγής/κατάργησης Προεπιλογής.
- ΠΙ. Απόφαση *EETT ΑΠ. 394/21/6-7-06 "Αναβολή έναρξης εφαρμογής της υπ' αριθμόν τρία (3) Δυνατότητας Σχήματος Προεπιλογής Φορέα (όλες οι κλήσεις), όπως αυτή προβλέπεται στο άρθρο 5, παρ. 1 της Απόφασης της EETT ΑΠ 366/48/8-12-2005 «Τροποποίηση και Κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο του Κανονισμού Εισαγωγής της Προεπιλογής Φορέα στην Ελληνική Αγορά» (ΦΕΚ 22/Β/2006).*:
- ΙV. Απόφαση ΕΕΤΤ 233/34, ΦΕΚ 1501/Β/8-11-2001, για την Αναλυτική χρέωση. Η Απόφαση αυτή επέβαλε σε παρόχους φωνητικής τηλεφωνίας, την υποχρέωση να παρέχουν, μεταξύ άλλων, αναλυτικούς λογαριασμούς.
- V. Απόφαση ΕΕΤΤ 254/71/31-5-2002, ΦΕΚ 791/Β/2002 “Κανονισμός Εισαγωγής της Φορητότητας στην Ελληνική Αγορά”.

VI. Απόφαση ΕΕΤΤ 210/10/28-2-2001 “Έγκριση Επιχειρησιακού Κοστολογικού Συστήματος του ΟΤΕ”. Η Απόφαση αυτή εγκρίνει το κοστολογικό σύστημα ΠΚΚ του ΟΤΕ ως κατάλληλο για την κοστολόγηση της πρόσβασης στο σταθερό δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο, καθώς και για τις σταθερές δημόσιες τηλεφωνικές υπηρεσίες και μισθωμένες γραμμές.

VII. Απόφαση ΕΕΤΤ 277/64, ΦΕΚ 514/Β/2-5-2003, “Κανονισμός διαδικασιών Ελέγχου, και υποχρεώσεις δημοσιότητας τιμολογίων παρόχων τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών ή/και δικτύων”. Η Απόφαση αυτή επιβάλλει μεταξύ άλλων στους παρόχους σταθερού δημόσιου τηλεφωνικού δικτύου και/ ή υπηρεσιών φωνητικής τηλεφωνίας γενικές υποχρεώσεις δημοσιότητας στο βαθμό που υποχρεούνται να δημοσιεύουν πληροφορίες σχετικά με τους τιμοκαταλόγους τους στα σημεία πώλησης των υπηρεσιών τους, στα λιανικά καταστήματα, ή να λειτουργούν τηλεφωνικό κέντρο παροχής πληροφοριών τιμολόγησης και στην ιστοσελίδα της εταιρίας. Σύμφωνα με την ίδια Απόφαση, οι πάροχοι με ΣΙΑ έχουν πιο αυστηρές υποχρεώσεις δημοσιότητας των τιμολογίων λιανικής. Υποχρεούνται να δημοσιεύουν σε τρεις εφημερίδες (2 πολιτικές και 1 οικονομική) και στο δικτυακό τους τόπο, τα νέα τιμολόγια, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών προσφορών και των όρων και προϋποθέσεων. Επίσης, πρέπει να τα κοινοποιούν στην ΕΕΤΤ. Οι τιμές εφαρμόζονται 10 ημέρες μετά τη δημοσίευσή τους (εκτός εάν περιλαμβάνουν μόνο μειώσεις τιμών, οπότε μπορούν να εφαρμοστούν άμεσα με τη δημοσίευση). Επίσης, οι πάροχοι με ΣΙΑ στην πρόσβαση στο σταθερό δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο και/ή σε υπηρεσίες φωνητικής τηλεφωνίας πρέπει να κοινοποιούν τα εκπτωτικά πακέτα τους, τα οποία εφαρμόζονται 20 μέρες μετά τη δημοσίευσή τους (εκτός εάν η ΕΕΤΤ παρέμβει με τη διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων εφόσον πιθανολογείται ότι οι εν λόγω εκπτώσεις παραβιάζουν τις άλλες υποχρεώσεις του παρόχου που προσφέρει εκπτώσεις (διαφάνεια, αμεροληψία, κοστοστρέφεια, συμμόρφωση με τις αρχές του ανταγωνισμού)).

Η ίδια Απόφαση προβλέπει τη διαδικασία για τον ετήσιο κοστολογικό έλεγχο των τιμολογίων του ΟΤΕ για τις υπό ρύθμιση υπηρεσίες, καθώς και του κοστολογικού

συστήματος που εφαρμόζεται από τον πάροχο με ΣΙΑ. Η κοστολογική πολιτική του ΟΤΕ για την πρόσβαση στο σταθερό δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο και τις σταθερές δημόσιες τηλεφωνικές υπηρεσίες έχει αποτελέσει αντικείμενο μιας σειράς κανονιστικών παρεμβάσεων της ΕΕΤΤ, με τα ακόλουθα πιο πρόσφατα παραδείγματα:

VIII. Απόφαση ΕΕΤΤ 339/31, ΦΕΚ 1973/ 31.12.2004. Η ΕΕΤΤ, με την απόφαση αυτή επέτρεψε στον ΟΤΕ να εφαρμόσει τις λιανικές τιμές φωνητικής τηλεφωνίας και τις αντίστοιχες εκπτωτικές προσφορές (ΟΤΕΠΙΧΕΙΡΩ, ΟΤΕΠΙΛΟΓΕΣ), χωρίς να εγκρίνει σε καμία περίπτωση (ως κοστοστρεφείς) τις τιμές αυτές, καθώς ο ΟΤΕ δεν είχε υποβάλει, όπως όφειλε, τα στοιχεία κόστους που απαιτούνταν για τον έλεγχο του έτους 2005. Η ανωτέρω Απόφαση υποχρεώνει τον ΟΤΕ να παρέχει στην ΕΕΤΤ κάθε δύο μήνες όλα τα στοιχεία που είναι απαραίτητα στην ΕΕΤΤ για να επιβεβαιώσει, την ex post συμμόρφωση των ανωτέρω τιμών, όπως εφαρμόζονται από τον ΟΤΕ, με τις αρχές του δικαίου του ανταγωνισμού για κάθε κατηγορία πελατών, προκειμένου να καθορίσει τη συμμόρφωση με τους κανόνες αυτούς.

IX. Απόφαση ΕΕΤΤ 381/1/3-4-2006, ΦΕΚ 681/Β/2006 “Αποτελέσματα Κοστολογικού Ελέγχου του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών της Ελλάδος Α.Ε. (ΟΤΕ Α.Ε.) Έτους 2005 (με απολογιστικά στοιχεία 2003)” και Απόφαση ΕΕΤΤ 381/2/3-4-2006, ΦΕΚ 558/Β/4-5-2006 “ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΟΤΕ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΤΙΜΟΛΟΓΙΑ ΦΩΝΗΤΙΚΗΣ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑΣ, ΜΙΣΘΩΜΕΝΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ, ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΚΑΙ ΑΔΕΣΜΟΠΟΙΗΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΠΙΚΟ ΒΡΟΧΟ ”. Σύμφωνα με την πρώτη Απόφαση, η ΕΕΤΤ, μετά από τον ετήσιο έλεγχο για το έτος 2005, δημοσίευσε τα αποτελέσματα των κοστοστρεφών τιμών για υπηρεσίες φωνητικών κλήσεων (Αστική κλήση, υπεραστική κλήση, τέλος παρακράτησης για κλήσεις από σταθερό προς κινητό, τέλος παρακράτησης για κλήσεις προς γεωγραφικούς αριθμούς, τέλος παρακράτησης για κλήσεις προς μη γεωγραφικούς αριθμούς). Σύμφωνα με την δεύτερη Απόφαση, η ΕΕΤΤ επέτρεψε στον ΟΤΕ να εφαρμόσει τις τιμές για τις

υπηρεσίες λιανικών κλήσεων και κάποιες εκπτώτικες προσφορές (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΠΑΚΕΤΑ ΧΡΟΝΟΥ ΟΜΙΛΙΑΣ και αναπροσαρμογή του υφιστάμενου πακέτου ΟΤΕΠΙΧΕΙΡΩ PLUS), χωρίς ωστόσο σε καμία περίπτωση να εγκρίνονται (ως κοστοστρεφείς) οι ανωτέρω τιμές, δεδομένου ότι ο ΟΤΕ δεν είχε υποβάλει, όπως όφειλε, τα στοιχεία κόστους που απαιτούνταν για τον έλεγχο του έτους 2006. Η ανωτέρω Απόφαση υποχρεώνει τον ΟΤΕ να παρέχει στην ΕΕΤΤ κάθε δύο μήνες όλα τα στοιχεία που είναι απαραίτητα στην ΕΕΤΤ για να επιβεβαιώσει, την ex post συμμόρφωση των ανωτέρω τιμών, όπως εφαρμόζονται από τον ΟΤΕ, με τις αρχές του δικαίου του ανταγωνισμού για κάθε κατηγορία πελατών, προκειμένου να καθορίσει τη συμμόρφωση με τους κανόνες αυτούς. Παράλληλα σημειώνεται ότι σημαντικές καθυστερήσεις του ΟΤΕ στην υποβολή των κοστολογικών στοιχείων και την επιβαλλόμενη απόδειξη της κοστοστρέφειας, έχει οδηγήσει στην επιβολή προστίμων με Αποφάσεις της ΕΕΤΤ53 κατόπιν της διεξαγωγής σχετικών Ακροάσεων κατά του υπόχρεου Οργανισμού.

4.6. Κατευθύνσεις για την επιλογή Υποχρεώσεων

Κατά την επιλογή των κατάλληλων υποχρεώσεων για την αντιμετώπιση των προβλημάτων ανταγωνισμού που έχουν εντοπιστεί, η ΕΕΤΤ έχει την υποχρέωση να λάβει υπόψη τους στόχους που αναφέρονται στο Άρθρο 8 της *Οδηγίας Πλαίσιο* (την προώθηση του ανταγωνισμού, τη συνεισφορά στην ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς και την προώθηση των συμφερόντων των χρηστών). Σύμφωνα με το Άρθρο 8 (4) της *Οδηγίας για την Πρόσβαση*, η ΕΕΤΤ υποχρεούται να διασφαλίσει ότι οι υποχρεώσεις που θα επιβληθούν βασίζονται στη φύση του προβλήματος ανταγωνισμού που εντοπίζεται και είναι αναλογικές και αιτιολογημένες εν όψει των στόχων που τίθενται στο Άρθρο 8 της *Οδηγίας Πλαίσιο* και επιβάλλονται μόνο μετά από διαβούλευση σύμφωνα με τα Άρθρα 6 και 7 της *Οδηγίας* αυτής.

⁵³ ΕΕΤΤ ΑΠ.: 339/40/30.12.2004 και ΑΠ ΕΕΤΤ 392/025/22-06-2006

Επίσης, σύμφωνα με τα Άρθρο 17(2) της *Οδηγίας για την Καθολική Υπηρεσία*, η ΕΕΤΤ υποχρεούται να διασφαλίσει ότι οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται σε έναν πάροχο σύμφωνα με το Άρθρο 17(1) της *Οδηγίας για την Καθολική Υπηρεσία* βασίζονται στη φύση του προβλήματος που εντοπίζεται και είναι αναλογικές και αιτιολογημένες εν όψει των στόχων που τίθενται στο Άρθρο 8 της *Οδηγίας Πλαίσιο*.

Δεδομένων των πραγματικών και πιθανών προβλημάτων ανταγωνισμού που έχουν εντοπιστεί και προκύπτουν από τη ΣΙΑ στη λιανική αγορά κλήσεων, η ΕΕΤΤ υποχρεούται να επιβάλει τις κατάλληλες κανονιστικές υποχρεώσεις σε επιχειρήσεις που ορίζονται ως έχουσες σημαντική ισχύ σε μια συγκεκριμένη αγορά σύμφωνα με το Άρθρο 14 της *Οδηγίας Πλαίσιο*.

Όπως ορίστηκε προηγουμένως, η ΕΕΤΤ πιστεύει ότι είναι απίθανο εντός της περιόδου της παρούσας εξέτασης να υπάρξει η πιθανότητα ανάπτυξης αποτελεσματικού ανταγωνισμού στις αγορές λιανικών κλήσεων. Συνεπώς, η ΕΕΤΤ προτείνει την επιβολή των κατάλληλων υποχρεώσεων σε παρόχους με ΣΙΑ που η ΕΕΤΤ πιστεύει ότι θα ενθαρρύνουν την αποτελεσματική επένδυση και καινοτομία και θα προωθήσει τον ανταγωνισμό στις αγορές λιανικών κλήσεων.

Όταν εντοπίζονται προβλήματα σε μια συγκεκριμένη αγορά και μια επιχείρηση έχει οριστεί ως έχουσα ΣΙΑ, η ΕΕΤΤ θα επιλέξει τις κανονιστικές υποχρεώσεις με βάση τη φύση των προβλημάτων. Όπου είναι δυνατό, θα εξεταστεί μια σειρά κανονιστικών υποχρεώσεων ώστε να επιλεγεί η λιγότερο επιβαρυντική κανονιστική υποχρέωση, ώστε να ακολουθείται η αρχή της αναλογικότητας.

Τέλος, οι κανονιστικές υποχρεώσεις που επιλέγονται θα πρέπει να είναι συμβατές με την παροχή κινήτρων. Αυτό σημαίνει ότι οι κανονιστικές υποχρεώσεις θα επιλεγούν και θα σχεδιαστούν με τρόπο που διασφαλίζει ότι η συμμόρφωση με τη ρύθμιση υπερβαίνει τα οφέλη της παράβασης.

4.7.Ρυθμιστικές Υποχρεώσεις που έχουν ήδη προταθεί για τις σχετικές αγορές

Σύμφωνα με το Άρθρο 12(1) της *Οδηγίας για την Πρόσβαση* μια ΕΡΑ μπορεί να επιβάλει υποχρεώσεις σε παρόχους να ικανοποιούν εύλογα αιτήματα πρόσβασης και χρήσης ειδικών υποδομών δικτύου και σχετικών ευκολιών, μεταξύ άλλων σε περιπτώσεις όπου η ΕΡΑ θεωρεί ότι η άρνηση πρόσβασης ή οι μη εύλογοι όροι και προϋποθέσεις που έχουν παρόμοιες συνέπειες, θα εμπόδιζαν την ανάπτυξη μιας βιώσιμης ανταγωνιστικής αγοράς στη λιανική ή δεν θα ήταν προς το συμφέρον των τελικών χρηστών.

Ένα σημαντικό εμπόδιο στην ανάπτυξη βιώσιμου ανταγωνισμού στις αγορές λιανικών κλήσεων είναι οι οικονομίες κλίμακος, σκοπού και πυκνότητας που συνδέονται με την κατασκευή και λειτουργία δικτύων τοπικής πρόσβασης, καθώς και τα σημαντικά μη ανακτήσιμα κόστη που συνδέονται με την είσοδο. Η είσοδος παρόχων σε επαρκή βαθμό ώστε να επιτευχθεί η αναπαραγωγή του υφιστάμενου δικτύου του ΟΤΕ είναι απίθανη κατά τη διάρκεια του χρονικού ορίζοντα που καλύπτει η παρούσα εξέταση. Για να διευκολυνθεί η ανάπτυξη βιώσιμου ανταγωνισμού και να ενθαρρυνθούν οι εναλλακτικοί πάροχοι να προχωρήσουν στην κλίμακα επενδύσεων, θα πρέπει να επιβληθούν κανονιστικές υποχρεώσεις που να επιτρέπουν πρόσβαση στα προϊόντα χονδρικής του ΟΤΕ. Κατά την επιβολή των κανονιστικών υποχρεώσεων, η ΕΕΤΤ θα διασφαλίσει ότι οι υποχρεώσεις αυτές είναι αναλογικές και έχουν λάβει υπόψη τα κίνητρα επενδύσεων

Στα πλαίσια της ανάλυσης αγορών που διεξάγεται παράλληλα στις οποίες η ΕΕΤΤ κατέληξε ότι ο ΟΤΕ έχει ΣΙΑ, πρότεινε να του επιβληθούν υποχρεώσεις οι οποίες περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων την υποχρέωση πρόσβασης, την υποχρέωση διαφάνειας, την υποχρέωση μη διακριτικής μεταχείρισης, την υποχρέωση λογιστικού διαχωρισμού καθώς και την υποχρέωση ελέγχου τιμών και κοστολόγησης. Οι εν λόγω υποχρεώσεις αφορούν μεταξύ άλλων:

- Παροχή χονδρικής πρόσβασης στον αδεσμοποίητο τοπικό βρόχο (προτάθηκε στα πλαίσια της χονδρικής αγοράς για Αδεσμοποίητη Πρόσβαση στον Τοπικό Βρόχο),
- Χονδρική παροχή ζευκτικών και τερματικών τμημάτων μισθωμένων γραμμών (προτάθηκε στην εξέταση για τις αγορές χονδρικών μισθωμένων γραμμών),
- Παροχή χονδρικής εκκίνησης κλήσεων, τερματισμού και διαβίβασης (προτάθηκε στα πλαίσια της εξέτασης των αγορών διασύνδεσης),
- Παροχή επιλογής και προεπιλογής φορέα (προτάθηκε στην εξέταση της χονδρικής αγοράς εκκίνησης κλήσεων),
- Παροχή χονδρικής εκμίσθωσης γραμμών (προτάθηκε στην εξέταση της αγοράς σταθερής πρόσβασης στενής ζώνης αλλά δύναται επίσης να αντιμετωπίσει αποτυχίες της αγοράς στη χονδρική εκκίνηση κλήσεων) .

Ενώ οι ως άνω υποχρεώσεις βάσει της Οδηγίας για την πρόσβαση προτάθηκαν για την αντιμετώπιση προβλημάτων ανταγωνισμού στις εν λόγω αγορές πρόσβασης, είναι επίσης κατάλληλες και ιδιαίτερα σημαντικές προκειμένου να αντιμετωπισθούν προβλήματα στις αγορές λιανικών κλήσεων και συνεπώς ορισμένες από αυτές επαναλαμβάνονται στο παρόν.

4.8.Προτεινόμενες Ρυθμιστικές Υποχρεώσεις

Στην παρούσα Ενότητα, η ΕΕΤΤ παραθέτει τις ρυθμιστικές υποχρεώσεις που προτείνει να επιβληθούν στον ΟΤΕ ενόψει των συνθηκών της αγοράς.

Α. Έλεγχος Τιμών για Λιανικές Κλήσεις

Δεδομένης της δεσπόζουσας θέσης του ΟΤΕ στην παροχή λιανικών κλήσεων, ο εν λόγω οργανισμός δύναται να καταχράται την ως άνω θέση του χρεώνοντας υπερβολικές τιμές ή τιμές κάτω του κόστους ή προβαίνοντας σε συμπίεση περιθωρίου.

Επί του παρόντος, το βασικό ρυθμιστικό μέτρο που προλαμβάνει τις ως άνω καταχρηστικές συμπεριφορές είναι η κοστοστρέφεια. Η κοστοστρέφεια αποτελεί μια γενική υποχρέωση που δύναται να εμποδίσει τον πάροχο με ΣΙΑ να χρεώνει υπερβολικές τιμές αλλά μπορεί να βοηθήσει επίσης στη διασφάλιση του ότι ο πάροχος με ΣΙΑ δεν επιχειρεί να εμποδίσει την είσοδο στην αγορά ή να αποτρέψει τον ανταγωνισμό χρεώνοντας αδικαιολόγητα χαμηλές τιμές που βλάπτουν τον ανταγωνισμό ή προβαίνοντας σε συμπίεση περιθωρίου.

Το άρθρο 17(2) της Οδηγίας για την Καθολική Υπηρεσία, δίνει τη δυνατότητα στην ΕΕΤΤ να εφαρμόσει κατάλληλα μέτρα ανώτατου ορίου τιμής σε επίπεδο λιανικής προκειμένου να ελέγχει συγκεκριμένες τιμές ή να εφαρμόσει μέτρα που να προσανατολίσουν τις τιμές στο κόστος ή σε τιμές που ισχύουν σε συγκρίσιμες αγορές προκειμένου να προστατεύσει τα συμφέροντα των τελικών χρηστών και να προωθήσει τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό. Οι υποχρεώσεις που θα εφαρμοσθούν δύναται να εμπεριέχουν απαιτήσεις ότι ο πάροχος με ΣΙΑ δεν χρεώνει υπερβολικές τιμές, δεν εμποδίζει την είσοδο στην αγορά ή παρεμποδίζει τον ανταγωνισμό χρεώνοντας τιμές κάτω του κόστους, δεν δείχνει προτίμηση σε συγκεκριμένους τελικούς χρήστες ή προβαίνει σε αδικαιολόγητη σύζευξη προϊόντων.

A1) Ανώτατο Όριο Τιμής (Price-Cap)

Η ΕΕΤΤ προτείνει να επιβληθεί ένα ανώτατο όριο τιμής στις λιανικές αγορές κλήσεων που παρέχονται σε σταθερή θέση. Ο κύριος στόχος του ανώτατου ορίου τιμής είναι να εμποδισθεί ο πάροχος με δεσπόζουσα θέση – ΣΙΑ να χρεώνει υπερβολικές τιμές.

(i) Το εύρος της ρύθμισης του ανώτατου ορίου τιμής

Η ΕΕΤΤ εξέτασε εάν θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν ανώτατα όρια τιμής για όλους τους τύπους των κλήσεων ή εάν η εφαρμογή τους θα πρέπει να είναι πιο περιορισμένη. Δεδομένου του επιπέδου ανταγωνισμού στις αγορές διεθνών κλήσεων, η ΕΕΤΤ είναι της άποψης ότι για αυτού του είδους τις κλήσεις δεν θα απαιτηθεί κάποιο ανώτατο όριο τιμής. Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι επί του παρόντος, δεν υπάρχει κίνδυνος ο ΟΤΕ

να τιμολογεί υπερβολικά τις ως άνω κλήσεις. Σε περίπτωση που ο ΟΤΕ θα εφαρμόσει συμπίεση περιθωρίου ή τιμές κάτω του κόστους για τις διεθνείς κλήσεις προς συγκεκριμένες χώρες/ζώνες τερματισμού, η ΕΕΤΤ θα χρησιμοποιήσει τις αρμοδιότητές της για εφαρμογή των κανόνων του ανταγωνισμού προκειμένου να αντιμετωπίσει το ως άνω πρόβλημα.

Η ΕΕΤΤ θεωρεί επίσης ότι δεν θα ήταν κατάλληλο να εφαρμοσθεί ένα ανώτατο όριο τιμής για κλήσεις σε Παρόχους Υπηρεσιών (πλην των παρόχων υπηρεσιών internet) δεδομένης της μεγάλης διαφοροποίησης στο τύπο κλήσεων, στις σειρές αριθμών, στις τιμολογιακές σχέσεις και συμφωνίες καταμερισμού εσόδων, τα οποία θα ήταν δύσκολο να ενσωματωθούν σε ένα ανώτατο όριο τιμής. Για τις περιπτώσεις εκείνες όπου υπάρχει λόγος να θεωρηθεί ότι για συγκεκριμένους τύπους κλήσεων προς παρόχους υπηρεσιών, ο ΟΤΕ χρεώνει υπερβολικές τιμές ή προβαίνει σε συμπίεση περιθωρίου, η ΕΕΤΤ θα παρέμβει επί τη βάση των αρμοδιοτήτων της για εφαρμογή των κανόνων του ανταγωνισμού.

Η ΕΕΤΤ προτείνει συνεπώς να επιβληθεί ένα ξεχωριστό ανώτατο όριο τιμής για κάθε μία από τις ακόλουθες υπηρεσίες : ⁵⁴

1. Αστικές κλήσεις προς συνδρομητές του ΟΤΕ
2. Τέλος παρακράτησης για αστικές κλήσεις προς συνδρομητές εναλλακτικών παρόχων
3. Υπεραστικές κλήσεις προς συνδρομητές του ΟΤΕ
4. Τέλος παρακράτησης για υπεραστικές κλήσεις προς συνδρομητές εναλλακτικών παρόχων
5. Τέλος παρακράτησης για κλήσεις από σταθερό σε κινητό

⁵⁴ Στα πλαίσια της παράλληλης εξέτασης της λιανικής πρόσβασης στενής ζώνης, η ΕΕΤΤ πρότεινε επίσης να υποβληθεί η πρόσβαση (μίσθωση γραμμών και σύνδεση PSTN και ISDN) σε ένα ανώτατο όριο τιμής.

6. Κλήσεις dial-up προς το Internet (συμπεριλαμβανομένου του ΕΠΑΚ/ΠΕΑΚ) όταν ο πάροχος της υπηρεσίας (Internet Service Provider – ISP) φιλοξενείται/διασυνδέεται στο δίκτυο του ΟΤΕ
7. Τέλος παρακράτησης για κλήσεις dial-up προς το Internet όταν ο ο πάροχος της υπηρεσίας (ISP) φιλοξενείται/διασυνδέεται στο δίκτυο εναλλακτικού παρόχου

Συγκεκριμένα, θα εφαρμοσθεί ανώτατο όριο τιμής στη λιανική τιμή των υπό 1,3 και 6 υπηρεσιών όπως αυτές αναφέρονται ανωτέρω, ενώ θα εφαρμοστεί ανώτατο όριο τιμής στο τέλος παρακράτησης για τις υπόλοιπες υπηρεσίες (υπό 2, 4, 5 και 7 ανωτέρω).

Η ΕΕΤΤ σημειώνει ότι ο ΟΤΕ ενδεχομένως να χρησιμοποιήσει την αγοραστική ισχύ του για να χρεώσει υψηλότερες λιανικές τιμές εάν οι κλήσεις τερματίζονται στο δίκτυο ενός εναλλακτικού παρόχου (σε σχέση με το εάν οι κλήσεις τερματίζονταν στο δίκτυο του ΟΤΕ). Μια τέτοια στρατηγική μπορεί να ακολουθηθεί προκειμένου να δοθεί ένα κίνητρο στους καταναλωτές ώστε να γίνουν συνδρομητές του ΟΤΕ (αντί κάποιου εναλλακτικού παρόχου) ή για να δοθεί κίνητρο στους ISPs ώστε να συνδεθούν με το δίκτυο του ΟΤΕ (αντί αυτό ενός εναλλακτικού παρόχου).

Η ΕΕΤΤ εξέτασε περαιτέρω, εάν τα ανώτατα όρια τιμής θα πρέπει να περιοριστούν στα βασικά τιμολόγια (αντίστοιχα τα τέλη παρακράτησης θα βασίζονται στα συνήθη τιμολόγια) ή εάν θα πρέπει να περιλαμβάνουν όλα τα τιμολόγια, συμπεριλαμβανομένων των εκπτώτικων τιμολογίων. Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι το να συμπεριληφθούν τα εκπτώτικά τιμολόγια μαζί με τα συνήθη τιμολόγια θα αύξανε σημαντικά την πολυπλοκότητα των ανώτατων ορίων τιμής χωρίς να επιφέρει πρόσθετα οφέλη. Ο κύριος στόχος των ανώτατων ορίων τιμής είναι να διαφυλάσσουν από υπερβολικές τιμές. Τιμολόγια ωστόσο που παρέχουν εκπτώσεις όγκου ή εσόδων παρέχουν στους πελάτες καλύτερες προσφορές. Ενδεχομένως βέβαια τα ως άνω τιμολόγια να εγείρουν ζητήματα ανταγωνισμού εάν έχουν ως αποτέλεσμα ληστρικές τιμές ή συμπίεση περιθωρίου σε ορισμένα τμήματα της αγοράς. Ωστόσο, τα ως άνω προβλήματα ανταγωνισμού είναι δύσκολο να αντιμετωπισθούν δια της επιβολής ενός

ανώτατου ορίου τιμής, ιδιαίτερα εάν προκύπτουν σε στενά οριζόμενες αγορές. Για να αντιμετωπίσει αυτές τις περιπτώσεις, η ΕΕΤΤ προτείνει να παρέμβει χρησιμοποιώντας και πληροφορίες που παρέχει ο ΟΤΕ στα πλαίσια των υποχρεώσεών του για υποβολή στοιχείων κόστους.

(ii) Καθορισμός των παραμέτρων του ανώτατου ορίου τιμής

Η ΕΕΤΤ προτείνει να τεθούν τα ανώτατα όρια τιμών στο επίπεδο $CPI - X$, όπου CPI καθορίζει τον δείκτη τιμών του καταναλωτή (Consumer Price Index) και X είναι ο παράγοντας που αντικατοπτρίζει αναμενόμενες ετήσιες βελτιώσεις αποτελεσματικότητας στην παροχή του συγκεκριμένου τύπου κλήσης που καλύπτεται από το ανώτατο όριο τιμής⁵⁵ και δύναται επίσης να περιλαμβάνει άλλους παράγοντες όπως η ανάγκη για περαιτέρω στάθμιση τιμών.

Ο παράγοντας X προτείνεται να είναι σταθερός για όλη τη διάρκεια της περιόδου εφαρμογής του ανώτατου ορίου τιμής και να ισούται με το μηδέν.

Το CPI θα αναθεωρείται μια φορά το χρόνο και σε σύντομο χρονικό διάστημα αφού το ετήσιο CPI για το προηγούμενο έτος γίνει διαθέσιμο και θα προσδιορίζει το επιτρεπόμενο ανώτατο όριο μεταβολής των τιμών των υπηρεσιών.

Η ΕΕΤΤ προτείνει επίσης να επιβληθεί στον ΟΤΕ η υποχρέωση να κοινοποιεί στην ΕΕΤΤ προς έγκριση τις όποιες τιμολογιακές αλλαγές, είτε αυτές αφορούν μεταβολές στη λιανική τιμή είτε μεταβολές σε τέλη παρακράτησης, ένα εύλογο διάστημα προτού αυτές τεθούν σε εφαρμογή, προκειμένου ο ΟΤΕ να συμμορφωθεί και με τις υποχρεώσεις διαφάνειας που του έχουν επιβληθεί, και να επιδείξει ότι οι τιμολογιακές αλλαγές τελούν σε συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του ανώτατου ορίου τιμής.

A2) Υποβολή στοιχείων κόστους για τις υπηρεσίες λιανικών κλήσεων

⁵⁵ Στη θεωρία, το X πρέπει να αντικατοπτρίζει τη διαφορά σε βελτιώσεις παραγωγικότητας της ρυθμιζόμενης επιχείρησης και στη βιομηχανία γενικώς.

Ο ΟΤΕ επί του παρόντος έχει υποχρέωση κοστοστρέφειας για τις αστικές και υπεραστικές λιανικές κλήσεις. Έχει επίσης υποχρέωση κοστοστρέφειας για το τέλος παρακράτησης για τις κλήσεις από σταθερό προς κινητό, για το τέλος παρακράτησης για τις κλήσεις προς μη γεωγραφικούς σταθερούς αριθμούς, και για το τέλος παρακράτησης για τις κλήσεις προς γεωγραφικούς αριθμούς. Το κοστολογικό σύστημα του ΟΤΕ ελέγχεται σε ετήσια βάση προκειμένου να εκτιμηθεί η συμμόρφωσή του με τις εγκεκριμένες από την ΕΕΤΤ μεθοδολογίες και προκειμένου να εγκριθούν οι κοστοστρεφείς τιμές των ρυθμιζόμενων υπηρεσιών. Η μεθοδολογία που έχει εγκρίνει η ΕΕΤΤ είναι αυτή του Πλήρως Κατανεμημένου Κόστους (μοντέλο Fully Distributed Cost - FDC) το οποίο χρησιμοποιεί ως βάση το τρέχον κόστος (ΠΚΚ-ΤΚ). Η υποχρέωση κοστοστρέφειας για τις υπηρεσίες φωνητικής τηλεφωνίας επιβάλλεται συνεπώς με έναν λιγότερο περιοριστικό τρόπο από ότι η κοστοστρέφεια σε υπηρεσίες χονδρικής όπου έχει επιβληθεί η κοστολόγηση επί τη βάσει του Μέσου Μακροπρόθεσμου Επαυξητικού Κόστους με βάση το Τρέχον Κόστος (ΜΜΕΚ-ΤΚ) (Long Run Average Incremental Cost Current Cost Accounting - LRAIC/CCA).

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι η υφιστάμενες υποχρεώσεις του ΟΤΕ να περιλαμβάνει στο κοστολογικό σύστημα ΠΚΚ-ΤΚ τα λιανικά προϊόντα κλήσεων (τέλη λιανικών κλήσεων και τέλη παρακράτησης ανάλογα με το που τερματίζει η κλήση) όπως αναφέρθηκαν αμέσως παραπάνω, πρέπει να διατηρηθούν και ο ΟΤΕ θα πρέπει να παρέχει στην ΕΕΤΤ ετησίως (ένα μήνα μετά την έγκριση των οικονομικών καταστάσεων του από τη γενική συνέλευση) όλα τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για τον προσδιορισμό του κόστους των ακόλουθων προϊόντων:

- Αστικές κλήσεις προς συνδρομητές του ΟΤΕ
- Τέλος παρακράτησης για αστικές κλήσεις προς συνδρομητές εναλλακτικών παρόχων
- Υπεραστικές κλήσεις προς συνδρομητές του ΟΤΕ
- Τέλος παρακράτησης για υπεραστικές κλήσεις προς συνδρομητές εναλλακτικών παρόχων
- Τέλος παρακράτησης για κλήσεις από σταθερό σε κινητό,

- Κλήσεις dial-up προς το Internet (συμπεριλαμβανομένου του ΕΠΑΚ/ΠΕΑΚ) όταν ο ISP φιλοξενείται/διασυνδέεται στο δίκτυο του ΟΤΕ
- Τέλος παρακράτησης για κλήσεις dial-up προς το Internet όταν ο ISP φιλοξενείται/διασυνδέεται στο δίκτυο εναλλακτικού παρόχου
- Τέλος παρακράτησης για κλήσεις προς παρόχους υπηρεσιών όταν αυτοί φιλοξενούνται/διασυνδέονται στο δίκτυο εναλλακτικού παρόχου

Η υποχρέωση υποβολής στοιχείων κόστους θα έχει ευρύτερο αποτέλεσμα (από ότι τα ανώτατα όρια τιμής), καθότι θα μπορούσε επίσης να βοηθήσει να αποφευχθεί ο περιορισμός της εισόδου ανταγωνιστών στην αγορά δια της εφαρμογής αδικαιολόγητα χαμηλών τιμών ή δια της εφαρμογής συμπίεσης περιθωρίου. Η υποχρέωση υποβολής στοιχείων κόστους θα παραμένει απαραίτητο συμπληρωματικό στοιχείο του ανώτατου ορίου τιμής. Ενώ το ανώτατο όριο τιμής βοηθά να αποφευχθεί η υπερβολική τιμολόγηση, η υποχρέωση υποβολής στοιχείων κόστους θα διασφαλίζει ότι οι τιμές δεν είναι ούτε ληστρικές ούτε ικανές να οδηγήσουν σε συμπίεση περιθωρίου.

A3. Κοστολόγηση

Το Άρθρο 17(4) της Οδηγίας για την Καθολική Υπηρεσία, προβλέπει ότι οι ΕΡΑ θα διασφαλίζουν ότι στις περιπτώσεις εκείνες όπου μια επιχείρηση υπόκειται σε ρύθμιση των λιανικών της τιμολογίων ή σε άλλους σχετικούς ελέγχους τιμών, θα εφαρμόζονται τα κατάλληλα κοστολογικά συστήματα. Οι ΕΡΑ δύνανται να ορίζουν τον τύπο και την μεθοδολογία κοστολόγησης που θα εφαρμοσθεί. Η συμμόρφωση με το σύστημα κοστολόγησης θα διασφαλίζεται από ανεξάρτητο εξειδικευμένο φορέα. Οι ΕΡΑ θα διασφαλίζουν ότι δημοσιεύεται ετησίως δήλωση αναφορικά με τη συμμόρφωση.

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι στην περίπτωση που απαιτείται να υποβληθούν στοιχεία κόστους των υπό εξέταση προϊόντων, είναι απαραίτητο όπως η επιχείρηση με ΣΙΑ έχει κοστολογικά συστήματα τα οποία προσεγγίζουν, προσδιορίζουν, εκτιμούν και κατανέμουν τα σχετικά κόστη στις υπηρεσίες και προϊόντα σύμφωνα με τα

συμφωνηθείσες αρχές κοστολόγησης. Από αυτή την άποψη, η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι αναφορικά με τις λιανικές αγορές κλήσεων φωνητικής τηλεφωνίας, η υφιστάμενη προσέγγιση που βασίζεται στο FDC-CC είναι κατάλληλη και πρέπει να διατηρηθεί.

Β. Λογιστικός Διαχωρισμός

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι η υποχρέωση κοστολόγησης για τα προϊόντα κλήσεων φωνητικής τηλεφωνίας (λιανικής) πρέπει να συμπληρώνεται με την υποχρέωση λογιστικού διαχωρισμού.

Κατά την επιλογή των ρυθμιστικών υποχρεώσεων, η ΕΕΤΤ πρέπει να διασφαλίσει ότι οι επιλεγόμενες ρυθμιστικές υποχρεώσεις βασίζονται στη φύση του προσδιορισθέντος προβλήματος, ότι είναι εύλογες και αναλογικές και βοηθούν στην προώθηση του ανταγωνισμού ώστε να εδραιωθεί κάποια στιγμή αποτελεσματικός ανταγωνισμός στην αγορά, και ότι συμβάλουν στα οφέλη του καταναλωτή. Η υποχρέωση λογιστικού διαχωρισμού είναι σχεδιασμένη ώστε να παρέχονται στοιχεία από τον ΟΤΕ που να βοηθούν στο να εκτιμηθεί εάν υπάρχει ή όχι συμπίεση περιθωρίου και η ΕΕΤΤ θεωρεί συνεπώς ότι η επιβολή της εν λόγω υποχρέωσης στον ΟΤΕ είναι δικαιολογημένη και βασίζεται στη φύση του προσδιορισθέντος προβλήματος της αγοράς.

Ο σκοπός της επιβολής της υποχρέωσης λογιστικού διαχωρισμού είναι επίσης να παρέχεται ένα υψηλότερο επίπεδο λεπτομέρειας σε σχέση με τις πληροφορίες που άλλως θα προέκυπταν μόνο από τις υποχρεωτικές από τον νόμο οικονομικές καταστάσεις του ΟΤΕ, να παρατηρείται στενά η συμπεριφορά του ΟΤΕ ως προς την παροχή κλήσεων φωνητικής τηλεφωνίας (λιανικής) σαν αυτή να συνιστούσε μια ξεχωριστή επιχειρηματική πράξη από μόνη της, καθώς επίσης και να προλαμβάνεται πιθανή μη δίκαιη σταυροειδής επιδότηση.

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι θα πρέπει να καταρτίζονται και να δημοσιεύονται οι ακόλουθες χρηματοοικονομικές πληροφορίες ενιαία για τις αστικές και εθνικές κλήσεις

(με την επιφύλαξη της αρχής του επιχειρηματικού απορρήτου και άλλων γενικών νομικών υποχρεώσεων):⁵⁶

- Κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως
- Κατάσταση απασχολούμενου κεφαλαίου (λεπτομερής μέθοδος υπολογισμού και τιμές των χρησιμοποιούμενων παραμέτρων)
- Ενοποίηση λογαριασμών και συμφωνία με προβλεπόμενους από το νόμο λογαριασμούς ή άλλες πηγές πληροφοριών κοστολόγησης
- Περιγραφή της μεθόδου κοστολόγησης, με αναφορά της βάσης και των προτύπων κόστους, των μεθόδων κατανομής και αποτίμησης, της αναγνώρισης και χειρισμού έμμεσου κόστους
- Παρατηρήσεις σχετικές με τη μη διακριτική μεταχείριση (λεπτομερή τέλη μεταφοράς προκειμένου να δικαιολογείται η συμμόρφωση με την υποχρέωση μη διακριτικής μεταχείρισης)
- Έκθεση λογιστικού ελέγχου
- Περιγραφή των πολιτικών λογιστικής και ρυθμιστικώς προβλεπόμενων λογιστικών αρχών και
- Δήλωση συμμόρφωσης προς τους κανόνες του Ευρωπαϊκού και Εθνικού δικαίου.⁵⁷

⁵⁶ Παράρτημα της Σύστασης της Επιτροπής της 19^{ης} Σεπτεμβρίου 2005 για το λογιστικό διαχωρισμό και τα συστήματα κοστολόγησης σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, (OJ L 266/64 of 11.10.2005).

⁵⁷ Η Σύσταση της Επιτροπής, προβλέπει ότι η ετήσια δήλωση συμμόρφωσης πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον:

- τα συμπεράσματα του ορκωτού ελεγκτή;
- όλες τις ασυμφωνίες που διαπιστώθηκαν;
- συστάσεις εκ μέρους του ορκωτού ελεγκτή (με περιγραφή των αντίστοιχων συνεπειών);
- πλήρης περιγραφή της μεθόδου επαλήθευσης που ακολουθήθηκε και

Ωστόσο η ΕΕΤΤ, προτού λάβει την απόφασή της για τον ακριβή βαθμό του κάθετου και οριζόντιου λογιστικού διαχωρισμού που προτίθεται να επιβάλει στον ΟΤΕ, προτείνει να διαβουλευθεί περαιτέρω τις μεθοδολογίες λογιστικού διαχωρισμού. Για το ενδιάμεσο διάστημα και ωστόσο ολοκληρωθούν οι διαδικασίες διαβούλευσης, η ΕΕΤΤ θα απαιτεί από τον ΟΤΕ τη συμμόρφωση με τις ισχύουσες υποχρεώσεις λογιστικού διαχωρισμού σύμφωνα με τις Αποφάσεις της ΕΕΤΤ ΑΠ. 211/3/2001 (ΦΕΚ Β/466/2001) και ΑΠ. ΕΕΤΤ 304/34/2004.

Ε. Μη Διακριτική Μεταχείριση

Υπάρχει κίνδυνος, ο πάροχος με ΣΙΑ να χρησιμοποιήσει την αγοραστική του δύναμη προκειμένου να προβεί σε διακριτική μεταχείριση που βλάπτει τον ανταγωνισμό. Το Άρθρο 17(2) της Οδηγίας για την Καθολική Υπηρεσία δίνει την ευχέρεια στην ΕΕΤΤ να απαιτεί από τον πάροχο με ΣΙΑ να μην δείχνει αδικαιολόγητη προτίμηση σε συγκεκριμένους τελικούς χρήστες, παρέχοντάς τους επί παραδείγματι εκπτώσεις όταν υπάρχει ρίσκο να μεταπηδήσουν σε κάποιον ανταγωνιστή, και ως εκ τούτου να βλάπτει τον ανταγωνισμό.

Η υποχρέωση μη διακριτικής μεταχείρισης εμποδίζει τους παρόχους να εκμεταλλευθούν την αγοραστική τους δύναμη χρεώνοντας υψηλές τιμές για υπηρεσίες που δεν είναι ανταγωνιστικές και χαμηλές τιμές για τις ανταγωνιστικές υπηρεσίες. Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι είναι απαραίτητο να διασφαλισθεί ότι ο ΟΤΕ συμμορφώνεται με την υποχρέωση της μη διακριτικής μεταχείρισης.

Περαιτέρω, η υποχρέωση μη διακριτικής μεταχείρισης απαγορεύει στον πάροχο με ΣΙΑ να εφαρμόζει ανόμοιους όρους σε όμοιες περιστάσεις ή να εφαρμόζει όμοιους

- ορισμένα συγκεντρωτικά χρηματοοικονομικά και λογιστικά δεδομένα (όπως για παράδειγμα προσαρμογές εκτίμησης τρέχοντος κόστους, βασικές παραδοχές των μεθόδων κατανομής, επίπεδο κατανεμόμενου κόστους και βαθμός διακριτότητας του μοντέλου).

Η δημοσίευση της δήλωσης συμμόρφωσης και των αποτελεσμάτων του λογιστικού ελέγχου πρέπει να υποβάλλεται σε μορφή εύκολα προσβάσιμη από τα ενδιαφερόμενα μέρη, εντύπως ή ηλεκτρονικά, ή να δημοσιεύονται στο δικτυακό τόπο του φορέα εκμετάλλευσης ή τον δικτυακό τόπο της ΕΕΤΤ.

όρους σε ανόμοιες περιπτώσεις. Κάτι τέτοιο δε σημαίνει βέβαια ότι ο πάροχος με ΣΙΑ δεν δύναται να παρέχει διαφορετικούς όρους και προϋποθέσεις σε διαφορετικές ομάδες πελατών, αλλά ότι οι όποιες διαφορές πρέπει να δικαιολογούνται αντικειμενικά. Στο επίπεδο λιανικής, βασική αιτιολογία διαφοροποιήσεων αποτελούν οι διαφορές κόστους.

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι η κατάσταση του ανταγωνισμού στην αγορά των σταθερών λιανικών κλήσεων υποδεικνύει ότι το δίκαιο του ανταγωνισμού δεν επαρκεί από μόνο του να αντιμετωπίσει αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές. Επιπλέον, τα μέτρα που έχουν υιοθετηθεί στο επίπεδο χονδρικής δύναται να μην επαρκούν για να εμποδιστεί η αδικαιολόγητη διακριτική μεταχείριση στο επίπεδο λιανικής καθότι η υποχρέωση μη διακριτικής μεταχείρισης στη χονδρική εφαρμόζεται γενικώς στη χονδρική σχέση.

Η ΕΕΤΤ προτείνει συνεπώς να εφαρμόσει μια υποχρέωση μη διακριτικής μεταχείρισης αναφορικά με όλους τους τύπους λιανικών κλήσεων του ΟΤΕ. Σύμφωνα με την ως άνω υποχρέωση θα απαγορεύεται στον ΟΤΕ να κάνει διακρίσεις ανάμεσα στους πελάτες του κατά την παροχή υπηρεσιών λιανικών κλήσεων. Η ΕΕΤΤ προτείνει όπως η απαγόρευση της διακριτικής μεταχείρισης εφαρμοσθεί σε όλες τις διαφορές που δύναται να έχουν ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση του ανταγωνισμού. Η εν λόγω αρχή θα εφαρμόζεται επί μιας μακροπρόθεσμης βάσης.

Δ. Διαφάνεια: Κοινοποίηση και δημοσίευση των όρων και προϋποθέσεων

Το Άρθρο 21 της Οδηγίας για την Καθολική υπηρεσία, καθορίζει (για όλους τους παρόχους) τις πληροφορίες εκείνες που πρέπει να διατίθενται στους πελάτες. Αναφέρει ότι αποτελεί ρόλο της ΕΕΤΤ να διασφαλίζει ότι οι τελικοί χρήστες έχουν στη διάθεσή τους διαφανείς και ενημερωμένες πληροφορίες για τις εφαρμοστέες τιμές και τιμολόγια. Σύμφωνα με το Άρθρο 21(2) η ΕΕΤΤ δύναται να καθορίζει τις πληροφορίες που θα δημοσιεύονται για τα τιμολόγια αναφορικά με την πρόσβαση, τα τέλη χρήσης, τις εκπτώσεις και τα ειδικά τιμολογιακά σχήματα.

Προκειμένου να διασφαλίσει τη διαφάνεια, η ΕΕΤΤ θεωρεί απαραίτητο οι πάροχοι υπηρεσιών να λειτουργούν επί τη βάση συγκεκριμένων αρχών ως προς την

παρουσίαση των τιμολογιακών τους πληροφοριών. Οι τιμολογιακές πληροφορίες θα πρέπει να είναι ακριβείς, κατανοητές και προσβάσιμες στους τελικούς χρήστες των δημόσιων διαθέσιμων τηλεφωνικών υπηρεσιών. Οι πάροχοι υπηρεσιών θα παρέχουν τιμολογιακές πληροφορίες κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματος του καταναλωτή και θα παρέχουν μια άμεση σύνδεση στο δικτυακό τους τόπου για τις τιμολογιακές τους πληροφορίες.

Επί του παρόντος, οι πάροχοι με ΣΙΑ υπόκεινται σε υποχρεώσεις προηγούμενης κοινοποίησης αναφορικά με τις λιανικές τους τιμές. Υποχρεούνται να δημοσιεύουν σε τρεις εφημερίδες (δύο πολιτικές και μια οικονομική) να κοινοποιούν στην ΕΕΤΤ τις τιμές τους, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών προσφορών και όρων και προϋποθέσεων, 10 ημέρες πριν από την εφαρμογή τους (εκτός και εάν οι νέες τιμές αφορούν μόνο μειώσεις προηγούμενων τιμών όπου και εφαρμόζονται άμεσα).

Όλοι οι πάροχοι υπηρεσιών/πρόσβασης φωνητικής τηλεφωνίας, υπόκεινται σε γενικές υποχρεώσεις δημοσίευσης λχ υποχρεούνται να δημοσιεύουν τιμές στα σημεία των λιανικών τους πωλήσεων και στο δικτυακό τους τόπο.

Στην παρούσα διαβούλευση αναφορικά με τις αγορές λιανικών κλήσεων, η ΕΕΤΤ εξετάζει εάν απαιτείται να επιβληθούν επιπρόσθετες υποχρεώσεις στους παρόχους με ΣΙΑ. Προηγούμενη δημοσίευση τιμών, όρων και προϋποθέσεων επωφελεί τους καταναλωτές και βοηθά τους ανταγωνιστές να διαπιστώσουν αντι-ανταγωνιστικές συμπεριφορές. Υπάρχει ωστόσο το ρίσκο ότι η προηγούμενη κοινοποίηση από τον πάροχο με ΣΙΑ να βοηθήσει άλλους παρόχους να ακολουθήσουν τις τιμολογιακές αλλαγές και να μειωθεί ως εκ τούτου η εισαγωγή από αυτούς επιθετικών ή καινοτόμων τιμών στην αγορά, Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι η παρούσα υποχρέωση κοινοποίησης και προηγούμενης δημοσίευσης συνεχίζει να είναι κατάλληλη.

Ε. Αλληλένδετη πώληση προϊόντων στη λιανική / Σύζευξη

Κατά την εκτίμηση των προβλημάτων ανταγωνισμού στη λιανική αγορά κλήσεων, η ΕΕΤΤ σημείωσε ότι η σύζευξη (bundling) προϊόντων λιανικής όπως λχ η σύζευξη πρόσβασης και κλήσεων, δύναται να παρεμποδίσει τον ανταγωνισμό, κυρίως

δια της επέκτασης της αγοραστικής ισχύος σε γειτονικές αγορές και τον περιορισμό της ελευθερίας προσδιορισμού τιμών.

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι προκειμένου να αντιμετωπισθεί κάτι τέτοιο πρέπει να επιβληθεί μια υποχρέωση αδεσμοποίησης. Ο κύριος στόχος της υποχρέωσης αδεσμοποίησης είναι να προληφθεί η παρεμπόδιση εισόδου στην αγορά που άλλως θα επέρχεται δια της επέκτασης της αγοραστικής ισχύος η οποία θα είχε καταστροφικά αποτελέσματα τόσο στους παρόχους όσο και στους καταναλωτές. Η σύζευξη προϊόντων δύναται επίσης εκ της φύσης της να οδηγήσει σε έλλειψη διαφάνειας καθότι δύο ή περισσότερα προϊόντα πωλούνται ως ενιαίο πακέτο. Ωστόσο, η σύζευξη προϊόντων δύναται επίσης να οδηγεί σε οικονομίες κλίμακος και σκοπού με αποτέλεσμα να υπάρχει εξοικονόμηση για τους τελικούς καταναλωτές.

Οι απαιτήσεις για δημοσίευση και κοινοποίηση που αναφέρθηκαν ανωτέρω και οι γενικές υποχρεώσεις διαφάνειας που επιβλήθηκαν σε όλους τους παρόχους σύμφωνα με το Άρθρο 21 της Οδηγίας για την Καθολική Υπηρεσία θα ισχύουν και για τις περιπτώσεις σύζευξης προϊόντων και θα περιορίσουν την έκταση στην οποία η σύζευξη δύναται να περιορίσει τη διαφάνεια.

Το Άρθρο 10(1) της Οδηγίας για την Καθολική Υπηρεσία που εφαρμόζεται σε επιχειρήσεις που έχουν καθορισθεί ως πάροχοι ορισμένων υπηρεσιών καθολικής υπηρεσίας (ο ΟΤΕ είναι επί του παρόντος ο πάροχος Καθολικής Υπηρεσίας) προβλέπει μεταξύ άλλων ότι μια ‘καθορισμένη επιχείρηση θα.....καθορίζει όρους και προϋποθέσεις για την παροχή τέτοιων επιπρόσθετων ευκολιών και υπηρεσιών ώστε ο συνδρομητής να μην είναι υποχρεωμένος να πληρώνει για ευκολίες ή υπηρεσίες που δεν είναι απαραίτητες ή δεν απαιτούνται για την υπηρεσία που αυτός θέλει’. Επιπλέον, ο ΟΤΕ θα συνεχίσει βάσει του Άρθρου 10(1) της Οδηγίας για την Καθολική Υπηρεσία να διασφαλίζει ότι τα τιμολόγια για τις ευκολίες που είναι επιπρόσθετες για την παροχή σύνδεσης στο δημόσιο σταθερό τηλεφωνικό δίκτυο είναι επαρκώς αδεσμοποιημένα έτσι ώστε οι χρήστες να μην υποχρεούνται να πληρώνουν για ευκολίες που δεν είναι απαραίτητες για την αιτούμενη υπηρεσία.

Η ΕΕΤΤ προτείνει να επιβληθεί η υποχρέωση στον πάροχο με ΣΙΑ να μην προβαίνει σε σύζευξη προϊόντων. Η ΕΕΤΤ θα θεωρεί ως μη εύλογη την σύζευξη προϊόντων ή υπηρεσιών που δεν επιτρέπει στον καταναλωτή να αγοράσει ένα προϊόν/υπηρεσία που επιθυμεί χωριστά παρά μόνο μαζί με το δεσμοποιημένο προϊόν. Πρακτικά, αυτό σημαίνει ότι η ΕΕΤΤ αναμένει από τον πάροχο με ΣΙΑ να παρέχει κάθε τύπο κλήσης που αποτελεί μέρος ενός δεσμοποιημένου προϊόντος ως χωριστό προϊόν.

Υποχρεώσεις που σχετίζονται με το πρόβλημα της υπερβολικής τιμολόγησης και υποχρεώσεις που έχουν τεθεί ώστε να προληφθεί η παρεμπόδιση του ανταγωνισμού που προκαλείται από αδικαιολόγητα χαμηλές τιμές θα εφαρμόζονται και για τα δεσμοποιημένα προϊόντα με τον ίδιο τρόπο που εφαρμόζονται και για τα αδεσμοποίητα.

Περίληψη Προτεινόμενων Υποχρεώσεων

Προκειμένου να αντιμετωπισθεί η έλλειψη αποτελεσματικού ανταγωνισμού αναφορικά με την παροχή λιανικών κλήσεων, η ΕΕΤΤ προτείνει όπως επιβληθούν στον ΟΤΕ οι ακόλουθες υποχρεώσεις:

1. Υποχρέωση μη διακριτικής μεταχείρισης για όλες τις κλήσεις.
2. Υποχρεώσεις Διαφάνειας, υπό τη μορφή παροχής πληροφοριών τιμολογίων (συμπεριλαμβανομένων των εκπτώσεων) προς το κοινό και προς την ΕΕΤΤ. Στην περίπτωση πακέτων υπηρεσιών υποχρέωση για δημοσίευση των τιμών των επιμέρους στοιχείων που απαρτίζουν το πακέτο.
3. Στην περίπτωση οποιουδήποτε πακέτου υπηρεσιών, υποχρέωση προς τον πάροχο ΣΙΑ να επιτρέπει στους πελάτες του να προμηθεύονται ξεχωριστά (αδεσμοποίητα) οποιαδήποτε από τα στοιχεία του πακέτου υπηρεσιών.
4. Υποχρέωση λογιστικού διαχωρισμού ενιαία για τις αστικές και εθνικές κλήσεις.
5. Έλεγχος τιμών λιανικής, υπό τη μορφή:
 - a. Ανώτατο όριο τιμής στη λιανική τιμή των αστικών, υπεραστικών και κλήσεων dial-up προς internet (συμπεριλαμβανόμενου ΕΠΑΚ/ΠΕΑΚ)

που τερματίζουν στο δίκτυο του ΟΤΕ και ανώτατό όριο τιμής στο τέλος παρακράτησης για κλήσεις από σταθερό προς κινητό και στο τέλος παρακράτησης για αστικές, υπεραστικές και dial-up κλήσεις προς Internet που τερματίζουν στο δίκτυο εναλλακτικών παρόχων.

- b. Υποχρέωση υποβολής στοιχείων κόστους για τις υπηρεσίες των αστικών, υπεραστικών και dial-up κλήσεων προς Internet (συμπεριλαμβανόμενου ΕΠΑΚ/ΠΕΑΚ) που τερματίζουν στο δίκτυο του ΟΤΕ, για το τέλος παρακράτησης κλήσεων από σταθερό σε κινητό και για τα τέλη παρακράτησης για αστικές, υπεραστικές, dial-up προς Internet και κλήσεις προς άλλους παρόχους υπηρεσιών στην περίπτωση που οι κλήσεις τερματίζουν στο δίκτυο εναλλακτικών παρόχων.
- c. Υποχρέωση κοστολόγησης βάσει του υπάρχοντος ΠΚΚ-ΤΚ (FDC-CCA) μοντέλου.

Πίνακας: Προτεινόμενες ‘ex ante’ ρυθμιστικές υποχρεώσεις

Τύπος κλήσης	Μη-Διακριτική Μεταχείριση	Διαφάνεια	Λογιστικός Διαχωρισμός	Ανώτατο όριο τιμής	Υποβολή στοιχείων κόστους	Κοστολόγηση
Αστικές κλήσεις	Ναι	Ναι	Ενιαία	Ναι	Ναι	Ναι (υπάρχον μοντέλο ΠΚΚ-ΤΚ)
Υπεραστικές κλήσεις	Ναι	Ναι		Ναι	Ναι	Ναι (υπάρχον μοντέλο ΠΚΚ-ΤΚ)
Κλήσεις Σταθερό προς Κινητό	Ναι	Ναι		Ναι	Ναι	Ναι (υπάρχον μοντέλο ΠΚΚ-ΤΚ)
Κλήσεις Internet dial-up	Ναι	Ναι		Ναι	Ναι	Ναι (υπάρχον μοντέλο ΠΚΚ-ΤΚ)
Κλήσεις σε Παρόχους υπηρεσιών	Ναι	Ναι		Όχι	Όχι	Ναι (όταν οι πάροχοι φιλοξενούνται στο δίκτυο εναλλακτικού ή παρόχου)
Διεθνείς κλήσεις	Ναι	Ναι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι

5. Ερωτήσεις Διαβούλευσης

Ορισμός Αγοράς

E1: Συμφωνείτε με τα αρχικά συμπεράσματα της ΕΕΤΤ ότι οι υπηρεσίες σταθερής πρόσβασης δεν εμπίπτουν στην ίδια σχετική αγορά που περιλαμβάνει τις υπηρεσίες σταθερής φωνητικής τηλεφωνίας;

E2: Συμφωνείτε με το συμπέρασμα ότι οι υπηρεσίες σταθερής τηλεφωνίας και οι υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας δεν ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά προϊόντων;

E3: Συμφωνείτε με τα αρχικά συμπεράσματα της ΕΕΤΤ ότι οι αστικές κλήσεις και οι υπεραστικές κλήσεις ανήκουν σε ξεχωριστές σχετικές αγορές;

E4: Συμφωνείτε ότι οι υπεραστικές υπηρεσίες φωνητικής τηλεφωνίας και οι κλήσεις σε μη γεωγραφικούς αριθμούς εμπίπτουν στην ίδια σχετική αγορά;

E5: Συμφωνείτε ότι θα ήταν πρώιμο να συμπεράνει κανείς ότι το VoIP ανήκει στην ίδια σχετική αγορά με τη φωνητική τηλεφωνία; Παρακαλούμε όπως παρέχετε στην ΕΕΤΤ ότι στοιχεία έχετε στη διάθεσή σας αναφορικά με την εξέλιξη και έναρξη αυτών των υπηρεσιών (καθώς και για υπηρεσίες φωνής που παρέχονται μέσω πλατφόρμας IP δια της χρήσης ευρυζωνικών συνδέσεων) στην Ελλάδα.

E6: Συμφωνείτε ότι δεν υπάρχουν ξεχωριστές αγορές για τις υπηρεσίες σταθερής τηλεφωνίας που παρέχονται σε οικιακούς και σε μη-οικιακούς χρήστες;

E7: Συμφωνείτε με το εύρος των σχετικών γεωγραφικών αγορών στην Ελλάδα;

Ανάλυση Αγοράς και Ρυθμιστικές Υποχρεώσεις

E8: Συμφωνείτε με την ανάλυση της ΕΕΤΤ αναφορικά με την ύπαρξη ΣΙΑ στις υπό εξέταση αγορές;

E9: Συμφωνείτε με τα προτεινόμενα ανώτατα όρια τιμής; Συμφωνείτε ότι δεν θα πρέπει να επιβληθούν ανώτατα όρια τιμής για τις κλήσεις σε παρόχους υπηρεσιών και τις διεθνείς κλήσεις;

E10: Συμφωνείτε με την προτεινόμενη υποχρέωση υποβολής στοιχείων κόστους και την υποχρέωση κοστολόγησης με βάση το υπάρχον σύστημα ΠΚΚ-ΤΚ;

E11: Συμφωνείτε ότι θα πρέπει να επιβληθεί στον ΟΤΕ η υποχρέωση μη διακριτικής μεταχείρισης αναφορικά με όλες τις λιανικές κλήσεις;

E12: Συμφωνείτε με την προτεινόμενη προσέγγιση της ΕΕΤΤ αναφορικά με τις υποχρεώσεις διαφάνειας, κοινοποίησης και δημοσίευσης σχετικά με τις λιανικές κλήσεις;

E13: Συμφωνείτε με την προτεινόμενη υποχρέωση λογιστικού διαχωρισμού όσον αφορά τις αστικές και εθνικές λιανικές κλήσεις;

E14: Συμφωνείτε ότι θα πρέπει να επιβληθεί στον ΟΤΕ η υποχρέωση να διασφαλίζει ότι δεν θα προβαίνει σε μη εύλογη σύζευξη των υπηρεσιών του;